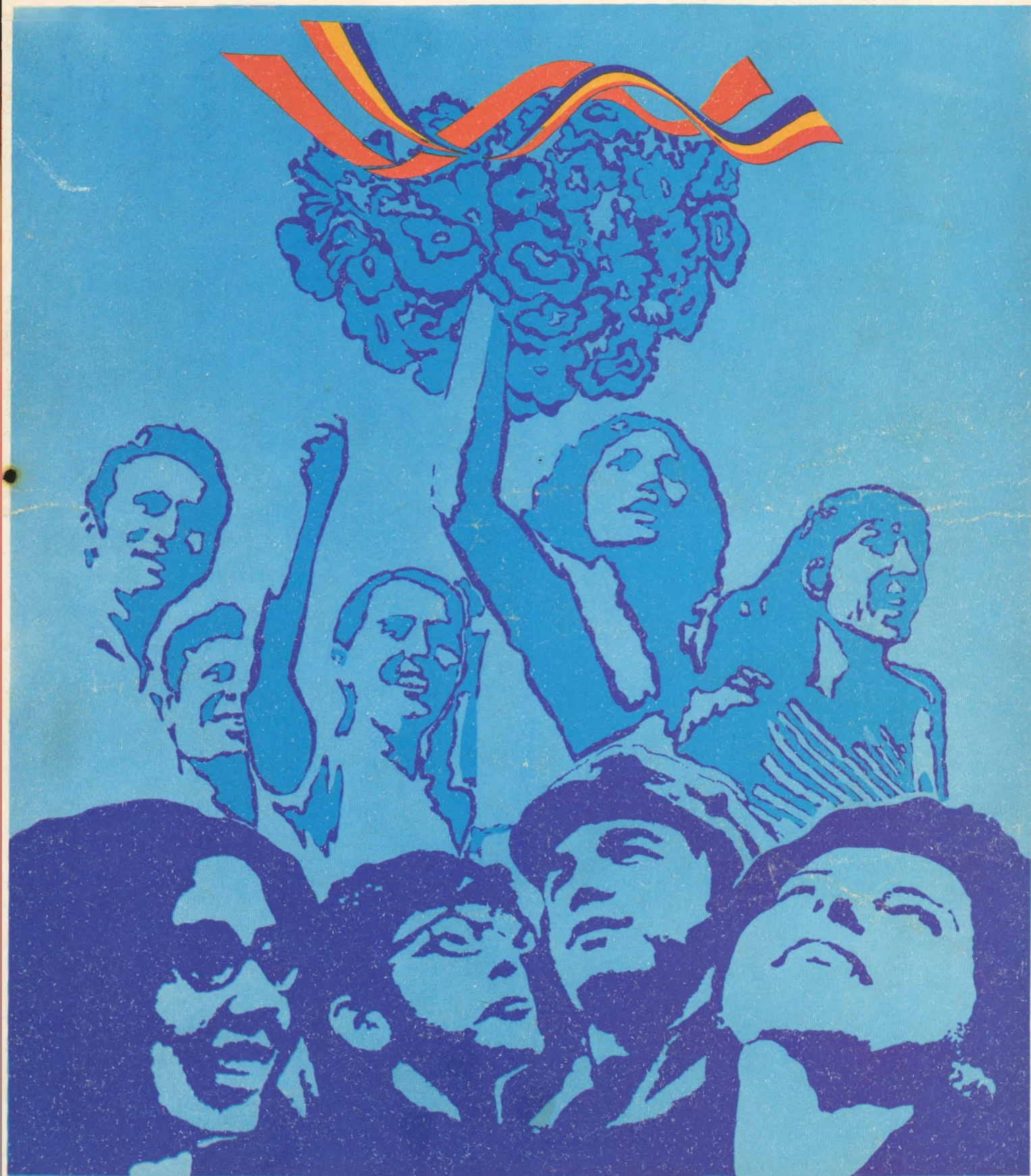

revista **44** 31-X 1975 **economică**

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

**TINERETUL TĂRII-
FORTĂ ACTIVĂ
ȘI
CREATOARE**

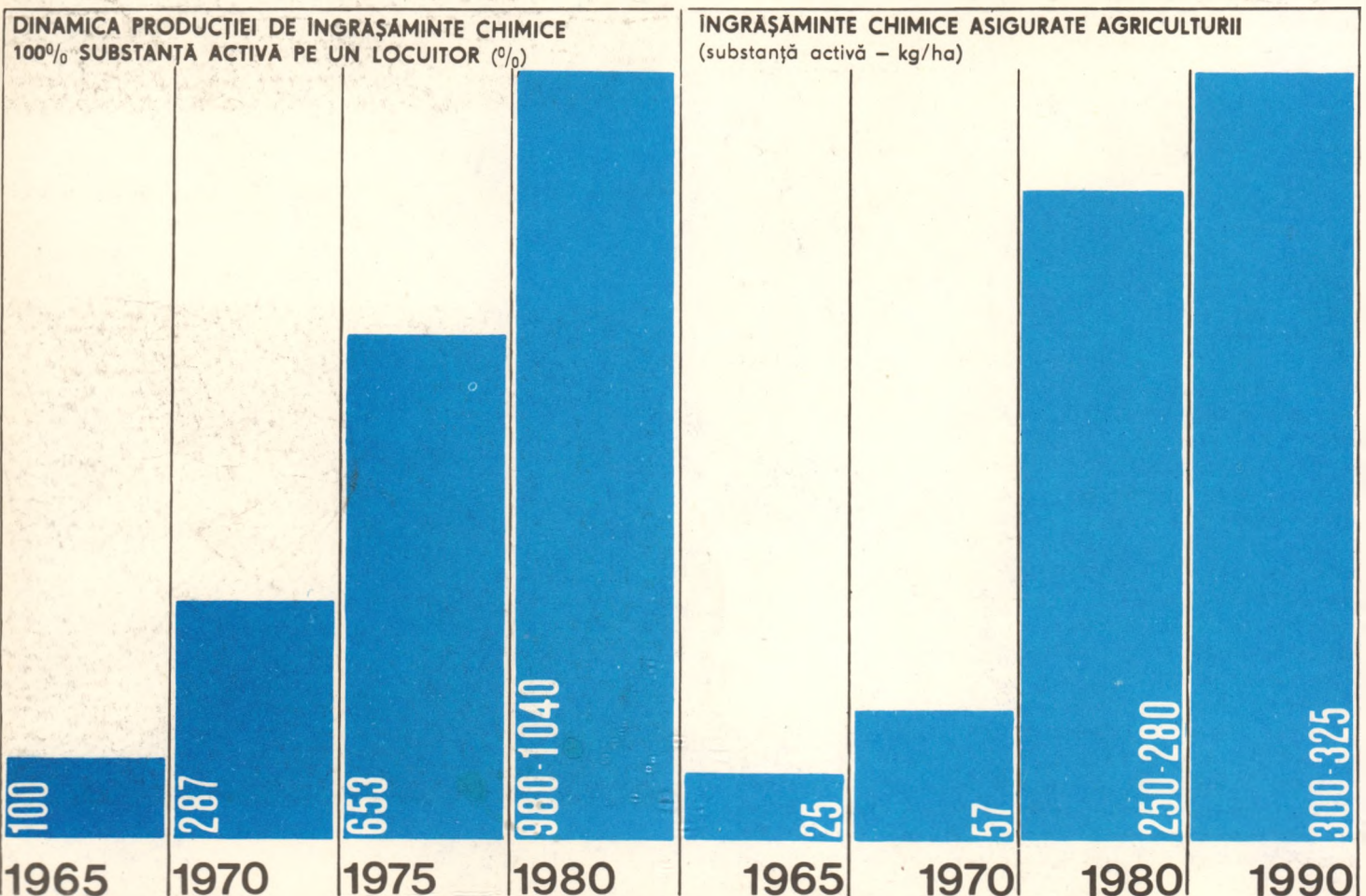
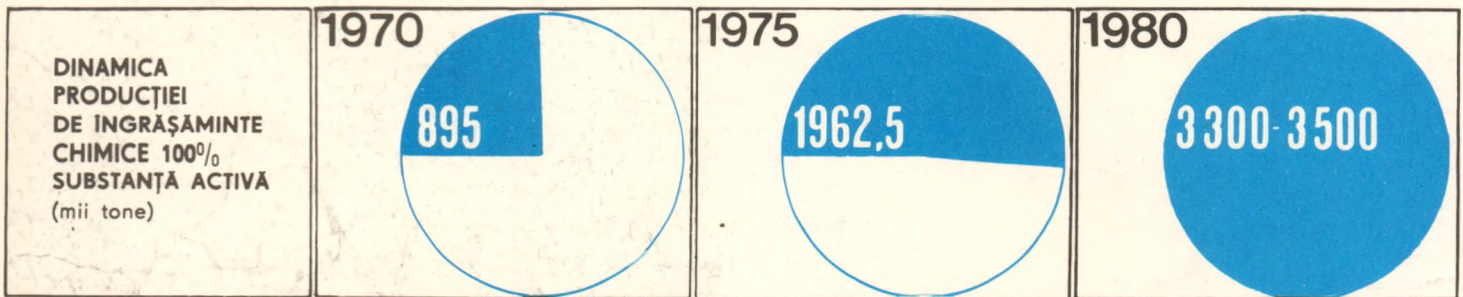

**OBIECTIVELE
FUNDAMENTALE
ALE ETAPEI URMĂTOARE
A ISTORIEI
ROMÂNIEI SOCIALISTE**

**Politica industrială
a partidului**

„La producția de îngrășăminte chimice se va urmări asigurarea necesarului agriculturii în condițiile realizării unui raport corespunzător între elementele nutritive – azot, fosfor, potasiu. Totodată, se va asigura satisfacerea necesităților de biostimulatori, insecticide și ierbicide, fabricându-se în țară și produse intermediare”.

„Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990”

ZIUA RECOLTEI —

prilej de dialog rodnic cu lucrătorii ogoarelor

SĂRBĂTOAREA Zilei recoltei a prilejuit efectuarea unui bilanț al rezultatelor obținute în acest an de țărani cooperatori, de lucrătorii din unitățile agricole socialiste de stat, de toți oamenii muncii din agricultură, al preocupărilor pentru realizarea unor producții tot mai mari, pentru aprovizionarea mai bună a populației. Ampla analiză făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu prilejul Zilei recoltei în fața unei adunări populare entuziaste a scos în evidență principalele direcții în care este necesar să-și mobilizeze eforturile lor lucrătorii din agricultură pentru dezvoltarea acestei ramuri de bază a economiei naționale.

Spiritul exigent de muncă, dinamizator, imprimat de exemplul personal al conducătorului partidului și statului nostru în momente hotărîtoare ale bătăliei pentru salvarea recoltei a contribuit la învingerea greutăților cauzate în acest an de inundații și de seceta care a urmat; eforturile întreprinse în agricultură în 1975 s-au concretizat în obținerea unei recolte bune. Rezultate bune au fost obținute în agricultura noastră în întreg cîncinalul actual. Ritmul mediu anual de creștere a producției agricole — de circa 5 la sută — înregistrat în perioada 1971—1975, cînd datorită unor condiții climaterice nu tocmai favorabile s-au diminuat producțiile prevăzute inițial, reflectă faptul că agricultura dispune de posibilități reale pentru sporirea aportului ei la dezvoltarea de ansamblu a economiei noastre.

În timpul vizitei de lucru a secretarului general al partidului nostru în unități agricole de producție și de cercetare din județul Teleorman au fost evidențiate noi posibilități de dezvoltare a agriculturii în cîncinalul următor. Aportul agriculturii la dezvoltarea în ritm înalt a economiei noastre în perioada 1976—1980 va spori odată cu creșterea suprafeței irigate la 3 milioane hectare, cu extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, cu executarea lucrărilor de indiguire, desecare, cu efectuarea lucrărilor de regularizare a rîurilor. Înfăptuirea programului național de dezvoltare a zootehniei în acest deceniu, extinderea mecanizării în toate ramurile producției agricole, sporirea și diversificarea mijloacelor chimice utilizate în agricultură, dezvoltarea pomiculturii și viticulturii vor asigura creșterea producției agricole în cîncinalul 1976—1980 și, pe această bază, satisfacerea cerințelor de consum la un nivel tot mai înalt.

Pentru înfăptuirea acestor sarcini s-au alocat agriculturii investiții importante — de 110 miliarde lei din volumul celor aproape 1000 de miliarde lei ce urmează a fi realizat în viitorul cîncinal. În cuvîntarea rostită la Ziua recoltei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta însă, că, probabil, „...această sumă va fi substanțial depășită, avînd în vedere că va trebui să dezvoltăm într-un ritm mai rapid unele sectoare agricole spre a putea satisface în condiții mai bune necesitățile întregului nostru popor privind aprovizionarea cu produse agroalimentare, precum și necesitățile de modernizare a pomiculturii și viticulturii”. Astfel, în politica partidului nostru de transformare a agriculturii într-o variantă a muncii industriale, programul de dezvoltare a agriculturii în cîncinalul următor, inclusiv programul suplimentar, cu o importanță deosebită.

Înfăptuirea integrală a sarcinilor trasate agriculturii pentru perioada 1976—1980 va duce la o transformare radicală a acesteia, la modernizarea bazei tehnico-materiale, la înscrierea țării noastre în rîndul țării cu o agricultură înaintată. Pentru atingerea acestui țel, îndemnul adresat de secretarul general al partidului nostru tuturor lucrătorilor din economia națională, de a participa mai hotărît la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., de a da societății tot ce poate da fiecare cetățean potrivit aptitudinilor și pregătirii lui a devenit o chemare cu rezonanțe patriotice pentru „a ne prezenta la sfîrșitul anului 1980 cu îndeplinirea exemplară a programului în toate domeniile de activitate și chiar cu succese suplimentare!”

Ion MANEA

„...întreaga activitate a partidului nostru, esența orînduirii socialiste pe care o edificăm, are în vedere omul, bunăstarea și fericirea sa, independența patriei”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea rostită la Ziua recoltei '75)

Momente din vizita de lucru întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județul Teleorman.

TINERETUL ȚĂRII - FORȚĂ ACTIVĂ ȘI CREATOARE

TINERETUL României socialiste reprezintă un univers de voință, culezanță, abnegație, gând curat și conștiință creatoare care își găsește materializarea în pilduitoare fapte de muncă și viață, în acte de dăruire și eroism, de înaltă răspundere. Privind chipul luminos al țării, descoperim în el, însuși chipul tinerețului.

Marea prețuire pe care poporul, partidul o acordă tinerețului își are izvorul, temeiurile în însăși faptele, în modul de a gândi, munci și trăi a tinerețului. Istoria contemporană a patriei a reținut în paginile ei mii și mii de fapte în care tinerii României s-au arătat a fi la înălțimea comandamentelor morale ale socialismului.

Vocația de a fi tinăr

NECESITĂȚILE VREMII NOI au cerut ca efortul fizic să devină mai rodnic, munca solicitând într-un grad mai înalt culezanța minții, aportul viu al învățaturii, și astfel, tinerii au populat cu multă răspundere băncile școlilor, amfiteatrele universitare, însușindu-și cu tenacitate și perseverență tainele fizicii, matematicii, chimiei sau electronicii și electrotehnicii.

În rândul tinerețului patriei, care se cifrează astăzi la aproape 5 milioane, peste 2,5 milioane îi întâlnim prezenți pe băncile școlilor generale, profesionale, liceale și postliceale, iar 153 000 în cele universitare.

Tinerii României sînt prezenți în cele peste 300 unități de cercetare științifică, în detașamentul celor citeva zeci de mii de cercetători și oameni de știință angrenați în efortul necesar al integrării științei cu producția.

Se poate spune că s-a impus astăzi în procesul muncii de construcție splendidă vocația: „vocația de tinăr” și care conturează trăsăturile distincte ale generațiilor tinere, entuziasmul, pasiunea pentru nou, spiritul de inițiativă, de luciditate — verbul „a visa” s-a reunit în cotidian pentru majoritatea tinerilor cu „a munci”, iar din reuniunea lor ivindu-se spectaculosul peisaj industrial-agrar al patriei.

Sutele de mii de tineri care lucrează și învață în patria noastră constituie o realitate socială, din care se desprind un număr de factori cu rol definitoriu pentru înțelegerea condiției de astăzi a tinerețului, a prezenței și rolului său social. Ceea ce viața demonstrează cu pregnanță la tot pasul — fie că este vorba de unitate economică din industrie, construcții, transport sau circulația mărfurilor, de școală, facultate sau de institute de proiectare ori cercetare — este cadrul propice oferit dezvoltării și afirmării tinerețului, împlinirii tuturor aspirațiilor și năzuințelor sale, a aptitudinilor spre creație cu care este înzestrat. Politica științifică a partidului nostru, Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate reprezintă pentru întregul nostru tinereț coordonatele fundamentale ale muncii și acțiunii lor. În același timp, avînd perspectiva clarvăzătoare științifică și motivată a unui viitor capabil să asigure un nivel de bunăstare materială și o dezvoltare spirituală tot mai ridicate celor ce muncesc, tinerețul se afirmă ca o forță matură, dinamică, activă, organizată. Organizația Uniunii Tineretului Comunist este un important factor de inițiativă, organizare, mobilizare și coordonare a tuturor acțiunilor tinerețului, sub îndrumarea și conducerea directă a organizațiilor de partid. Caracteristica esențială a întregului tinereț al patriei, este atașamentul profund militant și deplina încredere în politica partidului, în viziunile noi de clară perspectivă pe care ea le deschide de națiunii noastre, spiritul său de inițiativă, participarea nemijlocită la dezbaterile și realizarea efectivă a sarcinilor dezvoltării economice, strădania ardentă de cunoaștere, de însușire a valorilor științei și culturii înaintate.

Educația complexă a tinerețului, pregătirea sa pentru muncă și viață reprezintă o problemă de mare actualitate, care solicită preocupări multiple și implică maximă răspundere. Reprezintă un adevăr incontestabil faptul că fiecare societate se reflectă prin tinerețul său, dar nici o societate nu este atît de vital interesată și de preocupată de viitorul tinereții sale generații atît cît este societatea socialistă.

Partidul și statul nostru acordă o atenție deosebită ti-

De la un capăt la altul al țării, în cei peste treizeci de ani de viață nouă, s-au înălțat 77 șantiere naționale ale tinerețului. Și nu putem a nu gândi la acei peste 300 000 de tineri, care alături de numele propriu au adăugat cu demnitate și mindrie și pe cel de constructor, iar în biografia lor întâlnim marile adevăr pe cit de simplu pe atît de generos: adevărul faptei.

Dînd doradă de iscusință profesională, de dăruire și înaltă conștiință a muncii, tinerețul din țara noastră afirmă oamenii de nădejde ai dezvoltării economiei, înscriindu-se în rîndul harnicilor constructori ai tractoarelor, rulmenților, locomotivelor, navelor, autocamioanelor, autoturismelor, elicopterelor românești, ai agriculturii socialiste.

nerei generații, educării și promovării sale, valorificării marilor potențe de energie și inițiativă ale acesteia. „Una din preocupările centrale al partidului și guvernului, a întregii societăți este creșterea, formarea și educarea tinereții generații pentru a fi gata să ducă mai departe făclia progresului și civilizației, să asigure înflorirea continuă a națiunii noastre socialiste” — afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu secretarul general al partidului.

Aceste mari răspunderi privesc în egală măsură și alți factori educaționali atît la nivel macro-social cît și la cel micro-social — școala, familia, instituțiile de artă și cultură. Acordînd în mod perseverent o atenție deosebită generațiilor tinere, partidul a urmărit să creeze cadrul corespunzător participării tinerilor la activitatea de decizie în cele mai diferite domenii de activitate și la cele mai înalte sfere. Reprezentarea organizației U.T.C., a tinerețului în guvern, în Marea Adunare Națională, în consiliile populare, în comitetele de direcție ale unităților economice, în senatele universitare și consiliile profesionale, ilustrează deosebit de limpede și sugestiv rațiunile care au guvernât asemenea măsuri cît și consecvența, continuitatea aplicării

lor. În aceste organisme de conducere colectivă activează astăzi peste 24 000 tineri și care aduc aici o importantă contribuție la buna desfășurare a activității, reprezentînd cu competență această categorie socială. Responsabilitatea acordată incumbă competență, studierea în profunzime a metodelor le-

„In uriașa operă de transformare revoluționară a societății a crescut un tinereț viguros, harnic și talentat, devotat patriei, poporului și partidului, cu o concepție înaintată despre lume și viață, hotărît să-și consacre întreaga putere de muncă progresului țării, viitorului ei luminos”.

NICOLAE CEAUȘESCU

gate de formarea și educarea tinerețului, de munca și viața sa în producție și în societate. Această activitate presupune însă ca grija și solicitarea cu care este înconjurat tinerețul patriei să se materializeze în răspunsul pe care acesta îl va da prin munca și faptele sale, în atașamentul profund față de partid, față de politica sa, în dragostea, devotamentul nemărginit față de patrie, în răspunderea matură angajantă față de destinele ei.

Satisfacția de a munci, de a fi util societății

VALORIFICAREA maximă a uriașelor potențe creatoare de care dispune tinerețul presupune cuprinderea acestora în sistemul muncii, producției de bunuri materiale și spirituale, atragerea lor la exercitarea unor activități sociale utile.

Așa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism: „Partidul pornește de la faptul că tinerețul reprezintă o puternică forță socială, că tinăra generație este viitorul însuși al națiunii noastre socialiste. De aceea el pune și în viitor în centrul preocupărilor creșterea și educarea tinerețului în spiritul concepțiilor înaintate despre lume și viață, pregătirea maselor de tineri din punct de vedere profesional și politic, participarea activă a acesteia la împlinirea programului general al partidului”.

Socialismul oferă tinerețului perspective nelimitate de valorificare a capacităților sale creatoare, de dezvoltare multilaterală a personalității umane, oferă posibilitatea tuturor tinerilor de a fi încadrați în cîmpul muncii conform pregătirii și aptitudinilor lor. Transformările care au avut loc în structura socială și economică a țării au determinat mutații calitative în compoziția, pregătirea și utilizarea forței de muncă tinere, integrarea lor activă și pe planul superior al unității dintre învățămînt, cercetare și producție, integrarea în muncă a tinerețului a căpătat în concepția partidului nostru o importanță esențială pentru realizarea cerințelor sociale, ale împlinirii personalității umane.

Integrarea tinerețului este privită ca un proces continuu de

adaptare la condițiile mediului socio-profesional în neîncetată schimbare. Integrarea este un proces activ. Ea se deosebește de adaptarea socială, în cadrul căruia elementul activ nu lipsește, dar acesta nu este predominant, este o fază superioară a acestuia. Integrarea presupune nu schimbarea ci păstrarea echilibrului structural și funcțional al unității sociale. Ca rezultate ale acestui proces se realizează o permanentă înnoire a unității sociale cu elemente noi ce se impun în mod obiectiv, integrarea se realizează prin participare activă și inovatoare la viața socială. Această participare ca depășire a **adaptării** — constituie coordonata principală a **integrării** tineretului.

Unul din aspectele majore ale integrării sociale este integrarea în mediul activității industriale. Acest proces specific de integrare acționează în cea mai mare măsură asupra tineretului, deoarece acesta ocupă ponderea cea mai mare în cadrul populației care părăsește mediul rural și se îndreaptă spre mediul urban.

Una din condițiile principale ale realizării optime a procesului de integrare a tineretului, considerăm că o reprezintă orientarea profesională. Când orientarea profesională este întâmplătoare se ajunge la prelungirea artificială a procesului de integrare și uneori la eforturi suplimentare pentru o nouă reorientare în muncă a tinerului, în conformitate cu aptitudinile și năzuințele sale. Între profesia aleasă și calitățile fizice și psihice ale tinerului trebuie să existe o corespondență optimă care să favorizeze procesul de integrare. Dacă orientarea profesională este făcută în dezacord cu aptitudinile tinerului, efectele acesteia apar mai târziu, după ce se încadrează în muncă, manifestându-se prin intenția de a părăsi întreprinderea sau instituția unde lucrează, sau chiar de a-și schimba profesia inițială. Ca urmare a acestei situații apar numeroasele insatisfacții lipsite adesea de o motivație explicită, dar care sînt consecințe ale unei orientări profesionale eronate.

La o cercetare efectuată în câteva întreprinderi brașovene din ramurile industriei constructoare de mașini și industriei ușoare a reieșit că 38% din subiecții eșantionului format din tineri muncitori au declarat că nu au primit îndrumări în vederea alegerii profesiei, aceasta făcînd-o din proprie inițiativă, urmează apoi 20,1% alegerea întâmplătoare a meseriei, 18,4% sfatul părinților, 18,1% sfatul profesorilor, 5,4% alți factori. Reiese astfel ponderea insuficientă a orientării profesionale exercitată de școli pe respectivul lot de tineri, existînd un procent mare de tineri care își aleg meseria din proprie inițiativă sau uneori la întâmplare.

Majoritatea covârșitoare a tinerilor consideră pregătirea profesională ca fiind factorul de primă importanță în obținerea unor rezultate bune în muncă. Această convingere a lor constituie un suport motivațional pentru realizarea unei integrări eficiente.

Pasiunea pentru meseria aleasă și îndeplinirea obligațiilor legate de desfășurarea acesteia contribuie la apariția unor stări favorabile integrării. Astfel întregul sistem de apreciere a muncii, prețuirea colegilor, promovarea, creșterea prestigiului social sînt surse de satisfacție profesională.

Stabilitatea în muncă și satisfacția profesională se intercondiționează reciproc, constituind două mărimi invers proporționale, fapt dovedit de rezultatele diferitelor investigații, care au scos în evidență că tendința de a părăsi locul de muncă este cu atît mai mare cu cît nivelul satisfacției este mai mic.

Acordarea unei atenții sporite în vederea obținerii unor satisfacții cît mai ridicate în planul profesional asigură o stabilitate ridicată și implicit o mai bună integrare. Nivelul satisfacției depinde într-o mai mare măsură nu numai de succesele raportate în activitate, dar și de modul în care aceste succese se reflectă în atitudinea colegilor și conducătorilor colectivului de muncă. Absența unor stimulente morale adecvate, indiferența sau aprecierea necorespunzătoare pot provoca apariția unor stări similare, prin efectele lor pe plan subiectiv, cu cazurile de eșec profesional.

Promovarea tinerilor însă după criterii care nu au în vedere nivelul pregătirii profesionale nu poate fi stimulatorie, ea reduce șansele de integrare, favorizează instabilitatea, conducînd în ultimă instanță la o fluctuație cu efecte negative.

O importanță deosebită în cadrul procesului integrării profesionale o are „sistemul de relații interpersonale”. Aici nu este vorba numai de raporturile instituționale impuse de disciplina procesului de producție și de obligațiile profesionale ale fiecărui participant, ci și despre legăturile informale, care au la bază fenomenele de atracție și respingere dintre oameni.

În cadrul acestor relații intră diferite relații sociale, simpatii sau antipatii, sentimente de respect, stimă sau dispreț, determinate de nivelul de pregătire, de trăsăturile de caracter și morale, de concepția despre muncă și viață a membrilor din cadrul colectivului respectiv. Relațiile interpersonale au un rol important în formarea coeziunii și moralului microgrupurilor, exercitînd în același timp o puternică influență asupra creșterii productivității muncii, a creșterii eficienței. Așa de exemplu, s-a constatat că în microgrupurile de muncitori de la întreprinderea de tricotașe și „Timpuri Noi”, acolo unde numărul tinerilor calificați este mai mare, iar gradul de calificare mai ridicat, intensitatea atracțiilor este mai puternică, ceea ce determină o coeziune grupală ridicată. Tinerii care fac parte din aceste microgrupuri manifestă dorința de a lucra în colectiv, de a ac-

ționa împreună pentru realizarea anumitor obiective. Ei se ajută reciproc în procesul muncii și chiar în viața particulară. Aproape fiecare membru din aceste microgrupuri este permanent preocupat nu numai de propriile sale interese, ci și de interesele colegilor sau ale camarazilor lui de acțiune. Tinerii din cadrul acestor microgrupuri au, de regulă, un moral ridicat și răspund cu promptitudine și conștiinciozitate la cerințele și chemările întreprinderii. În aceste microgrupuri fluctuația este aproape absentă. Așadar legăturile interpersonale preferențiale, spiritul de echipă, atașamentul dezvoltat și, în general, un moral ridicat sînt doar câteva dovezi ale unei puternice coeziuni microgrupale. Dimpotrivă, acolo unde lipsește un astfel de atașament, cînd moralul individului este coborît, se poate ca acesta să manifeste nejustificat atitudini excesiv critice, de blamare a întreprinderii sau instituției, a colegilor de muncă și chiar să tindă a-și căuta alt loc de muncă, să absenteze des și să realizeze o productivitate scăzută, toate acestea pot fi considerate ca indicii ai moralului scăzut dintr-o anumită colectivitate. Iată de ce partidul pune un accent deosebit pe realizarea unui climat de muncă bazat pe principiile socialiste ale relațiilor de producție și ale celor de respect reciproc, de etică și echitate socialistă în așa fel ca fiecare să-și pună în slujba societății calitățile și devotamentul.

„Dovediți-vă, luptători neînfricați pentru comunism!”

ASTĂZI cînd se pregătește deschiderea lucrărilor celui de al X-lea Congres al U.T.C. și cea de a X-a Conferință a A.S.C.R., gîndurile întregului popor se îndreaptă cu dragoste spre minunatul nostru tineret, al cărui aport, dăruirea și eroism sînt încorporate în fiecare victorie obținută de poporul nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului.

Sute de mii de tineri muncesc astăzi în tinerele cetăți industriale, în modernele combinate, în întreprinderile agricole de stat și cooperative agricole, în institute de cercetări și proiectări, învață în școli și facultăți, afirmîndu-se ca un mare torrent de energie și dinamism.

Viața dovedește că dragostea înflăcărată de patrie, elanul și energia nestăvilite, spiritul novator, generozitatea, spiritul de abnegație și dăruire și-au găsit și își găsesc cele mai largi posibilități de afirmare în societatea noastră. **„Orînduirea socialistă a deschis în fața tineretului patriei noastre perspective nelimitate de valorificare a entuziasmului și capacităților sale creatoare, de împlinire a celor mai îndrăznețe idealuri și năzuințe, — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. — Una din cuceririle cele mai de seamă ale poporului nostru constă în faptul că el poate oferi azi generațiilor tinere posibilitatea de a trăi o viață demnă, eliberată de exploatare, că le poate asigura ascensiunea spre cunoaștere, spre știință și cultura cea mai înaltă”**.

Una din forțele societății noastre, a unității întregului popor în jurul partidului, constă și în relațiile de profundă încredere reciprocă între partid și tineret. În Partidul Comunist Român, tineretul s-a convins că are o călăuză încercată, exponent al intereselor, idealurilor, aspirațiilor sale vitale. La rîndul său, partidul s-a bizuit întotdeauna, iar azi mai mult ca oricînd, pe uriașul potențial de energie și elan creator al tineretului, deoarece acesta își identifică viitorul cu perspectiva luminată a țării, cu idealurile comunismului.

În acest sens, partidul relevă necesitatea imperioasă ca organizațiile U.T.C. să desfășoare o intensă activitate pentru educarea revoluționară a tineretului, prin însușirea ideologiei marxist-leniniste, cultivarea dragostei fierbinți față de patria socialistă. **„Dovediți-vă în tot ce faceți — îi îndeamnă pe tineri tovarășul Nicolae Ceaușescu — luptători neînfricați pentru comunism, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație”**.

Partidul cultivă totodată în rîndurile tineretului profunde sentimente de prietenie frățească, de solidaritate internaționalistă cu tineretul celorlalte țări socialiste, cu toate forțele progresiste și democratice.

În preajma celui de al X-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist, eveniment cu semnificație majoră pentru tineretul patriei, acesta se poate mîndri că prin eforturile și strădaniile depuse contribuie la dezvoltarea și înălțarea continuă a patriei noastre, iar prin edificarea noii societăți acționează pentru creșterea prestigiului socialismului și al României în viața internațională.

Tinăra generație a patriei noastre întîmpină acest important eveniment prin angajarea eroică în munca creatoare a întregului popor pentru realizarea angajamentelor suplimentare din acest plan cincinal, pentru edificarea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pregătirea temeinică a producției anului 1976 în întreprinderile industriale ÎN CE STADIU SE AFLĂ ACȚIUNEA DE ÎNCHEIERE A CONTRACTELOR ECONOMICE DE APROVIZIONARE?

— Investigație „R. E.” în 10 întreprinderi din județul Prahova —

ACUM, cind ne apropiem de sfîrșitul anului, întreprinderile industriale sînt confruntate cu o multitudine de probleme de maximă însemnătate. Pe prim plan se situează îndeplinirea integrală a sarcinilor pe acest an, în condiții de calitate corespunzătoare. Atingerea acestor obiective, care presupune punerea în valoare a noi și importante rezerve interne, antrenarea largă a capacității creatoare a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, se interferează în prezent cu o altă acțiune, a cărei semnificație majoră nu mai trebuie subliniată: pregătirea temeinică a producției anului 1976 — primul an al

viitorului cincinal — astfel încît întreaga activitate productivă să se desfășoare, chiar din primele zile, în condiții optime și la parametri superiori.

Într-o investigație făcută într-un număr de 10 întreprinderi din județul Prahova ne-am propus să ne ocupăm doar de o singură latură a pregătirii producției anului viitor — de altfel de stringentă actualitate — și anume: de aprovizionarea tehnicomaterială, de stadiul în care se găsește acțiunea de încheiere a contractelor economice între întreprinderile beneficiare și cele furnizoare de materii prime și materiale.

Un demaraj mai bun, dar nu pe măsura cerințelor

SE POATE SPUNE că, practic, în numeroase întreprinderi din județul Prahova acțiunea de pregătire a producției pe 1976 a început de mult, că ea a avut un demaraj mai bun față de anul trecut. Din ziua în care au fost în posesia sarcinilor de plan pe anul viitor, ele au inițiat un larg dialog cu beneficiarii tradiționali ai produselor lor și cu alții potențiali pentru a cunoaște cerințele acestora și a încheia contractele economice ferme cu ele. Această acțiune a urmărit cel puțin două obiective primordiale:

a) asigurarea desfacerii producției, condiție principală desfășurării unei activități eficiente;

b) stabilirea, în lumina comenzilor primite, a necesarului și structurii materiilor prime și materialelor și înaintarea în acest fel a specificațiilor către forurile superioare.

Procedind în acest mod, ele au creat condiții optime ca balanțele materiale să fie întocmite la vreme, ca repartițiile să fie emise cu operativitate, iar operațiile de contractare propriu-zise cu furnizorii să fie organizate mai judicios. Aceasta a făcut posibil ca unele întreprinderi să se afle la mijlocul lunii octombrie într-o fază mai avansată de contractare, avînd asigurate de pe acum o bună parte din materiile prime și materialele necesare pe semestrul I și chiar pe întreg anul 1976 (tabelul). Întreprinderea de reparat tractoare și motoare grele Poiana Cîmpina, de exemplu, a încheiat pînă la 15 octombrie contracte pentru piese de schimb, pentru produse petroliere, cherestea rășinoasă și diverse specii de foioase etc., iar întreprinderea „Feroemail“-Ploiești pentru fontă nouă, carton ondulat, clorură de amoniu, curele trapezoidale și multe altele. Acțiunea de contractare nu este însă nici pe departe finalizată.

Cind nu există o sincronizare perfectă între verigile întregului angrenaj

ÎNTR-O SITUAȚIE mai puțin favorabilă s-au găsit, la data cînd am întreprins investigația, unele întreprinderi constructoare de mașini din județ în ce privește contractarea metalului. E drept că și aici trebuie făcută o remarcă și anume că în ce privește încheierea contractelor privind cantitățile nevagonabile, nu se ridică pro-

bleme deosebite. Astfel, întreprinderea de mecanică fină din Sinaia a încheiat două contracte cu Baza județeană de aprovizionare Prahova, reprezentînd circa 40% din necesarul pe 1976. De asemenea, întreprinderea „Neptun“-Cîmpina pentru circa 18% din necesarul pe întregul an.

Mai anevoios se desfășoară acțiunea de încheiere a contractelor cu unele întreprinderi metalurgice. De ce? Din două cauze principale:

1. **Nenominalizarea detaliată și din timp a planului de producție prin neîncheierea de contracte ferme cu beneficiarii produselor lor.** Aceasta a atras după sine intîrzieri serioase în determinarea în unele întreprinderi constructoare de mașini a necesarului de metal, corelat cu sarcinile planului de producție.

2. **Necunoașterea precisă a unor obiective din planul de investiții de către diferiți beneficiari și lipsa documentației tehnice de execuție, predarea ei incompletă sau de calitate necorespunzătoare privind execuția unor utilaje tehnologice.**

Acțiunea de nominalizare a producției a fost finalizată la întreprinderea „Neptun“-Cîmpina abia spre sfîrșitul lunii august a.c. O situație mai grea din punct de vedere al nominalizării planului are întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, care nu avea nici la data de 15 octombrie contractată întreaga producție pe anul viitor. În plus, întreprinderea a întîmpinat și întîmpină greutăți din partea unor beneficiari, ca de exemplu, din partea Centralei industriale de petrochimie Brazi și a altora, fie ca urmare a predării incomplete a unor documentații tehnice de execuție, fie datorită unor documentații de calitate necorespunzătoare. Toate acestea au determinat ca întreprinderile respective să nu-și poată preciza cu exactitate structura și lipodimensiunile de metal de care au nevoie și, deci, nu au putut înainta la

vreme specificațiile către forurile superioare.

Nepredarea specificațiilor de metal la vreme de către unele întreprinderi constructoare de mașini din județ — dar și din alte părți ale țării — a creat o reacție în lanț, în sensul că la unitățile furnizoare de metal nu s-au putut întocmi din timp programele de fabricație, emite repartițiile și purcede apoi — așa cum este normal — la încheierea propriu-zisă a contractelor cu beneficiarii acestei materii prime. Abia în luna octombrie s-a lucrat intens la întocmirea programelor de fabricație și la emiteria unor repartiții, după care a început, parțial, contractarea. Așa se explică faptul că întreprinderea de mecanică fină-Sinaia, întreprinderea de utilaj chimic-Ploiești și alte întreprinderi constructoare de mașini nu numai că nu au încheiat pînă la data de 15 octombrie contracte de aprovizionare cu unele întreprinderi siderurgice, dar n-au primit nici măcar repartițiile.

Principalul: respectarea normelor de consum, reducerea lor substanțială

ÎN ACȚIUNEA de pregătire a producției pe 1976 — dintre care o latură importantă o reprezintă aprovizionarea tehnicomaterială — se mai ridică o problemă asupra căreia merită să ne oprim: este vorba de faptul că unele unități acuză insuficiența resurselor alocate, care nu acoperă cerințele producției, și cer, în consecință, suplimentarea cantităților, îndeosebi la metal. Fenomenul este frecvent și în unele întreprinderi analizate din județul Prahova. De exemplu, întreprinderea „Feroemail“-Ploiești consideră că la o serie de materiale (profile grele din oțel și profile mijlocii și ușoare) cotele alocate nu acoperă necesarul la nivelul anului 1976. De asemenea, întreprinderea „Flacăra“-Ploiești apreciază că a primit cote mai mici la o serie de materiale, printre care tablă mijlocie, tablă subțire și fontă.

Desigur, ne este greu să ne pronunțăm dacă asemenea cerințe sînt pe deplin justificate. Aceasta cu atît mai mult cu cît unele solicitări inițiale au avut la bază doar calcule estimative și nu cele reieșite precis din documentații în urma încheierii contractelor economice cu beneficiarii produselor. Ceea ce vrem să subliniem însă cu deosebită pregnanță este faptul că, în cadrul balanțelor materiale pe economie, toate ministerele, inclusiv Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, au pri-

Stadiul încheierii contractelor economice pentru materii prime și materiale pînă la data de 15 octombrie a.c.

Unitatea	Numar de contracte încheiate	Cît reprezintă acestea din necesarul pe 1976 (%)
- Întreprinderea „Macora“-Ploiești	88	53
- Întreprinderea „Feroemail“-Ploiești	65	49
- Întreprinderea de piese tinute-Cîmpina	20	34
- Întreprinderea de reparat tractoare și motoare grele Poiana-Cîmpina	19	21

mit cote pe care urmau să le repartizeze pe centrale, iar acestea, la rândul lor, pe întreprinderi. Așa stând lucrurile, cei mai în măsură să cunoască situația reală a întreprinderilor, să aprecieze justetea unor cerințe suplimentare de metal sînt ministerele și centralele industriale, chemate să facă, după caz, eventualele corecții necesare.

În principal, însă, în alocarea resurselor materiale pentru îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor de plan pe 1976 trebuie plecat de la criteriul **utilizării raționale a acestora, prin respectarea întocmai a normelor de consum și chiar reducerea lor substanțială** — sarcină subliniată în mod deosebit la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie a.c. — ca factor de bază al reducerii costurilor de producție, a progresului economic al țării, al sporirii avuției naționale.

Atingerea acestui obiectiv — de stringentă importanță în ridicarea eficienței întregii activități productive — presupune luarea unor măsuri temeinice în întreprinderile constructoare de mașini, acționarea pe pîrghiile principale ale întregului proces de producție: **reproiectarea și modernizarea produselor, încît acestea să aibă parametrii ridicați, dar gabarite și greutateți specifice reduse, perfecționarea continuă a tehnologiilor de fabricație, diminuarea volumului de rebuturi, înlăturarea adaosurilor mari de prelucrare la unele piese turnate sau forjate etc.** Toate acestea sînt cîi principale de natură să ducă la evitarea risipei, utilizarea judicioasă a metalului, la respectarea și chiar reducerea normelor de consum.

Finalizarea acțiunii de încheiere a contractelor economice

AȘA CUM demonstrează faptele din unele întreprinderi din județul Prahova — și nu numai din acestea — acțiunea de contractare a metalului, dar și a altor materii prime și materiale, este rămasă în urmă — deși, potrivit reglementărilor în vigoare, ea trebuia încheiată încă la sfîrșitul lunii septembrie. De aici nu se poate trage decît o singură concluzie și anume: **necesitatea ca Ministerul Industriei Metalurgice să accelereze întocmirea și definitivarea programelor de fabricație, să emită cît mai urgent repartițiile și să înceapă contractarea metalului între întreprinderile constructoare de mașini și cele siderurgice.** Aceasta se impune cu atît mai mult, cu cît a mai rămas relativ foarte puțin timp pînă la începerea noului an de muncă.

De altfel, în acest sens au fost luate unele măsuri. De pildă, pentru a se asigura folosirea agregatelor siderurgice la parametrii înalți, pe de o parte, și a satisface necesitățile justificate de metal ale beneficiarilor, pe de altă parte, Ministerul Industriei Metalurgice a stabilit ca **elaborarea programelor de fabricație să se facă, de regulă, la principalul producător sau la coordonatorul de balanță.** În acest fel pot fi armonizate, în deplină cunoștință de cauză, interesele ambilor parteneri.

De obicei, în faza de perfectare a contractelor apar unele divergențe care, îndeobște, se referă mai ales la termenele de livrare a diferitelor sortimente. De aceea, ar fi indicat ca **producătorii de metal să-și programeze, pe zile, contractarea metalu-**

lui cu beneficiarii respectivi în ordinea necesităților economiei naționale, în așa fel încît să asigure realizarea, în primul rînd, a acelor produse necesare fabricării utilajelor tehnologice pentru noile investiții.

De asemenea, ar fi oportun ca la tratativele dintre producători și beneficiari să **participe atît reprezentanții ai centralelor din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, cît și ai coordonatorilor de balanțe pentru a putea rezolva cu maximum de rapiditate toate problemele care se ivesc, în așa fel încît contractarea să nu treneze ci, dimpotrivă, să fie impulsionată.** Același lucru ar fi valabil și pentru beneficiari. Centralele industriale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini ar trebui să desemneze și ele reprezentanți competenți, care să asiste la încheierea contractelor economice și să fie în măsură să acorde un sprijin real în finalizarea urgentă a acestei acțiuni, să ia decizii pe loc în cazurile mai deosebite.

Acționîndu-se cu fermitate pentru încheierea cît mai grabnică a contractelor economice, pentru clarificarea tuturor problemelor legate de aprovizionarea tehnico-materială, se va putea recupera o parte din timpul pierdut și crea condiții ca întreprinderile beneficiare să aibă asigurată, chiar din primele zile ale anului viitor, baza de materii prime necesară desfășurării ritmice și eficiente a proceselor de producție.

L. ȚINTEA
V. ILIE (Ploiești)

AGRORAMA

Inul — o cultură cu posibilități de creștere a eficienței economice

DINTRE plantele textile, inul dispune — în condițiile țării noastre — de condiții dintre cele mai favorabile de extindere și cultivare economică.

Satisfacerea cerințelor pieței interne și externe — în continuă creștere — la un nivel superior are un corespondent precis în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. în care se subliniază că, în viitor „O deosebită atenție se va acorda culturilor tehnice, dezvoltînd și mai puternic producția de sfeclă de zahăr și floarea-soarelui, precum și producția de in și cinepă necesare industriei noastre”. Pentru cincinalul următor, Directivele prevăd o sporire a producției de in de 3 ori față de actualul cincinal. Realizarea și depășirea acestor prevederi trebuie să se facă însă în condiții sporite de eficiență, ceea ce presupune mobilizarea tuturor rezervelor specifice acestei culturi.

Inul — principala noastră plantă textilă — se caracterizează printr-un grad superior de intensificare a producției în comparație cu culturile cerealiere (în zonele proprii de răspîndire). De asemenea, inul contribuie la o utilizare mai bună a forței de muncă în timpul anului. Avantajele economice și cerințele sociale crescînde au determinat o sporire a suprafeței cultivate după 1938 de circa 4 ori. În prezent, se cultivă peste 51 000 ha. România fiind una din principalele țări cultivatoare de in din lume (după U.R.S.S. și Polonia).

Producția totală de in a sporit corespunzător cu extinderea culturii. Din acest punct de vedere nu se poate vorbi de o intensificare a culturii: producția medie la ha a rămas aproximativ aceeași

cu toate mijloacele de producție noi utilizate. Rezultatele inegale obținute la cultura inului în unitățile agricole cooperatiste (care dețin peste 90 la sută din suprafața cultivată și din producția totală de plante textile) demonstrează că rezervele de creștere a eficienței economice, n-au fost încă deplin valorificate.

Între județe, raportul dintre producțiile medii de in la ha este cuprins în limite foarte largi — de 2,5 : 1 (figura 1). Dacă în județele Suceava, Neamț, Botoșani se obțin producții de peste 3 500 kg ha, în județele Brașov, Sibiu, Mureș producțiile sînt sub 1 500 kg/ha. În jude-

Fig. 1 - REPARTIȚIA TERITORIALĂ A PRODUCȚIEI MEDII DE IN (MEDIA PE ȚARĂ = 1)

Fig. 2 - REPARTIȚIA TERITORIALĂ A PREȚULUI DE COST (MEDIA PE ȚARĂ = 1)

țul Harghita, cel mai mare cultivator de in, producția medie este de 2 000 kg/ha.

Prețul de cost al culturii este, în mod firesc, corelat cu nivelul producției medii la ha. În județele cu producții medii mari prețul de cost este cu peste 23 la sută mai scăzut per tonă față de prețul mediu pe țară. În județele cu producții mici, prețul de cost atinge și chiar depășește nivelul prețului de livrare. Din figura 2 rezultă diferențieri mai mici între nivelul prețului de cost față de nivelul producției medii la hectar, ceea ce dovedește o preocupare mai atentă din partea unităților agricole pentru menținerea cheltuielilor de producție în limite normale. În profil teritorial rentabilitatea medie variază între 50 la sută și — 23 la sută, ceea ce pune în evidență rezervele de creștere a eficienței economice la această cultură.

În cincinalul următor, sporirea eficienței economice la cultura inului depinde în măsură covârșitoare de sporirea producției medii la hectar. Ca urmare, concentrarea culturii inului în zonele foarte favorabile și favorabile și pe unități cultivate poate asigura, chiar în condițiile agrotehnicii actuale, dublarea randamentului la hectar și, mai ales, crearea condițiilor pentru practicarea unui sistem economic de cultură. Evitarea fărîmării suprafețelor cultivate pe teritoriu și în unități va permite eliberarea unor însemnate suprafețe care pot fi valorificate mai bine prin alte culturi. O altă acțiune, cu importanță economică cu totul deosebită în cazul plantelor textile, constă în îmbunătățirea calității producției, calitate determinată la această cultură de conținutul de fibre la tona de tulpini. Acțiunea, în sine, nu se poate materializa decît prin introducerea în cultură a unor soiuri intensive, capabile să valorifice la un nivel superior agrotehnica aplicată.

asistent Gh. FRĂȚILĂ
A.S.E. — București

„REVISTA ECONOMICĂ”, în nr. 34 și 35 din anul 1975 a publicat concluziile unei anchete privind perfecționarea procesului de aprovizionare. În legătură cu aceasta doresc să-mi exprim și eu părerea asupra unora din probleme și, în mod concret, asupra mecanismului aprovizionării prin bazele județene ale M.A.T.M.C.G.F.F.

Organizarea și funcționarea mecanismului de aprovizionare prin baze

ASA CUM SE CUNOAȘTE, din 1975, organizarea aprovizionării tehnico-materiale s-a realizat după criteriul teritorial, aplicându-se în fapt hotărârile Conferințelor Naționale din 1967 și 1972 și ale celui de al X-lea Congres al P.C.R. Organizarea după criteriul teritorial a aprovizionării tehnico-materiale reprezintă indiscutabil o măsură de primă importanță în perfecționarea procesului de aprovizionare. Desigur, această organizare este la început și, ca în orice mecanism nou, apar o serie de probleme, rezolvării cărora trebuie să li se dea cea mai mare atenție.

Organizarea procesului de aprovizionare după criteriul teritorial se caracterizează printr-o mare complexitate de probleme ce le ridică, de a căror rezolvare depinde în ultimă instanță caracterul stabil, rațional și eficient al aprovizionării prin bazele județene.

Astfel, s-a urmărit ca amplasarea rețelei de depozite specializate ale bazelor județene să se facă diferențiat de la județ la județ, în sensul ca acestea să fie, de regulă, amplasate pe lângă marii producători sau în județele cu pondere mare în consumul materialului respectiv, realizându-se o apropiere a rețelei de unități de aprovizionare de producători și consumatori, o concentrare a stocurilor într-un număr mai redus de depozite. Toate acestea au avut drept rezultat creșterea eficienței activității de aprovizionare prin unități specializate. În aceste depozite au fost concentrate stocuri asortate pentru satisfacerea necesităților consumatorilor din zonă, lichidându-se dispersarea stocurilor într-un număr mare de unități de aprovizionare din subordine departamentală. Pentru materialele aprovizionate prin baze județene au fost elaborate nomenclatoare. În legătură cu aceasta, considerăm că acțiunea nu trebuie declarată ca încheiată, ridicându-se în permanență problema actualizării acestor nomenclatoare, în funcție de condițiile noi care apar pe parcurs. O asemenea adaptare oferă operativitate și elasticitate procesului de manevrare a stocurilor prin baze.

Organizarea activității de aprovizionare prin baze județene a generat o sarcină nouă și anume **controlul permanent asupra nivelului stocurilor pe teritoriul și utilizării eficiente a resurselor materiale**. Rezolvarea acestei probleme este deosebit de importantă pentru baze, de nivelul acestei rezolvări depinzând calitatea procesului de aprovizionare tehnico-materială și eficiența gospodăririi resurselor materiale din economie. Rezultatele care se obțin pe această linie trebuie apreciate prin prisma aportului real pe care îl aduc organele de control al stocurilor în ridicarea eficienței acestui proces. De fermitatea cu care se desfășoa-

ră acest control, de posibilitățile de valorificare a constatărilor depind, în ultimă instanță, rezultatele ce se obțin în economia națională pe linia creșterii eficienței folosirii fondurilor. După părerea noastră, pentru a determina creșterea contribuției compartimentelor de control al stocurilor de pe lângă bazele județene în rezolvarea problemelor legate de creșterea eficienței gospodăririi fondurilor n-ar fi lipsită de interes măsura investirii acestor organe cu dreptul de a emite „dispoziții obligatorii” ca și alte organe de control ale statului, prin aceasta lărgindu-se aria de acțiune a lor în economie.

În legătură cu sfera de cuprindere a procesului de aprovizionare prin organisme teritoriale specializate, considerăm că rezolvarea acestei probleme trebuie făcută după criteriul de **eficiență**. Deci, raportul între aprovizionarea prin bazele județene față de aprovizionarea totală trebuie judicios stabilit. După părerea noastră, nu trebuie să se renunțe la aprovizionarea directă, deoarece aceasta și-a dovedit eficacitatea. Rezolvarea ce se dă în ceea ce privește sfera de cuprindere a activității bazelor județene trebuie să se bazeze pe criteriul de eficiență și să țină seama de particularitățile naționale privind distanțele dintre producători, consumatori și baze.

Organizarea relațiilor pe linie de aprovizionare

PERFECȚIONAREA sistemului contractelor economice a creat un cadru propice pentru perfecționarea relațiilor pe linie de aprovizionare. În acest domeniu se mai

mențin însă nerezolvate o serie de probleme care țin, în special, de existența unor interese opuse atunci când aceeași întreprindere are calitatea de furnizor și când este în postura de beneficiar de materiale și produse. În calitate de furnizor, întreprinderile caută să reducă cheltuielile de stocare și volumul stocurilor, prin stabilirea suverană a condițiilor și ritmurilor de livrare, pe când în calitate de beneficiar de materiale, ele sînt obligate să accepte condiții similare de la furnizorii lor, cu toate că interesul lor în această calitate ar fi ca volumul stocurilor și cheltuielile de stocare să fie cît mai mici. Datorită acestui aspect, cu toate măsurile luate pe linia creșterii eficienței folosirii fondurilor materiale și bănești, se produce încă fenomenul de supra-stocare, atât la consumatorii de mijloace de producție, cît și la unitățile de aprovizionare tehnico-materială. Deși este cunoscut și recunoscut rolul consumului în influențarea producției, practica demonstrează că mentalitatea producătorilor de a hotărî singuri asupra dimensiunilor producției, a structurii acesteia, asupra condițiilor și termenelor de livrare se schimbă cu încetineală. Considerăm că fără să se producă modificări radicale în domeniul relațiilor între beneficiarii valorilor materiale și producătorii acestora, în sensul luării în considerare a condițiilor formulate de beneficiari, nu se poate practic înlătura fenomenul suprastocării în economie. Modificările caracterul reclamă, desigur, creșterea gradului de adaptabilitate a producției la cerințele consumatorilor, cerințe care sînt și ele supuse, destul de frecvent, unor schimbări, fie ca urmare a modificărilor de plan, fie ca urmare a unor conjuncturi pe piața externă.

Aceste aspecte sînt, deopotrivă, valabile și pentru unitățile de aprovizionare tehnico-materială. Practica de pînă acum a fost și este în defavoarea bazelor de aprovizionare, dacă avem în vedere condițiile impuse de unitățile producătoare pe linia cantităților din fiecare livrare finită către baze, a structurii livrărilor, a termenelor la care se fac acestea. Toate aceste aspecte au determinat ca în bazele de aprovizionare să se formeze stocuri, de o structură uneori necorespunzătoare cerințelor consumatorilor, stocuri care staționează o perioadă relativ îndelungată în aceste unități. De exemplu, Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială din Cluj-Napoca preia toată producția de abrazive a întreprinderii „Carbochim”. Abrazivele, uneori, nu corespund cu structura necesităților consumatorilor, rămîind perioade mari sub formă de stocuri în bază.

În noile condiții, asemenea rezolvări nu mai corespund, unitățile de aprovizionare neputîndu-și îndeplini sarcinile pe linia aprovizionării complete și ritmice a consumatorilor. Neîndeplinirea acestor sarcini mai este generată și de practica producătorilor de a stabili în contracte termene de livrare sfîrșitul trimestrelor, deci comode pentru ei, termene care însă nu pot să creeze condiții favorabile satisfacerii necesităților consumatorilor.

Pentru ca unitățile de aprovizionare să-și poată realiza sarcinile, considerăm că trebuie introdusă și urmăriată **obligativitatea unităților economice producătoare de a asigura ca livrările către baze să se facă în cantitățile, sortimentele, condițiile și la termenele solicitate de către acestea, toate stabilite în raport cu necesitățile consumatorilor**, precum și răspunderea lor pentru daunele cauzate bazelor în cazul

nerespectării acestor obligații. O asemenea rezolvare creează premise pentru aplicarea acelorași reguli și bazelor de aprovizionare în relațiile lor cu consumatorii. Ea ar imprima aprovizionărilor și desfacerilor prin baze o anumită ritmicitate, care, în final, ar duce la creșterea procesului de manevrare a stocurilor prin aceste unități.

Manevrarea stocurilor de intervenție

MANEVRAREA stocurilor de intervenție prin bazele județene de aprovizionare a fost concepută ca o măsură care să rezolve problema asigurării continuității procesului de producție din unitățile consumatoare, în condițiile în care apar întreruperi în aprovizionare, din cauze subiective. Constituirea acestor stocuri se face la nivelul bazelor M.A.T.M.C.G.F.F. prin afectarea unei părți din materialele cuprinse în balanțele materiale ale coordonatorilor. Dreptul de a-și constitui aceste stocuri „tampon” într-un singur tip de unități, permite o manevrare mai operativă și mai eficientă a acestora. Părerea noastră este că nu trebuie renunțat la acest sistem unic de constituire a stocurilor de intervenție, așa cum opinează unele organe departamentale, care propun constituirea lor la nivelul ministerelor consumatoare. Trebuie doar perfecționat procesul de manevrare a lor prin bazele județene de aprovizionare. În legătură cu constituirea și manevrarea stocurilor de intervenție prin bazele județene de aprovizionare considerăm că trebuie rezolvate corespunzător următoarele probleme: **determinarea precisă a conținutului stocurilor de intervenție și scopul constituirii lor; volumul și componența acestor stocuri; modul lor de manevrare.**

După părerea noastră, stocurile de intervenție trebuie considerate acele stocuri aflate la nivelul bazelor județene de aprovizionare, din principalele materiale ce se manevrează prin aceste unități și a căror constituire are ca scop asigurarea continuității procesului de aprovizionare a unităților consumatoare deservite prin baze, în condițiile în care stocurile curente constituite la nivelul bazelor nu sînt suficiente pentru a acoperi necesitățile planificate ale consumatorilor sau în condițiile în care, din motive obiective, apar necesități suplimentare de materiale la consumatori. Din cele arătate se poate desprinde concluzia că stocurile de intervenție au, în primul rînd, caracter de stocuri de siguranță, constituirea și folosirea lor fiind dictată de întreruperea procesului de aprovizionare a consumatorilor, ca urmare a imposibilității satisfacerii necesităților acestora din stocurile curente ale bazelor. În al doilea rînd, stocurile de intervenție au și caracter de stocuri constituite ca rezervă de plan. În această calitate, ele au menirea să asigure necesitățile suplimentare de valori materiale ce apar la consumatori, necesități ivite din motive obiective. Atunci cînd se pune problema conținutului lor nu trebuie neglijat sau supraapreciat una sau alta din cele două caracteristici.

Din constatările noastre, în procesul de manevrare a acestor stocuri este neglijată prima caracteristică a acestor stocuri. Sistemul de aprovizionare prin bazele județene, așa cum a fost conceput, face ca stocurile curente care se manevrează prin aceste unități să asigure nevoile curente planificate ale consumatorilor. Dacă aprovizionarea prin baze se desfășoară rit-

mic, în funcție de termenele contractuale și de cantitățile stabilite prin plan, satisfacerea acestor necesități planificate se face pe seama stocurilor curente stabilite în funcție de toți factorii care influențează aprovizionarea. Deci, factorul care ar genera existența stocurilor de intervenție (ca stocuri de siguranță) este legat numai de relațiile bazelor cu unitățile producătoare, de întreruperea aprovizionării bazelor. În sprijinirea acestei idei ne bazăm pe întregul proces de constituire, reconstituire și reimprospătare a stocurilor de intervenție.

În legătură cu dublul caracter al stocurilor de intervenție ridicăm problema dacă **n-ar trebui cuantificat raportul între mărimea acestuia ca stoc de siguranță și ca stoc constituit ca rezervă de plan.** Considerăm că o astfel de cuantificare ar avea rolul de a ridica eficiența constituirii și mai ales a folosirii stocurilor de intervenție.

În ce privește volumul și componența stocurilor de intervenție, rezolvările trebuie să fie dintre cele mai raționale. Considerăm că volumul și structura (componența) stocurilor de intervenție trebuie stabilite în funcție de factorii care determină folosirea lor. În acest sens, n-ar fi lipsită de importanță posibilitatea folosirii metodelor matematice de calcul a probabilităților pentru partea din stocul de intervenție, care are caracter de stoc de siguranță. În privința componenței, este necesar să se plece de la premisa includerii în aceste stocuri a unor cantități de materiale și produse într-o structură corespunzătoare, materiale ce sînt necesare și se consumă frecvent. Organele M.A.T.M.C.G.F.F. și, îndeosebi, organele bancare au obligația de a nu admite cuprinderea în aceste stocuri a unor materiale fără mișcare, fără consum, plecînd de la considerentul că nu trebuie imobilizate fonduri bănești în stocuri necorespunzătoare.

În privința folosirii stocurilor de intervenție, aceasta ar trebui concepută, după părerea noastră, ca o acțiune de acoperire operativă, imediată a unor necesități planificate la nivelul consumatorilor sau a unor necesități ivite pe parcursul îndeplinirii planului, ca urmare a unor cauze obiective și nu ca o acțiune de acoperire a unor necesități suplimentare ivite în afara planului, ca urmare a unei activități defectuoase. Numai în acest fel se pune de acord folosirea stocurilor de intervenție cu conținutul și scopul constituirii lor. În prezent, procesul de folosire a acestor stocuri (îndeosebi reconstituirea lor), este supus, după părerea noastră, unor reglementări rigide. Pentru cazurile în care se apelează la stocul de intervenție, ca urmare a insuficienței stocului curent de a satisface necesitățile planificate ale consumatorilor, n-ar mai trebui îndeplinite formalități de obținere de la consumatori a cedărilor din repartiții sau contracte, asemenea stocuri reconstituindu-se din aprovizionările următoare. Dacă folosirea stocurilor de intervenție este făcută pentru acoperirea unor necesități suplimentare din cauze obiective, reconstituirea nu mai trebuie să fie făcută din reținerea din repartiții sau contracte, ci din producția peste plan preluată de la producători de către baze peste cantitățile planificate inițial să fie livrate bazelor județene de aprovizionare.

lector univ. Teodor ROȘCA
Cluj-Napoca

DIN CRONICA INTRECERII

PRODUSE PESTE PLAN

● Peste un milion tone produse chimice și petrochimice în plus față de prevederile de plan. Acesta este bilanțul realizărilor la zi al lucrătorilor rafinăriilor prahovene — unități ale căror derivate din țifoi sînt cunoscut și apreciate în 50 de țări ale lumii — spor care depășește substanțial angajamentele asumate pe anul în curs.

● Lucrătorii care deservesc agregatele unităților aparținînd întreprinderii electrocentrale Proești, unitate care realizează circa 10% din producția de energie electrică pusă în Sistemul național energetic al țării, au ajuns marți la 200 milioane kWh energie electrică produsă peste plan de la începutul anului. În acest fel ei au reușit să-și îndeplinească angajamentul asumat pe întregul an.

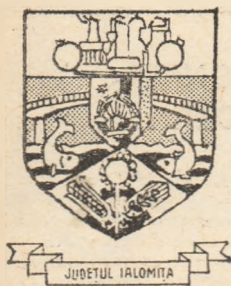
● Venind în sprijinul acțiunii ce se desfășoară sub imperativul „Coes mai mult și mai bun din cărbune de Valea Jiului”, lucrătorii Preparației de cărbune de la Coeroești au prelucrat și livrat, peste prevederile de plan, de la începutul anului 45 000 tone cărbune cocsificabil. Prin utilizarea la parametri ridicați a agregatelor și instalațiilor ei au sporit substanțial ponderea cărbunelui pentru coes.

● Siderurgistii reșițeni, care și-au onorat primii în industria metalurgică sarcinile planului cincinal și angajamentul înscris în chemarea la întrecerea pe 1975 adresată tuturor siderurgistilor țării, au ridicat la peste 50 000 tone produse metalurgice sporul producției realizat de la începutul anului și pînă acum. În această perioadă, creșteri substanțiale s-au înregistrat la furnale, unde, prin folosirea cu randament mărit a capacității utile a agregatelor și a instalațiilor termice, au fost colaborate, în plus, în medie pe zi, peste 70 tone de fontă, precum și la laminare, unde sporul zilnic depășește 90 de tone de laminate finite pline.

● Concurînd la buna aprovizionare a populației, colectivele unităților de prelucrare a lemnului din județul Alba au produs și livrat comerțului, peste sarcinile de plan la zi de la începutul anului, mobilă în valoare de 3,6 milioane lei. Depășirea sarcinilor de plan s-a îndeplinit în condițiile diversificării gamei sortimentale și a creșterii producției de mobilă sculptată. Mai mult de jumătate din producția de mobilier realizată în plus provine de la noua întreprindere de prelucrare a lemnului din Cîmpeni, ale cărei produse au devenit cunoscute și apreciate în țară și peste hotare.

● Colectivul întreprinderii miniere Baia de Arieș, județul Alba, a înregistrat un nou succes de prestigiu: îndeplinirea de pe acum a sarcinilor anuale de plan la producția globală. Avansul de timp cîștigat permite muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din unitățile sale miniere să realizeze pînă la finele lui 1975 o producție industrială suplimentară în valoare de peste 20 milioane lei, obținută îndeosebi pe seama creșterii productivității muncii și a extinderii metodelor de lucru de mare randament.

● Colectivul întreprinderii siderurgice „Victoria” din Călan a îndeplinit angajamentul asumat în întrecerea socialistă pe 1975. Prin utilizarea la parametri ridicați a agregatelor și instalațiilor, furnaliștii au elaborat, peste prevederi, 2 700 tone fontă pentru turnătorii. Întregul spor de producție s-a realizat cu coes metalurgic economisit. La rîndul lor, lucrătorii bateriilor de cocsificare din cadrul întreprinderii au livrat în plus unităților siderurgice de la Hunedoara și Reșița mai mult de 3 000 tone semicoes, fabricat din cărbune de Valea Jiului.

JUDEȚELE ȚĂRII PE TRAIECTORIA PROGRESULUI IALOMIȚA

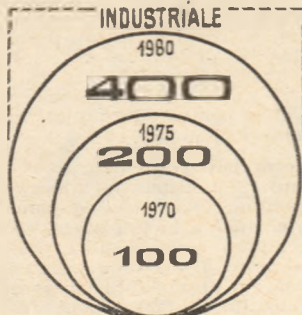

CONSIDERAT multă vreme grănarul României și fiind în fapt un județ exclusiv agricol, Ialomița a cunoscut în anii construcției socialiste, sub impulsul politicii partidului, de dezvoltare a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de ridicare a tuturor zonelor, un puternic și multilateral avânt, transformări radicale în structura economico-socială.

Care sînt elementele caracteristice ce definesc potențialul actual al județului și creează o bază trainică de progres în viitor?

În primul rînd industria. Ialomița face par-

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE

Graful nr 1

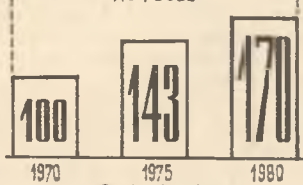
te din categoria acelor județe ale țării în care în perioada antebelică nu putea fi găsită practic nici o unitate care să întrunească atributele unei întreprinderi industriale în adevăratul sens al cuvîntului. Existau doar câteva ateliere meșteșugărești, cu un număr mic de muncitori. Ce reprezintă astăzi industria rezultă fie și numai din faptul că această ramură furnizează acum jumătate din produsul global al județului. În ultimul deceniu, mai ales după Congresul al X-lea al partidului, s-au creat condițiile unei puternice dezvoltări industriale. Pe harta județului au apărut o serie de noi și importante obiective, între care Combinatul de îngrășăminte chimice, Filatura de bumbac și Întreprinderea de ulei la Slobozia, Combinatul de celuloză și hirtie, Întreprinderea de materiale de construcții și Întreprinderea de confecții la Călărași, Întreprinderea pentru reparații de mașini agricole Dragalina, Fabrica de cărămizi Tândărei, Întreprinderea pentru producerea și industrializarea legumelor și fructelor Fetesti, Secția „Crinul” Lehliu etc.

Ritmul în care s-a dezvoltat producția industrială s-a accelerat în ultimii ani, ceea ce a făcut ca în prezent ponderea județului în producția industrială a țării să crească la circa 1⁰/₁₀ față de 0,6⁰/₁₀ în 1965. În structura producției se produc modificări semnificative pentru procesul de diversificare și modernizare pe care îl cunoaște industria județului: crește ponderea industriei chimice, a celulozei și hirtiei și se menține ponderea industriei alimentare, care rămîne în continuare ramura cu contribuția cea mai mare. Acestor ramuri li se va adăuga în viitor și siderurgia, în care scop va fi construit la Călărași un mare combinat siderurgic. De altfel, în cincinalul 1976-1980 vor fi construite și alte obiective industriale, care vor contribui la asigurarea în continuare a unui ritm anual înalt de creștere a producției - peste 17%. Volumul acesteia va fi în anul 1980 de peste două ori mai mare decît în anul 1975

și de circa patru ori mai mare decît în 1970.

Căpătînd în mod treptat însemnele specifice industrializării socialiste, județul a fost și rămîne în continuare grănarul țării, cu o pondere ridicată în fondul centralizat al statului. În ultimii ani, de pildă, mai bine de 5⁰/₁₀ din producția globală agricolă a țării se realiza în Ialomița, județul situîndu-se pe unul din primele locuri în ceea ce privește producția totală de cereale boabe și pe primul loc la porumb, floarea soarelui și soia. În același timp în județ se realizează producții de cereale mari la hectar, superioare cu circa 60-70⁰/₁₀ mediei pe țară. Evident, nu numai condițiile de sol permit obținerea unor astfel de producții, ci și consolidarea dotării tehnice a agriculturii: aproape jumătate din suprafața arabilă a județului este irigată; numărul tractoarelor a crescut de la 300 în 1938 la circa 6600 în prezent; cantitatea de îngrășăminte chimice folosite este în acest an de circa 3,7 ori mai mare față de 1965. Această orientare spre intensificarea puternică a producției agricole va continua și în anii viitorului plan cincinal: peste 80.000 ha teren agricol vor fi irigate, de pildă, prin realizarea sistemului de irigații Ialomița-Călmățui, ale căror lucrări se află în plină desfășurare. Adăugînd la aceasta extinderea pe mai departe a mecanizării și creșterea cantităților de îngrășăminte folosite la hectar, într-o structură care să țînă în

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE

Graful nr 2

mai mare măsură seama de cerințele soluției, avem explicația creșterii producției agricole în viitorul cincinal cu aproape 20⁰/₁₀.

Trecerea de la condiția de județ agrar în trecut la cea de agrar-industrial în prezent a antrenat schimbări profunde și în modul de viață al oamenilor. O expresie concludentă în această privință o constituie creșterea numărului celor ocupați în industrie, în primul rînd, dar și în alte activități neagricole. Au crescut veniturile populației, s-au îmbunătățit condițiile de locuit și asistență sanitară, au apărut noi instituții de învățămînt și cultură. Înfrățirea localităților cunoaște o continuă transformare, procesul de electrificare a satelor fiind terminat încă în 1973. În anii viitorului cincinal vor fi create peste 35.000 noi locuri de muncă și construite 15.000 apartamente, un spital, peste 3.000 locuri în creșe și cîmine.

Prin eforturile creatoare ale oamenilor muncii din județ, susținute de un amplu program de investiții, Ialomița zilelor noastre aduce o contribuție tot mai mare la progresul continuu al forțelor de producție, la înflorirea patriei noastre socialiste.

S. G.

DIN CRONICA ÎNTRERERII

ECONOMII, PRIN DIMINUAREA CONSUMURILOR SPECIFICE

● În întreprinderile industriei constructoare de mașini și electrotehnice din județul Timiș, prin extinderea metodei de croire combinată și de debitare în sistem centralizat a laminatelor, cum și prin micșorarea adaosurilor de prelucrare la o serie de piese și repere, s-au economisit în acest an peste 5.000 tone metal. În același timp, în unitățile industriale, de construcții și de transporturi au fost economisite aproape 30.000 tone combustibil, peste 23,5 milioane kWh energie electrică, însemnate cantități de material lemnos, fire de bumbac.

● Unitățile întreprinderii forestiere de exploatare și transport din Sebeș-Alba, au valorificat anul acesta peste 2.000 metri steri lemn de foc și însemnate cantități de masă lemnoasă, prin depistarea și tăierea de arbori nesănătoși, pe cale de uscare și colectarea de crengi. O bună parte din aceste resurse de lemn au fost folosite la fabricarea plăcilor fibro-lemnoase.

● Prin buna gospodărire a materiilor prime, colectivul întreprinderii miniere Hunedoara a economisit de la începutul anului 9 milioane kWh energie electrică și peste 5.300 tone combustibil convențional. Succesul consemnat are o semnificație aparte prin faptul că aceste economii s-au obținut în timp ce s-au îndeplinit și depășit sarcinile de plan, realizîndu-se o producție suplimentară în valoare de peste 20 milioane lei.

PREGĂTIREA PRODUCȚIEI PE 1976

● Întreprinderea de vagoane „Meva” din Drobeta Turnu Severin urmează să realizeze în 1976 o producție sporită de vagoane de marfă față de anul curent. Pe baza cerințelor beneficiarilor interni și a solicitărilor la export, colectivul acestei unități, care va încheia actualul cincinal cu o producție suplimentară în valoare de peste 600 milioane lei, va realiza circa o cincime din producția de vagoane de marfă a țării în 18 tipuri. De asemenea, a fost asigurat necesarul de materii prime, materiale și semifabricate pentru primul trimestru al anului viitor și a fost întocmit programul de fabricație la secțiile prelucrătoare pentru ca primele repere ale vagoanelor din planul lunii ianuarie 1976 să se realizeze începînd cu primele zile ale lunii decembrie a.c.

● La Întreprinderea constructoare de mașini agricole „7 Noiembrie” - Craiova pregătirea producției din primul an al viitorului cincinal se află într-o fază avansată. Astfel, au fost realizate prototipurile noilor tractoare ce vor îmbogăți nomenclatorul de fabricație și se află în curs de finalizare un amplu program de măsuri ce vizează organizarea superioară a proceselor tehnologice. Paralel, s-au perfectat contractele cu furnizorii pentru necesarul de materii prime și materiale și cu o parte din beneficiari. S-au creat astfel premisele pentru realizarea, în 1976, a unei productivități a muncii cu 12⁰/₁₀ superioare nivelului din acest an.

● Combinatul de prelucrare a lemnului din Arad, care în anii actualului cincinal și-a sporit capacitatea productivă cu 4 fabrici de produse finite, a pregătit noi tipuri de mobilă înscrise în planul pe 1976. Printre acestea se numără mai multe garnituri de dormitoare, camere de zi, biblioteci, piese de mic mobilier, toate confecționate din panouri cu suprafețe și canturi drepte, modelate estetic și funcțional la dimensiunile locuințelor actuale.

Un domeniu de perspectivă pentru dezvoltarea exportului românesc de instalații complexe

INSTALAȚIILE PETROLIERE MARINE

ÎN CADRUL opțiunilor strategiei de dezvoltare a exportului românesc de mașini și utilaje și de accentuare a participării industriei românești la diviziunea internațională a muncii, orientarea către acele grupe de produse și categorii tipodimensionale care justifică un efort prioritar de asimilare și export, trebuie să aibă în vedere următoarele trei criterii esențiale:

- perspectiva unei creșteri dinamice a capacității de absorbție a pieței interne, ca și a unor largi piețe potențiale de export;
- capacitatea industriei românești de a realiza produsele respective la nivele tehnico-calitative competitive;
- alegerea acelor categorii de produse care prin gradul lor de complexitate și tehnicitate să poată contribui la ridicarea procentului mediu de muncă înalt calificată în globată în valoarea produselor exportate;

Prin cele prezentate în acest articol dorim să argumentăm faptul că instalațiile petroliere off-shore (incluzând platforme maritime de foraj, instalații de extracție, navele specializate de deservire tehnică etc.) pot fi considerate printre categoriile de produse pentru care optarea și dezvoltarea în perspectivă a unei producții pentru export apar ca recomandabile în lumina criteriilor amintite.

Cererea pe piața internațională de instalații de foraj off-shore, în creștere încă înainte de izbucnirea crizei de energie în 1973, a fost puternic stimulată de efectele acesteia.

În condițiile aprovizionării din abundență cu petrol ieftin, furnizat în special de Orientul Apropiat, țările mari consumatoare nu erau deosebit de interesate în a investi în costisitoarele și dificilele operații de prospectare și exploatare a resurselor marine.

Odată, cu creșterea prețului petrolului, cu apariția spectrului dezechilibrării balanțelor de plăți ale marilor consumatori

de combustibil, exploatarea rezervelor de petrol existente dincolo de limitele uscatului a devenit preocupantă și rentabilă. Astfel a fost declanșată o intensă și febrilă activitate de descoperire și punere în valoare a rezervelor „off-shore” și evident o expansiune puternică a cererii de instalații adecvate.

Această evoluție a făcut ca ritmul de creștere a capacităților de producție a șantiierelor specializate (sau în curs de specializare) să fie depășit de solicitări.

Reacția producătorilor la această amplificare a cererii nu a putut să fie suficient de promptă pentru aceste produse complexe, de mari dimensiuni gabaritice, pentru realizarea cărora sînt necesare simultan capacități și experiență tehnică, atît în domeniul utilajului petrolier, cît și în cel naval.

Un studiu efectuat în 1974 de societatea de marketing industrial a grupului francez Creuzot-Loire estima că dacă, în prezent producția de petrol off-shore reprezintă 20—21% din totalul producției mondiale de petrol, acest procent se va ridica la 28% în 1980 și la peste 35% în 1985.

Pentru aceasta însă va trebui să se ajungă în 1980 la peste 600 platforme maritime de extracție în exploatare, față de circa 250 cîte existau la mijlocul anului 1974. Or, estimările specialiștilor în domeniu apreciază că în următorii 4—8 ani posibilitățile de ofertă a șantiierelor vor fi inferioare cererii cu cel puțin 15 platforme capabile să foreze sub 80 m. pînă la 140 m de la nivelul mării și cu 30—40 platforme pentru mare adîncime, capabile să foreze sub 180 m. pînă la 600 m de la nivelul mării. Este de menționat faptul că este vorba de instalații de valori mari (costul unei platforme se ridică la circa 40—60 milioane dolari).

Valoarea totală a investițiilor necesare în domeniul instalațiilor de foraj și extracție off-shore, pe plan mondial, în următorii 10 ani este evaluată în jurul sumei într-adevăr impresionante de circa zece miliarde dolari.

O cerere în consecință amplă, dinamică,

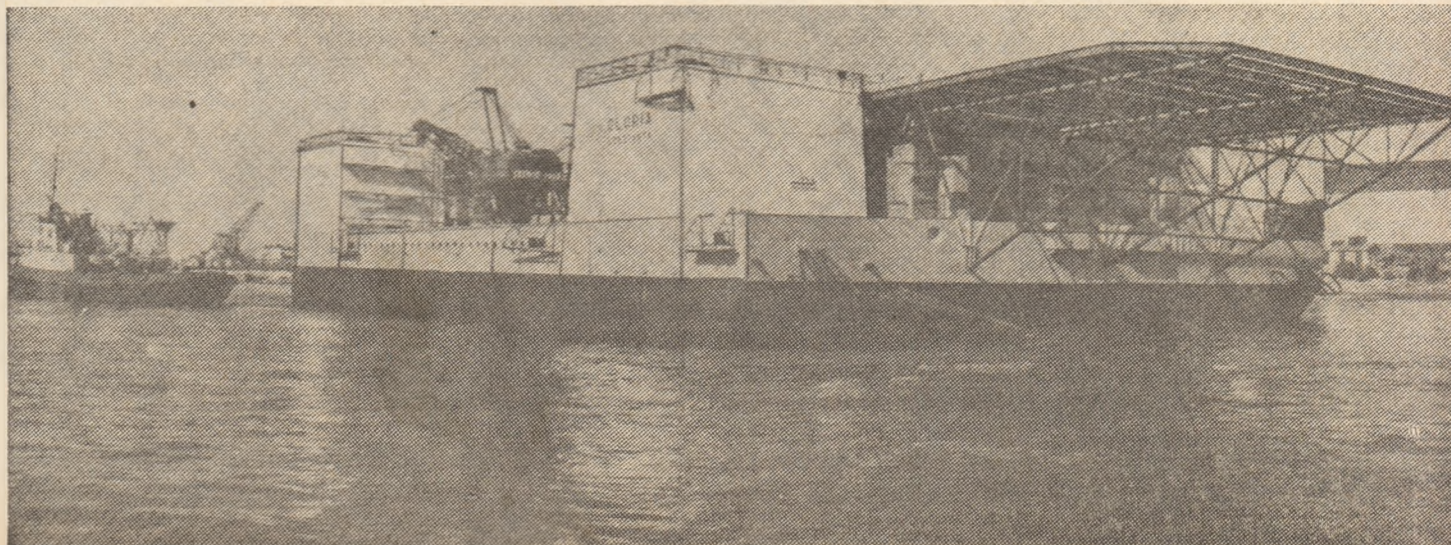
manifestată în contextul a ceea ce se numește „piață a vinzătorului”, care oferă avantajele pe care le creează situația unei cereri care depășește cantitativ oferta.

Este foarte probabil, de altfel, ca estimările actuale privind cererea viitoare să fie depășite de realitate. Cu toate eforturile de a se găsi înlocuitori pentru producerea de energie, necesarul de petrol al lumii va crește continuu în condițiile unui necesar de energie în permanentă amplificare și a unei creșteri ferme, obiectiv necesare a parcului mondial de mijloace de transport de toate tipurile, de tractoare, de mașini agricole etc.

Or, dacă rezervele mondiale de petrol continentale sînt în mod larg prospectate, rezervele existente dincolo de limitele uscatului au fost în mai mică măsură, pînă în prezent, descoperite și exploatare, iar căutările febrile care se întreprind și se vor întreprinde, în continuare, în această direcție pot duce la importante descoperiri de genul celor din golful Mexic sau Marea Nordului, amplificînd într-un mod astăzi imprevizibil cererea de instalații de foraj și extracție adecvate.

Situația amintește, păstrînd proporțiile, de evoluția construcțiilor navale de acum două decenii în cadrul căreia construcției japoneze, intuind perspectiva unei creșteri puternice a cererii și dezvoltîndu-și în consecință dimensional și tehnologic șantierele au reușit să obțină realizări economice spectaculoase.

În prezent, cererea mondială de nave și în special de tancuri petroliere de mari dimensiuni se plafonează ca o consecință a îndelungate perioade de creștere în ritm susținut a parcului, ceea ce face ca unii producători să-și reorienteze profilul de activitate în direcții determinate de aten-te studiile de prognoză a evoluției pieței internaționale. Un exemplu în acest sens îl constituie grupul norvegian Aker, constructor de nave maritime comerciale, care a întreprins largi acțiuni de reprofilare a șantiierelor sale în direcția construirii de platforme maritime de foraj. Pentru aceasta grupul a negociat în 1974 anularea contractelor pentru construirea a 4 tancuri

petroliere gigant (de cite 420 000 tdw fiecare) și, totodată, a renunțat la planurile de extindere a capacităților pentru construcția de nave. În urma acestor acțiuni de reprofilare, grupul va putea să livreze primele platforme maritime de foraj începând din 1977.

★

ÎN FAȚA unei cereri externe cu bune perspective, întrebarea care se pune este aceea dacă industria românească constructoare de mașini are potențialul să realizeze instalații de foraj off-shore, ofertabile la export, într-o perspectivă suficient de apropiată pentru a prinde situația de bună conjunctură pe piața externă.

Avind în vedere tradiția românească, bine cunoscută pe piața internațională, în construcția de instalații petroliere de foraj și extracție, dezvoltarea impetuoasă a construcției noastre navale, cât și faptul că primele instalații de acest gen vor putea fi testate în exploatare pe litoralul românesc, la întrebarea de mai sus se poate da un răspuns ferm afirmativ.

În prezent, prima platformă maritimă românească de foraj, realizare tehnică remarcabilă a fost lansată la apă de șantierul naval Galați. Pe această platformă se va monta instalația de foraj maritim realizată la uzinele „1 Mai”-Ploiești, instalație cu o forță de 320 tone-sarcină la cirlig, capabilă să foreze sub nivelul mării la adâncimi de la 90 m pînă la 6 000 m.

Șantierul naval Brăila realizează prima navă specializată de deservire tehnică pentru acest gen de instalații.

Îată deci că experiența tehnologică acumulată de-a lungul anilor de constructo-

rii români de utilaj petrolier și a celor de nave, la care se adaugă efortul de cercetare și asimilare a acestor produse noi de mare dificultate și complexitate tehnică, conduce la realizări care pot fi oferite în perspectivă și pe piața externă cu șansa de a deveni elemente de prestigiu și de rentabilitate economică ridicată în cadrul exportului românesc de mașini și utilaje.

Sugestia de a se avea în vedere oferirea la export de instalații de foraj marin și de a se pregăti din timp această posibilitate, este argumentată de altfel și de aspectul eficienței economice potențiale a unui astfel de export. Această eficiență ar fi determinată de intensitatea cererii externe, de numărul limitat în următorii 10—15 ani al constructorilor, pe plan mondial, care pot asimila, testa pe piața internă și oferi apoi la export asemenea instalații și aparatură pe care le implică.

Este de menționat, de asemenea, că exportul de instalații complexe (iar sistemele de foraj off-shore au în mod evident acest caracter) are avantajul de a antrena în mod necesar un important export de asistență tehnică și engineering, elemente de mare eficiență economică, deoarece se încadrează în așa numitul „export de inteligență”, valorificînd produsul unei munci de concepție de înaltă calificare.

Cunoștințele tehnice românești în domeniul construcției de utilaj petrolier și a exploatării acestuia sînt rodul unei experiențe de decenii, conferind constructorilor români un avantaj important chiar în

raport cu constructorii din multe țări puternic industrializate, dar care nu au fost producătoare tradiționale de utilaje petroliere.

Această experiență este valorificabilă la export într-o măsură cu atât mai mare cu cît gama de instalații sau servicii din acest domeniu se va lărgi.

★

PROGNOZA cererii externe relevă deci faptul că în viitorul previzibil constructorii de platforme maritime de foraj vor găsi o piață de desfacere receptivă cu o mare capacitate de absorbție. Pe de altă parte industria românească constructoare de mașini dispune de potențialul tehnic necesar realizării acestor produse. Apariția lor în următorii ani ar confirma și lărgi prezența utilajului petrolier românesc pe piața internațională, domeniu în care industria noastră a realizat deja un grad ridicat de specializare în cadrul diviziunii internaționale a muncii și un loc de prestigiu în ierarhia producătorilor și exportatorilor.

Îată de ce apreciem că realizarea unei producții de instalații complexe de foraj off-shore ofertabilă la export poate fi considerată ca una din direcțiile posibile și recomandabile de orientare în perspectivă a efortului de lărgire a exportului nostru de mașini și utilaje.

Iulian DANESCU
INSCIN

MACHINOEXPORT

STRUNGURILE DIN SERIA „PRESLAV” sînt mașini moderne și stabile, de mare randament. Comanda cutiilor de viteze se face cu ajutorul unui sistem preselectiv. S-au prevăzut, de asemenea, mai multe variante de ambreiaj electromecanic. Aceste strunguri sînt echipate cu mai multe accesorii suplimentare.

Caracteristici :	CP 40	CP 402	CP 401	CP 502
Diametrul maxim al materialului de prelucrat	440 mm	440 mm	440 mm	440 mm
Diametrul maxim al barei	70 mm	70 mm	70 mm	70 mm
Distanța între virfuri	250 mm 500 mm 750 mm	1 000 mm 1 500 mm 2 000 mm	250 mm 500 mm 750 mm	1 000 mm 1 500 mm 2 000 mm
Greutatea netă cu accesoriile normale	2 500 kg 2 500 kg 2 500 kg 2 600 kg			

Exportator :
MACHINOEXPORT — S.A.R.L.
 Str. Aksakov, Sofia — Bulgaria
 Tel : 88 53 21 : Telex :22 — 425
 Telegramme : MACHINOEXPORT
 — Sofia.

PUBLICOM

CONDUCERE ORGANIZARE

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE:
La întreprinderea mecanică „Nicolina” — Iași

SOLUȚII DE OPTIMIZARE A INSTRUIRII PRACTICE A ELEVILOR ȘI UCENICILOR ÎN ÎNTREPRINDERI

ASIGURAREA cu cadre calificate la un nivel corespunzător, capabile să minuiască tehnica cea mai avansată, să realizeze produse calitativ superioare, să rezolve cu succes diverse probleme tehnico-economice pe care le ridică tehnologiile moderne, condițiile actuale de producție din întreprinderile noastre, implică acordarea unei atenții deosebite creării celor mai bune condiții pentru instruirea teoretică și, în special practică, a viitorilor muncitori, în cadrul tuturor formelor de pregătire utilizate. Accentul tot mai pregnant care se pune pe eficientizarea tripticului învățământ — cercetare — producție necesită, între altele, găsirea celor mai bune soluții, în special pentru optimizarea instruirii practice a elevilor și ucenicilor, îmbunătățirea practicii directe în unitățile economice. Existența a numeroase rezerve în această direcție ca și a unor modalități diferite de valorificare a lor, în fiecare unitate economică, este o realitate. Și pentru a o exemplifica am ales cazul **Întreprinderii mecanice „Nicolina”** — Iași, a cărei experiență în acest domeniu o prezentăm în continuare.

Împotriva practicii „observative”

ÎNTRERINDEREA mecanică „Nicolina” — Iași a cunoscut în ultimii ani un continuu proces de dezvoltare și transformare, devenind astăzi o unitate industrială cu un profil de fabricație bine precizat: construcția de mașini și utilaje terasiere și de construcții.

Paralel cu creșterea capacității de producție conducerea întreprinderii a căutat să asigure în permanență forța de muncă corespunzătoare atât sub aspect cantitativ, cât și în ceea ce privește nivelul de calificare. Ritmul dezvoltării în perspectivă (în 1980, de pildă, capacitatea de producție va crește de peste 2,5 ori față de nivelul anului 1975), implică acordarea unei și mai mari atenții acestei probleme. Dacă sub aspect cantitativ problema se pune cu mai puțină acuitate (sursele și modalitățile de acoperire a necesarului suplimentar de muncitori pentru cincinalul 1976—1980 — care va crește cu 23% față de 1975 — sînt practic soluționate), numeroase probleme ridică în prezent calificarea corespunzătoare a muncitorilor în meseriile necesare întreprinderii, găsirea formelor și modalităților celor mai eficiente fiind obiectivul fundamental propus.

Pornind de la analiza eficienței formelor de calificare a muncitorilor utilizate în cincinalul anterior, conducerea întreprinderii ieșene are în vedere, în continuare calificarea muncitorilor atât prin școala profesională și liceul mecanic de pe lângă întreprindere, cât și prin ucenicie la locul de muncă, cursuri de calificare de gradul I și II, cursuri postliceale de scurtă durată. Considerînd că numai stăpînirea cu competență a meseriei, încă din timpul școlarizării, permite integrarea cu ușurință a absolvenților în activitatea productivă, executarea la un nivel calitativ ridicat a gamei variate de lucrări specifice meseriei, adaptarea rapidă și corespunzătoare la modificările survenite în tehnicile și tehnologiile de producție s-a ajuns la concluzia că este **necesară acordarea unei atenții deosebite**

ponderii și eficacității orelor de practică în diferitele forme de calificare. Primul aspect, cel cantitativ este corespunzător: din planurile de învățământ ale tuturor formelor de calificare utilizate se observă că, pe întreg ciclul de școlarizare, se afectează în medie 674 ore pentru cursurile teoretice și 4082 ore pentru instruirea practică. Deci, **practica reprezintă 84%**. Aspectul care s-a apreciat că trebuie reconsiderat este însă altul: cel al modului cum se realizează efectiv instruirea practică. Analize recent întreprinse au scos în evidență în cadrul celor două baze de practică utilizate următoarea încărcare:

(a) toți elevii din anul I și circa 24% din anul II realizează instruirea practică în atelierele școlii profesionale;

(b) 76% din elevii anilor I și II ai școlii profesionale, toți ucenicii, cei ce urmează cursurile de calificare de gradul I și II, ca și cei de la școala postliceală efectuează instruirea practică în secțiile și atelierele de producție ale întreprinderii.

Din observațiile făcute, la majoritatea locurilor de muncă din întreprindere (deci la una din bazele de practică utilizate) a rezultat că **o mare parte din timpul instruirii practice a elevilor și ucenicilor nu este folosit util**. Faptul că nu sînt asigurate locuri de muncă individuale pentru toți practicanții (de exemplu lucrează în general 2—3 ucenici la o mașină), faptul că muncitorii la care cursanții sînt repartizați lucrează în majoritatea cazurilor în acord, afectînd prea puțin timp pentru îndrumarea practicanților, instructorii la rîndul lor avînd în medie 60—70 de practicanți, repartizați la diferite locuri de muncă (în 2—3 ateliere sau chiar secții), sînt cîteva din deficiențele actualului mod de instruire practică a viitorilor muncitori. Faptul este confirmat între altele și de modul cum își realizează normele tinerii absolvenți în primele 6 luni de la absolvire. Dintr-o analiză efectuată pe un eșantion de 225 de muncitori așchietori a rezultat că:

- 30% realizează norma în procent de 100%;
- 50% realizează norma în procent de 80—99%;
- 20% realizează norma în procent de sub 80%.

În cazul celei de a doua baze de practică, atelierele școlii profesionale, analiza a evidențiat că instruirea practică se desfășoară în condiții mai bune, realizîndu-se de altfel și o producție, medie lunară de peste 250 mii lei. Totuși, s-au constatat și în cazul acestor ateliere o serie de neajunsuri ca de pildă: folosirea necorespunzătoare a spațiului repartizat, lipsa unui nomenclator de piese ce pot fi executate de elevi și ucenici în concordanță cu programa școlară și indicatoarele tarifare etc.

Avînd în vedere neajunsurile constatate în activitatea de instruire practică, pornind de la adevărul verificat de viață că **mese-ria se învață numai prin lucru efectiv — la banc sau la mașină — și nu prin efectuarea unei practici „observative”**, conducerea întreprinderii ieșene a luat decizia de a găsi, în cazul ambelor baze de practică, măsurile corespunzătoare sporirii eficienței procesului instruirii practice. Deci, pentru viitor, un **NU hotărît practicii observative**.

O primă direcție de acțiune:

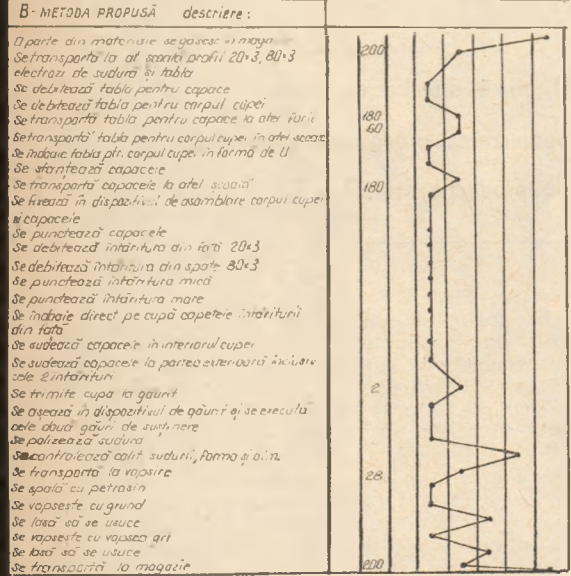
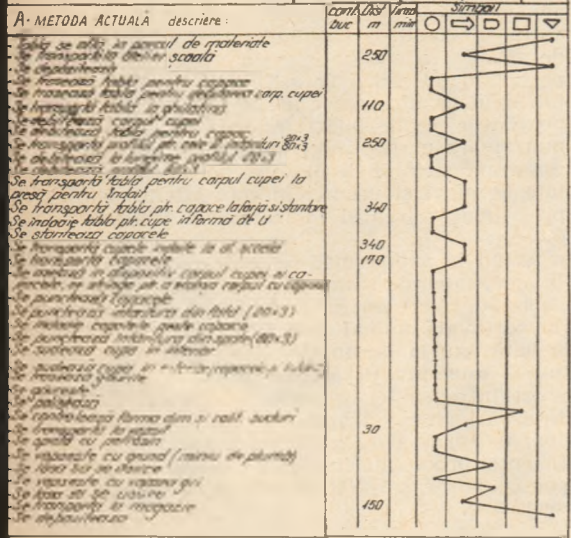
optimizarea organizării atelierului de producție școlară

S-A TRECUT MAI ÎNTÎI la analiza locurilor de muncă de la atelierul de producție școlară din cadrul întreprinderii, unde își desfășoară activitatea ucenicii din meseriile lăcătuși și sudori. Opțiunea s-a datorat faptului că circa 50% din totalul muncitorilor calificați în uzină se încadrează în aceste două meserii, ei executînd diferite piese și subsansamble din cadrul planului de producție al întreprinderii. Direcțiile de acțiune indicate de analiza întreprinsă au vizat:

(a) **Îmbunătățirea organizării locurilor de muncă ale elevilor și ucenicilor din sectorul lăcătuși**. Pe această cale s-a urmărit asigurarea unor locuri de muncă individuale pentru fiecare elev, dotarea lor corespunzătoare cu sculele și dispozitivele necesare, organizarea lor în concordanță cu exigențele ergonomice. Pe această cale s-a reușit asigurarea unei dotări corespunzătoare cu minimum de cheltuieli (utilajele necesare — menghine, polizoare, fierăstraie etc. — putînd fi asigurate fie de la secțiile de producție ale întreprinderii, fie prin transfer de la alte întreprinderi din cadrul ministerului), sporirea capacității atelierelor respective, îmbunătățirea condițiilor de muncă, crearea condițiilor pentru realizarea unor producții suplimentare. Astfel, numai prin completarea bancurilor de lucru cu menghine s-a mărit numărul locurilor de muncă de la 48 la 72.

GRAFIC DE DESFĂȘURARE A PROCESULUI DE CONFECTIONARE A CUPEI

	Recapitulatie			
	Activitate	Existent	Propus	±
PRODUSUL: CUPE PENTRU ELEVATOR	Operatie	21	18	-3
	Transport	9	7	-2
ACTIVITATEA: CONFECTIONAREA UNEI CUPE	Asamble	2	2	0
	Control	1	1	0
LOCUL: ATELIER ȘCOALĂ	Stocaj	3	2	-1
EXECUTANȚI: UCENICI ȘI ELEVII	Distanta (m)	1630	850	-980
	Temp (min)	1,72	1,29	-0,43
	Costuri	13,30	10,00	-3,33

(b) **Îmbunătățirea locurilor de muncă la ucenicii și elevii sudori** — a urmărit același obiectiv — crearea condițiilor efectuării unei instruirii practice eficiente, în special prin crearea unor condiții ergonomice de lucru, reorganizarea atelierului, mecanizarea lucrărilor grele — ridicare, transport etc.

A doua direcție de acțiune:
 optimizarea procesului tehnologic pentru lucrările tipice, frecvente, ce se execută în atelierul școală

DEȘI DIN ANALIZA întreprinsă a rezultat că modalitatea în care se desfășoară

ră instruirea practică în atelierul școală este superioară celei din secțiile de producție, totuși și aici au fost depistate rezerve prin a căror valorificare poate fi sporită eficiența activității, în condițiile realizării unor producții mult sporite cantitativ. De pildă, luând în analiză numai procesul tehnologic de confecționare a unei cupe de la instalația pentru preparat mixturi asfaltice s-a putut proiecta — prin perfecționările aduse — o metodă îmbunătățită (graficul alăturat redă procesul de confecționare a cupei în varianta veche și cea propusă), care a condus, între altele, la: reducerea timpilor de execuție, micșorarea drumului parcurs pentru anumite operații, creșterea productivității muncii, însemnate economii de materiale etc. Un exemplu: printr-o simplă adaptare a matritei existente în cadrul atelierului școală — care de altfel nu avea încărcare decît pentru două ture — s-a putut elimina transportul la circa 340 m a corpului cupei (la o presă din secția de utilaj construcții) în vederea efectuării operației de indoire a corpului acesteia. De asemenea, înlocuirea vopsirii cu pensula prin procedeul cufundării a permis reducerea cu circa 70% a actualei norme. De menționat că materialele necesare confecționării corpului cupei (inclusiv pentru capac) au putut fi asigurate în proporție de peste 50% din deșeurile rezultate la debitarea diverselor materiale. În ansamblul procesului tehnologic de realizare a cupei, prin modificările aduse s-au redus: cu trei — numărul operațiilor și, cu două — cel al transporturilor. Procedîndu-se în general la fel s-au realizat perfecționări ale procesului tehnologic — economie de timp de execuție și reducere a distanțelor pentru diverse operații — și pentru produsul scaun rului compactor R8-14 ca și pentru alte produse sau lucrări cu execuție frecventă, tipice pentru activitatea productivă a atelierului școală.

Alte soluții și propuneri

ÎMBUNĂTĂȚIREA procesului de desfășurare a activității practice productive a elevilor și ucenicilor din întreprinderea ieșeană a implicat din partea conducerii acesteia proiectarea și a altor modalități de realizare. Între acestea se remarcă:

- (a) **Concentrarea mării majorității a elevilor și ucenicilor în ateliere centrale de producție școlară;**
- (b) **Îndrumarea ucenicilor și elevilor de către muncitori-instrucitori cu o bună pregătire profesională;**
- (c) **Stabilirea precisă a unui program de producție, cu eșalonarea lucrărilor în concordanță cu stadiul de pregătire a practicanților pe parcursul anului școlar.**

Se are în vedere soluționarea, în primul rînd, a situației practicanților în meseriile de lăcătuși, sudori și așchietori (elevii și ucenicii de la aceste meserii reprezintă peste 87% din totalul practicanților). Într-o primă etapă se urmărește creșterea numărului de elevi și ucenici în atelierul școală existent printr-o folosire mai bună a spațiului repartizat atelierului și prin executarea măsurilor propuse în cadrul celor

două direcții de acțiune menționate, într-o a doua etapă, avîndu-se în vedere extinderea atelierului de lăcătușerie și amenajarea unui atelier pentru așchietori în două variante: (a) amplasarea mașinilor-unelte pe tipuri de mașini și pe module, grupîndu-se cite 4—7 mașini-unelte, totalizînd în această variantă un număr de 59 mașini-unelte; (b) amplasarea unui număr de 82 de mașini-unelte, dintre care 24 de dimensiuni mai mici. Se are în vedere în primul rînd realizarea celei de a doua variante deoarece aceasta dă posibilitatea instruirii practice a unui număr suplimentar de 46 ucenici așchietori față de prima variantă.

Avantaje și eficiență

CARE SÎNT principalele avantaje la care conduce punerea în aplicare a măsurilor preconizate? Ce nivel de eficiență economică se estimează? Calculele întocmite conduc la conturarea principalelor avantaje ce se pot obține:

- (a) Utilizarea mai bună a spațiului de lucru din cadrul atelierului școală existent prin creșterea numărului de ucenici de la 52 la 78;
- (b) Prin stabilirea unui nomenclator precis de repere ce urmează a fi prelucrate în atelierele școală din cadrul secțiilor de producție se obțin, între altele, economii la fondul de retribuție al muncitorilor prin eliberarea unui număr de 42 de muncitori (echivalent cu circa 80 000 lei lună), ca și o creștere calitativă a procesului de instruire practică ca urmare a faptului că nomenclatorul este constituit din repere în concordanță cu programa analitică și indicatoarele tarifare, incluzînd procese de execuție de la cele mai simple la cele mai complexe;
- (c) Îmbunătățirea condițiilor de muncă din cadrul atelierului școală prin alinierea lor la cerințele raționalizării organizării producției și a muncii;
- (d) Creșterea productivității muncii în cadrul atelierului prin mecanizarea lucrărilor de ridicare și transport intern și îmbunătățirea proceselor de fabricație;
- (e) O economie de manoperă și materiale de peste 5 300 lei an la confecționarea scaunelor, și de circa 20 000 lei/an la confecționarea cupelor, concomitent reducîndu-se distanțele de transport cu peste 1 130 m (ceea ce reprezintă circa 50% din distanța totală de transport).

Totodată, prin organizarea atelierelor școală centrale de producție, pentru meseriile de lăcătuși, sudori și așchietori, vor putea efectua practica productivă în această bază un număr de 672 elevi și ucenici, ceea ce reprezintă 84% din media anuală de forță de muncă necesar a fi pregătită în întreprindere, în următorii cinci ani, rămînd în secțiile de producție numai circa 16% din cursanții ceea ce permite asigurarea cu ușurință a locurilor de muncă individuale atît de necesare desfășurării practicii în bune condiții, corespunzător cerințelor viitoare ale producției moderne.

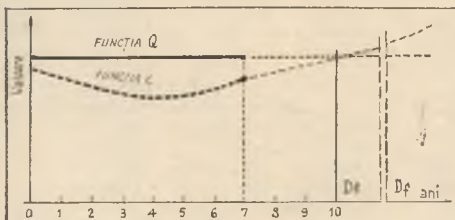
ec. AI. BLAGA
 ing. Gh. ZMEU

Determinarea duratei eficiente de funcționare a fondurilor fixe

ÎN PRACTICA întreprinderilor industriale decizia de înlocuire a unor utilaje, instalații sau linii tehnologice se bazează uneori pe experiența practică fără a se face apel la calcule riguroase de eficiență economică.

În cadrul duratei de funcționare a unui utilaj sau instalație deosebim o **durată eficientă de funcționare** (D_e) — privită din punct de vedere economic și o **durată fizică de funcționare** (D_f) — privită din punct de vedere tehnic. Cunoașterea corectă, exactă a duratei de funcționare eficiente a utilajului

Grafic nr. 1

C = CHELTUIELI ANUALE DE PRODUCȚIE
Q = VALOAREA ANUALĂ A PRODUCȚIEI

Tabelul nr. 1

=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Anul de funcționare	1	2	3	4	5	6	7
Cheltuieli anuale de producție (mil. lei)	39	38	37	37	38	38,5	39
=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

(adică a acelei perioade în care prin folosirea productivă a utilajului valoarea anuală a producției este mai mare decît cheltuielile de producție pe anul respectiv), estimată chiar încă din faza de proiectare, ar putea duce la stabilirea cu mai multă exactitate a rezultatelor economice ale fiecărui obiectiv de investiții, la stabilirea corectă a normelor de amortizare și, implicit, la o mai bună evaluare a cheltuielilor de producție. Ea ar permite totodată limitarea la minimum a riscului înlocuirii utilajelor datorită unor avarii neprevăzute și, de asemenea, ar face posibil ca, în timp util, unele utilaje să se producă în țară prin autodotare (în vederea înlocuirii celor scoase din funcțiune — în cazul în care ultimele au fost importate), renunțându-se în acest fel la importuri, incluzînd aici și producerea pieselor de schimb sau unor subsansamble componente necesare pe parcursul funcționării proiectate, efectuării reparațiilor planificate sau chiar prelungirii duratei de funcționare (în cazul în care aceasta se justifică economic.)

Cunoașterea cit mai exactă a duratei de funcționare eficiente (D_e), stabilirea ei printr-o metodologie cit mai precisă are deci o deosebită importanță în luarea deciziei de înlocuire a utilajelor, știut fiind faptul că, pe de o parte, asupra duratei de funcționare eficiente trebuie acționat în sensul utilizării intensive a utilajului — pentru a putea fi astfel preîntîmpinată uzura morală prematură, pe de altă parte, în sensul mării acesteia — pentru a se asigura astfel o durată mai mare de viață și, implicit, un volum mai mare de efecte nete.

Metoda pe care o propunem în continuare pentru stabilirea duratei eficiente de funcționare a unui utilaj sau instalații tehnologice (cazul concret expus mai jos se referă la acest din urmă aspect) se bazează pe utilizarea în calcule a doi parametri, a căror evoluție în timp poate fi cuantificată și urmărită: (a) cheltuielile de producție și (b) valoarea producției realizate (ambele calculate în prețuri curente). Deoarece metoda propusă are o aplicabilitate mai largă în cazul industriei chimice, cele două cazuri de calcul pe care le-am ales pentru exemplificarea metodologiei se referă la o instalație tehnologică chimică pentru producerea glutamatului de sodiu.

CAZUL A: Producția constantă cu variația cheltuielilor de producție în timp. Considerînd că în primii șapte ani* de funcționare a instalației se realizează anual o producție constantă (42 mil. lei), evoluția cheltuielilor de producție este redată în tabelul nr. 1.

Cheltuielile de producție înregistrează trei etape de evoluție: în primii doi ani de funcționare a instalației ele sînt mai mari, în

principal datorită faptului că nu sînt încă atinși în totalitate parametrii stabiliți; urmează o perioadă de diminuare a cheltuielilor, după care din nou se remarcă tendința de creștere în special datorită unor cauze cum ar fi: creșterea costelor de amortizare (datorată accelerării uzurii morale ca urmare a ritmului crescînd al progresului tehnic), cheltuieli mai mari cu reparațiile, întreținerea și exploatarea utilajelor, apariția unor rebuturi care grevează prețul de cost, creșterea retribuției personalului etc.

Cheltuielile de producție evoluează în timp după o funcție de corelație de forma: $y = a + bx + cx^2$ (vezi grafic nr. 1) în care:

y = nivelul cheltuielilor de producție
x = anii de funcționare.

Pentru determinarea valorii coeficienților putem folosi metoda celor mai mici pătrate care pune condiția ca suma pătratelor diferențelor dintre valorile calculate (y_t) și valorile statistice corespunzătoare (y) pentru întreaga serie de date (1, 2, ..., n) să fie minimă, respectiv:

$$S_{min} = \sum_{t=1}^n (y_t - \hat{y}_t)^2$$

Această condiție este îndeplinită atunci cînd derivatele parțiale ale lui S în raport cu fiecare coeficient sînt nule.

În cazul ecuației noastre, după derivare, egalare cu zero și simplificările necesare se obține următorul sistem al ecuațiilor normale:

$$\begin{aligned} na + (\sum x)b + (\sum x^2)c &= \sum y \\ (\sum x)a + (\sum x^2)b + (\sum x^3)c &= \sum xy \\ (\sum x^2)a + (\sum x^3)b + (\sum x^4)c &= \sum x^2y \end{aligned}$$

Calculul coeficienților a, b, c și al termenilor liberi este prezentat în tabelul nr. 2.

După rezolvarea sistemului s-au obținut următoarele valori ale coeficienților de corecție: a = 42,775; b = - 3,136; c = 0,392.

Prin rezolvarea sistemului:
 $y = 42,775 - 3,136x + 0,392x^2$
y = 42

în care ecuația a doua ($y = 42$) reprezintă ecuația producției ($Q = 42$ mil. lei), iar prima ecuație — ecuația costurilor, se determină valoarea lui x, indicînd durata de 10 ani, respectiv durată de funcționare eficientă a instalației (D_e), adică momentul în care conducerea întreprinderii trebuie să ia decizia de înlocuire a instalației respective.

CAZUL B: Volumul producției și al cheltuielilor variabile. În această situație vom considera deci că evoluează în timp atît cheltuielile de producție cit și valoarea producției (vezi tabelul nr. 3).

În acest caz costurile evoluează în timp după aceeași funcție de corelație ca în situația A: $y = a + bx + cx^2$, iar valoarea producției după o funcție de forma:

$$y = \frac{x}{a'x^2 + b'x + c'}$$

(vezi graficul nr. 2). Tendința de scădere a valorii producției are în acest caz o serie de cauze obiective: creșterea productivității muncii, care duce la scăderea valorii produselor respective, reducerea numărului de produse ca urmare a uzurii fizice în condițiile menținerii aceluiași preț pe unitatea de produs, scăderea calității produselor tot datorită uzurii fizice, apariția unor noi produse înlocuitoare cu prețuri mai mici etc.

Pentru stabilirea valorii coeficienților vom folosi aceeași metodă: sistemul pentru calculul parametrilor a, b și c, în cazul funcției producției, fiind:

$$\begin{aligned} (\sum x)a' + nb' + (\sum \frac{1}{x})c' &= \sum \frac{1}{y} \\ (\sum x^2)a' + (\sum x)b' + nc' &= \sum \frac{x}{y} \\ na + (\sum \frac{1}{x})b' + (\sum \frac{1}{x^2})c' &= \sum \frac{1}{xy} \end{aligned}$$

După rezolvare se obțin următorii parametri: a' = -0,007; b' = 0,447; c' = 0,25.

Pentru determinarea punctului D_e vom intersecta funcția costurilor cu funcția producției, rezultînd următorul sistem:

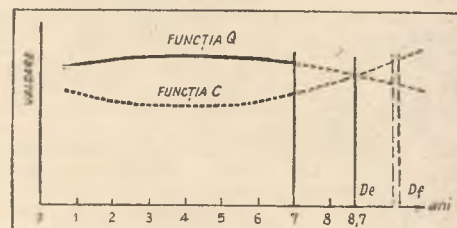
$$y = \frac{x}{a'x^2 + b'x + c'}$$

$$Y' = a + bx + cx^2$$

În urma calculelor se determină, în acest caz, o durată de funcționare eficientă (D_e) de 8,7 ani. Această durată, mai mică în cazul B față de cazul A, se datorește faptului că și producția scade în timp astfel încît perioada în care se obțin efecte nete este mai mică. Acum este, în acest caz, momentul în care conducerea unității economice trebuie să ia decizia înlocuirii utilajului respectiv.

Cunoașterea duratei eficiente de funcționare a utilajelor și instalațiilor (D_e) are deci o deosebită importanță în procesul de conducere a activității productive: ea indică practic momentul în care trebuie luată deci-

Grafic nr. 2

Tabelul nr. 2

=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
x	x ²	x ³	x ⁴	y	xy	x ² y	
1	1	1	1	39	39	39	
2	4	8	16	38	76	152	
3	9	27	81	37	111	353	
4	16	64	256	37	148	592	
5	25	125	625	38	190	950	
6	36	216	1296	38,5	231	1386	
7	49	343	2401	39	273	1911	
28	140	784	4676	265,5	1066	5363	
=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

zia de înlocuire, realizarea producției cu vehicule utilaje nefiind rentabilă pentru întreprindere.

O deosebită importanță pentru conducerea întreprinderii o reprezintă și momentul în care se stabilește durată eficientă de funcționare a utilajelor (D_e). În primul rînd, considerăm că o estimare a lui D_e cu un grad de probabilitate ridicat poate fi făcută încă din faza de proiectare (studiu tehnico-economic și proiect de execuție). Ajustarea ulterioară a acestei estimări se impune în special atunci cînd intervin mutații importante în mediul tehnologic și economic al unității economice, care afectează direct sau

Tabelul nr. 3

=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Anii	1	2	3	4	5	6	7
Cheltuieli prod./an (mil. lei)	39	38	37	37	38	38,5	39
Valoarea prod./an (mil. lei)	41	41,5	42	42	41,5	41,5	41,3
=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

indirect utilajele în cauză. De remarcat faptul că metodologia propusă poate fi aplicată atît în cazul industriei chimice, cit și în cel al industriei alimentare, construcțiilor de mașini etc., acolo deci unde se întîlnesc procese tehnologice mecanizate sau automatizate care să permită în mai mare măsură individualizarea producției și cheltuielilor pe utilajul respectiv.

asistent Ion VASILESCU
A.S.E. București

* Considerăm că o astfel de durată — șapte ani — este semnificativă pentru efectuarea corectă a calculelor propuse.

● **Intreprinderea Forestieră de Exploatare și Transport (I.F.E.T.) — Suceava** este cea mai mare unitate de profil din țară: în cadrul ei lucrează peste 15000 de oameni care realizează o producție de peste 1 miliard de lei anual. Intreprinderea și-a realizat actualul cincinal la 30 martie a.c. Este decorată cu Ordinul Muncii clasa I. Are un avans important în realizarea planului anual, în condițiile în care și-a realizat cantitățile de producție planificate la toate sortimentele și toți indicatorii tehnici, economici, financiari.

Tovarășe director, dețineți actuala funcție în această unitate dinainte de a începe realizarea planului cincinal în curs. Știind că sînteți economist, am venit aici cu intenția de a vă întreba dacă un economist poate îndeplini cu succes atribuțiile funcției de director al unei atît de mari unități industriale.

— Voi începe prin a spune că, după părerea mea, un conducător de unitate industrială, de orice mărime, trebuie, în primul rînd, să cunoască problemele economice ale unității respective. Un economist, bine pregătit, poate conduce orice fel de întreprindere din orice ramură de activitate. De altfel, din cite cunosc eu, în cele mai multe situații, acolo unde directorii sînt economiști, rezultatele sînt bune.

Din experiența mea știu că în multe cazuri, inginerii chiar foarte bine pregătiți profesional, sînt mai puțin preocupăți de aspectele economice ale unității. Sînt unii ingineri care, cu prioritate, în activitatea lor, au mai ales două preocupări: prima — să li se aducă în secție sau în fabrică materia primă, dacă se poate una de calitate extra, fără să-i intereseze cît costă, dacă este din import sau din țară etc., a doua — să proiecteze și să execute, fără a se întreba cu ce productivitate, cu ce consumuri și, mai ales, cui vind ce proiectează și produc. De altfel, aceste preocupări nu sînt rele în sine, ele devin rele atunci cînd se manifestă la cel ce îndeplinește funcția de director de unitate.

● **Există părerea că economiștii, oricît s-ar strădui, nu pot stăpîni în măsură suficientă aspectele tehnice ale unei unități industriale.**

— Fals. Directorul unei unități economice, economist sau inginer, nu poate și nici nu trebuie să intre în toate amănuntele tehnice ale activității. În general, nu trebuie să intre în detalii de pură specialitate. Un director nu are atribuții de creare de noi produse sau procedee tehnologice. El trebuie și poate să cunoască bine produsele și tehnologiile create. Asta neapărat. Nu este o mare greutate. Esențial este ca deciziile lui să asigure exploatarea eficientă a produselor și tehnologiilor create de specialiști, de cadrele tehnice. Or, în aceste decizii ponderea

cunoștințelor economice este mai mare decît a celor tehnice. Pentru a vedea că spun adevărul nu aveți decît să studiați atribuțiile legale ale directorilor de unități sau, și mai bine, deciziile luate de directorii de întreprinderi industriale, individual sau în organele de conducere colectivă.

Aș putea să dau mai multe exemple din propria mea experiență, care să demonstreze că deși nu eram specialist, atunci cînd s-au pus probleme de asimilare de noi produse sau tehnologii, studiind cu atenție și aspectele tehnice respective și ținînd seama de exigențele de eficiență, am reușit să am o orientare corectă, care ulterior a fost confirmată de practică.

În concluzie, directorul de unitate industrială trebuie să imbine cunoștințele economice cu cele tehnice — de altfel și cu alte cunoștințe: politice, ideologice, sociologice, psihologice etc. Trebuie să cuprindă toate aspectele, să fie capabil să dea soluții, să ia decizii în toate domeniile de activitate ale unității — evident decizii în problemele majore, care sînt și politice și economice și tehnice și sociale etc.

Convorbire cu Vasile SAVA, directorul întreprinderii forestiere de exploatare și transport — Suceava

● **În afară de această pregătire multilaterală, ce altă calitate esențială considerați, prin prisma experienței dv. personale, că trebuie să aibă directorii de unități, în general cadrele de conducere din economie, pentru a-și îndeplini cu succes atribuțiile.**

— Pentru a fi conducător trebuie să știi să lucrezi cu oamenii. A ști să lucrezi cu oamenii înseamnă, în primul rînd, să cunoști direct, nemijlocit, personal, un număr cît mai mare dintre cei pe care îi conduci. Să le cunoști calitățile profesionale și morale, pentru a ști unde, cînd și cum pot fi valorificate. Să le cunoști necezurile și greutățile, nu numai pe cele din procesul muncii, ci și pe cele de dincolo de poarta întreprinderii, din familie. Cunoșcîndu-le, îi poți ajuta și, pe această bază, te poți bucura de sprijinul și atașamentul lor în situațiile dificile prin care poate trece unitatea. Mai departe. A ști să lucrezi cu oamenii înseamnă să mergi în fața lor întotdeauna bine pregătit, să ai clare problemele și soluțiile. Oamenilor le plac cei care îi consultă, cei care le rezolvă problemele, le respectă propunerile, le motivează deciziile adoptate, hotărășe cu promptitudine și acționează ferm.

Tot din a ști să lucrezi cu oamenii face

parte și respectarea cuvîntului dat în fața oamenilor, să pui în practică cele afirmate sau stabilite. Altfel nu te bucuri de stima oamenilor și fără asta nu poți conduce.

● **Care sînt, după opinia dv., principalele aspecte ale activității cadrelor de conducere din unitățile economice, asupra cărora ar trebui concentrată atenția acestora pentru a acționa cu maximum de eficiență?**

— Primul aspect — ca frecvență și ca arie de răspîndire — este acela că în activitatea de zi cu zi conducătorii se pierd în amănunte. De exemplu. Mulți se mulțumesc numai cu aceea că-și iau halatul și pleacă în secții, spunînd că rezolvă problemele producției la fața locului dar neglijează proiectarea și programarea producției, unde se găsesc, de regulă, adevăratele deficiențe ale întreprinderii.

Un alt mod în care păcătuim, noi conducătorii de unități economice, este acela că, în rezolvarea problemelor de producție, nu întotdeauna, consultăm oamenii ce produc efectiv. Ne mulțumim cu a chema 3—4 ingineri, a le asculta părerile și a hotări. De multe ori, constatăm, însă, că soluțiile și părerile executanților propriu-zis pot întregi și pot rezolva mai bine problema respectivă.

În al treilea rînd, apreciez că consumăm foarte mult timp în ședințe de tot felul care nu întotdeauna au finalitate practică, utilă. Cînd ceva nu merge, se convoacă o ședință, se întocmește un plan de măsuri și cu asta se consideră că ne-am făcut datoria. Greșit și inefficient. Cînd ceva nu merge, înainte de a se gîndi la ședință, conducătorul trebuie să se gîndească singur la cauze, să consulte oamenii asupra soluțiilor și apoi să hotărășcă.

Aș vrea să mai adaug ceva. Mi se pare o problemă importantă și țin s-o semnaliez. Am senzația că, în general, cadrele de conducere, de pe diferite niveluri ierarhice, folosesc în mică măsură creativitatea celor ce le sînt subordonați. Concret, mă refer la cadrele de conducere din ministere și centrale, care, după părerea mea, folosesc foarte puțin ideile, propunerile noastre, ale conducătorilor de întreprinderi. Nu reușesc să stea de vorbă cu noi. Apelază aproape în exclusivitate la consilieri, oameni care nu mai lucrează de 10—15 ani în producție, și care, oricît de buni specialiști ar fi, nu pot cunoaște problemele concrete ale unităților, așa cum le cunoaștem noi, directorii.

Ar trebui ca fiecare cadru de conducere din ministere, din centrale să stea de vorbă cu conducătorii de întreprinderi, măcar de două ori pe an, dar nu în ședințe cu ordine de zi prestabilă, ci, într-o modalitate în care să ne putem spune clar și complet necezurile și care să-i permită și lui să tragă concluzii realiste, utile.

Constantin COJOCARU

SINOPTIC

Formulă organizatorică —

echipa de mecanizatori

● **CONSTITUIREA** echipelor de mecanizatori specializate în executarea unei (unor) lucrări a reprezentat o bună experiență în organizarea muncii în multe unități agricole sovietice. Rolul principal în aceste echipe — care deservesc brigazile și echipele din zootehnie și culturile de cîmp — revine mecanizatorilor.

Echipele specializate — apreciază revista *Ekonomiko sel'skogo hozai'stvo* nr. 7 din 1975 — se deosebesc de celelalte formațiuni prin aceea că utilizează o anumită tehnică. Din schema alăturată rezultă această caracteristică. În cazul brigăzilor temporare, după executarea lucrării,

lucrătorii și mijloacele de producție se înapoiază unităților deținătoare.

În regiunea Moscovei funcționează aproape 420 echipe specializate. În sovhozul „Povadin'skii”, de pildă, prima echipă de acest fel s-a organizat în 1966. De atunci a crescut de peste 2 ori numărul membrilor ei și înregistrarea tehnică. În 1974, echipa număra 45 lucrători, din care 42 mecanizatori (dintre aceștia 23 erau tractoriști). Dintre membrii echipei, 9 deserveau escavatoare, 4 — buldozere, 4 — mașini-basculante, 2 — autogredere. Echipa are un șef, un contabil și un lăcătuș mecanic. Echipa dispune de 34 tractoare. În afara acestora, în dotarea tehnică se mai află 28 remorci, 30 mașini de împrăștiat îngrășăminte, 2 dispozitive de alimentare a avioanelor cu îngrășă-

minte, 6 mașini de stropit, 4 mașini pentru administrarea îngrășămintelor aminoacide și 6 pluguri de tractor.

Conducerea întreprinderii în Japonia și S. U. A.

Un studiu pe bază de anchetă efectuat de specialiștii nord-americani asupra a 20 de mari firme japoneze, a condus la concluzia că întreprinderile japoneze întrec în multe privințe în-

treprinderile americane. Raportul referitor la acest studiu atribuie aceste succese, în cea mai mare parte, „superiorității metodelor de conducere japoneze”. Succent, explicația succesului japonez constă — după opinia realizărilor anchetei — în următoarele: (a) japoniezii promovează în mai mare măsură inițiativa și fluxul informațional de jos în sus; (b) cadrele din conducerea superioară a firmelor japoneze nu dau dispoziții, ci stimulează luarea de decizii la nivelurile inferioare și medii; (c) conducerea de nivel mediu s-a obișnuit să elaboreze ca însăși decizii; (d) japoniezii pun accentul pe acordul prealabil al tuturor verigilor organizatorice afectate de decizia care se ia.

DEZVOLTAREA AGRICULTURII ÎN CONDIȚIILE CREȘTERII INTERDEPENDENȚEI CU CELELALTE RAMURI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE

TEORII IDEI

ESTE UN FAPT CUNOSCUT că dezvoltarea și modernizarea economiei naționale are loc în condițiile dezvoltării interdependențelor dintre ramurile și sectoarele economice. În cadrul acestui proces unitar se adâncesc și se largesc și relațiile dintre agricultură și ramurile industriei producătoare de mijloace de producție, precum și relațiile dintre agricultură și ramurile industriei alimentare și ale industriei ușoare. Extinderea mecanizării lucrărilor agricole și aplicarea pe scară largă a îngrășămintelor minerale și a altor substanțe chimice, extinderea irigațiilor adâncește dependența agriculturii de industria constructoare de tractoare și mașini agricole, de industria chimică, de industria materialelor de construcții precum și de alte ramuri industriale. Pe de altă parte, cerința dezvoltării industriei alimentare, a diversificării și ridicării calității produselor alimentare solicită partizi sporite de materii prime agricole, corespunzătoare cantitativ și calitativ.

Creșterea interdependențelor dintre agricultură și ramurile conexe acesteia este atât de mare încât a determinat pe unii economiști să considere că ramurile amintite și relațiile dintre ele constituie un complex agrar-industrial național. Fără să intrăm într-o discuție scolastică cu privire la noțiunea de complex agrar-industrial național și la aria lui de cuprindere se cere subliniat faptul că în procesul dezvoltării economice a acestor ramuri și sectoare economice se dezvoltă ample legături nu numai între ele, dar și între ele și celelalte ramuri și sectoare economice, cu institutele de cercetări și proiectări, cu instituțiile de învățământ precum și cu alte instituții de stat și obștești. Ca atare, marcând procesul creșterii interdependenței dintre agricultură, industria producătoare de mijloace de producție și industria alimentară nu trebuie pierdut din vedere că procesul amintit se realizează în cadrul economiei naționale, dezvoltării unitare a acesteia.

Pe de altă parte, se cere să se arate caracterul foarte complex al acestor legături, precum și gradul inegal de maturizare a lor în timp și spațiu.

Amploarea interdependențelor agriculturii cu industriile producătoare de mijloace de producție și industriile prelucrătoare de materii prime agricole diferă de la o țară la alta; ele sînt condiționate de stadiul dezvoltării economice a țărilor, de particularitățile structurilor economice existente în fiecare țară. Diferite sînt și formele organizatorice prin care se asigură conducerea, îndrumarea și planificarea la nivel macroeconomic a agriculturii și a ramurilor din amonte și din aval, precum și a relațiilor dintre ele. În țara noastră, spre exemplu, luîndu-se în considerare relațiile strînse care există între agricultură și industria alimentară conducerea acestor două ramuri importante ale economiei naționale se realizează prin Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. La nivelul județelor, sarcinile amintite se realizează prin direcțiile generale pentru agricultură și industria alimentară.

Interdependențele dintre agricultură și industrie îmbracă aspecte și forme particulare în funcție de natura produselor. Corespunzător acestei situații în România au fost create o serie de centrale pe produse. Dintre acestea menționăm: Centrala viei și vinului; Centrala de valorificare a cerealelor și producere a nutrețurilor combinate; Centrala pentru producerea și industrializarea sfeclei de zahăr; Centrala producției și industrializării tutunului; Centrala pentru legume și fructe; Centrala pentru producția avicolă.

Dacă ne referim la Centrala viei și vinului, spre exemplu, constatăm că aceasta asigură: coordonarea dezvoltării producției vitipomicole pe baza sarcinilor înscrise în planul național al dezvoltării economice și sociale; producerea și procurarea pentru toate categoriile de producători a materialului săditor de înaltă productivitate; se îngrijește de obținerea creditelor și a bazei tehnice necesare producției; organizarea, îndrumarea și controlul activității C.A.P. pe linia producției viticole și vinicole, organizarea și preluarea la fondul de stat de la I.A.S., C.A.P. și producătorii individuali a vinului și produselor vinicole; organizarea activității de producere a vinului și a altor produse prin unitățile industriale ale întreprinderilor viei și vinului din cadrul centralei, îndrumă producția vinului la uni-

tățile cooperatiste și intercooperatiste, cunoaște și organizează valorificarea vinului pe piața internă și externă.

Variate sînt formele de materializare a relației agricultură-industrie și la nivelul unităților economice. Astfel, în unele unități economice se asigură integrarea activităților agricole cu cele industriale de prelucrare a materiilor prime. Menționăm în această privință că în unele complexe pentru creșterea și îngrășarea porcilor se dezvoltă și activități industriale de abator și de producere a produselor alimentare.

În sfîrșit, și acesta nu este ultimul aspect ca importanță, la nivel local se dezvoltă largi și variate relații de cooperare între unitățile agricole — I.A.S., C.A.P., S.M.A. și alte unități de specialitate care deservesc agricultura. După anul 1970, pe baza indicațiilor conducerii de partid, s-au creat consilii intercooperatiste care reunesc cooperativele agricole din una sau mai multe comune învecinate. Potrivit statutului său de organizare și funcționare, consiliul intercooperatist asigură cadrul organizatoric necesar concentrării și specializării producției în cooperativele agricole, unirii acestora în vederea folosirii raționale a pămîntului, mijloacelor materiale, bănești și a forței de muncă, sporirea avutului obștesc și a veniturilor cooperatizatorilor.

Totodată, una sau mai multe cooperative din consiliul intercooperatist se pot asocia în asociații intercooperatiste de îndrumare și coordonare a activității economice și sociale sau în asociații economice intercooperatiste pentru crearea de noi capacități de producție și de valorificare, proprietate a cooperative-ilor asociate. De asemenea, se dezvoltă relații de cooperare între unitățile de stat și cooperativele agricole, inclusiv în domeniul producției.

Caracteristic pentru unitățile agricole care intră în componența consiliilor intercooperatiste este faptul că își păstrează pe deplin proprietatea asupra mijloacelor de producție, autonomia juridică și economică și că dezvoltarea relațiilor dintre unitățile agricole în cadrul consiliilor contribuie la dezvoltarea și consolidarea unităților cooperatiste, la creșterea producției și a productivității muncii. Realitatea arată că în actuala etapă de dezvoltare a țării noastre atât proprietatea de stat cît și proprietatea cooperatistă au o existență obiectivă și că dezvoltarea și consolidarea lor asigură creșterea forțelor de producție pentru o întregă epocă istorică, pentru întreaga perioadă de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la comunism.

S-a arătat că dezvoltarea relației industrie-agricultură este un proces foarte complex și că se materializează în forme variate. În caracterizarea procesului trebuie reținut, totodată, și faptul că formele de integrare a agriculturii în economia națională și formele organizatorice de conducere și coordonare a procesului înregistrează o continuă perfecționare. Schimbarea condițiilor care au dat naștere unei anumite arii de cuprindere a unităților agricole în consiliile intercooperatiste determină reducerea sau creșterea ariei respective. Pe de altă parte, schimbări organizatorice pot interveni și în structura și componența centralelor pe produse, prin crearea de noi centrale sau desființarea altora.

Centralele pe produse, consiliile intercooperatiste ca și crearea unui singur organ central al administrației de stat pentru agricultură și industria alimentară și-au dovedit pe deplin rațiunea, ele asigură conducerea unitară a acestor importante sectoare economice ale țării, contribuie la dezvoltarea și modernizarea agriculturii, la promovarea progresului tehnic.

După cum se știe, dezvoltarea agriculturii noastre, ca de altfel a întregii economii naționale, se sprijină pe dezvoltarea bazei tehnice-materiale și utilizarea ei rațională, pe punerea cît mai deplină în valoare a resurselor materiale și umane. Factorii externi influențează, de asemenea, dezvoltarea și modernizarea agriculturii. Creșterea potențialului economic al agriculturii, al ramurilor industriale din amonte și din aval, sînt totodată premise majore care largesc posibilitățile adîncirii colaborării economice.

Dacă ne referim la colaborarea economică în cadrul C.A.E.R., arătăm că, în spiritul Programului complex, România participă la numeroase acțiuni de colaborare în domeniul agriculturii, menite să contribuie la intensificarea producției și la sporirea eficienței economice, la creșterea mai rapidă a producției în fiecare țară și, pe această bază, la satisfacerea cât mai deplină a necesităților populației. Potrivit înțelegerilor bilaterale și multilaterale cu țările membre ale C.A.E.R., țara noastră livrează și primește semințe și material săditor, tractoare, mașini și inventar agricol. Se realizează un larg schimb de experiență în domeniul aplicării metodelor avansate în producția vegetală și animală. Se dezvoltă relații de colaborare în domeniul îmbunătățirilor funciare. Menționăm în acest sens amenajările care se fac în cadrul complexului hidrotehnic Stîncă-Costești ce se realizează în colaborare cu U.R.S.S., precum și amenajările din cadrul complexului hidrotehnic Turnu-Măgurele—Nicolop care se va construi în colaborare cu R.P. Bulgaria. Pe multiple planuri se dezvoltă relațiile de colaborare și în domeniul creșterii animalelor.

Așa cum se arată în Programul complex, colaborarea economică din cadrul C.A.E.R. trebuie să contribuie la dezvoltarea mai rapidă a fiecărei țări, la apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor mai puțin dezvoltate de cel al țărilor cu economie mai dezvoltată, la creșterea forței și prestigiului socialismului în lume.

Dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre țările membre ale C.A.E.R. în domeniul agriculturii presupune perfecționarea continuă a formelor și metodelor de colaborare, a instrumentelor economice și juridice ale colaborării. Pentru cercetarea științifică în domeniul economiei constituie o sarcină majoră abordarea problemelor privind dezvoltarea relațiilor de colaborare economică dintre țările membre ale C.A.E.R. Rezolvarea cu succes a acestei sarcini este condiționată de luarea în considerare a stadiului de dezvoltare economică și socială a fiecărei țări, a obiectivelor concrete care stau în fața fiecărei economii naționale, de organizarea colaborării pe baza principiilor înscrise în Statutul C.A.E.R. și în Programul complex.

Unii economiști avansează, însă, idei care, după părerea noastră, nu corespund cerințelor actuale ale largirii colaborării economice dintre țările membre ale C.A.E.R. în domeniul agriculturii și a ramurilor conexe acestora. Este vorba de dezvoltarea „complexului agrar-industrial global al țărilor membre ale C.A.E.R.”; de „formarea în cadrul acestui complex a unui complex agrar-industrial comun al țărilor membre ale C.A.E.R.”; de „transformarea treptată a procesului de reproducție național într-un proces internațional, a structurilor naționale ale complexului agrar-industrial național în structuri internaționale”.

Se afirmă că „complexul agrar-industrial global al țărilor membre ale C.A.E.R.” ar reprezenta unificarea acelor sectoare ale economiei țărilor membre ale C.A.E.R. care reprezintă complexe agrar-industriale naționale în curs de formare sau deja formate, considerate din punctul de vedere al folosirii posibilităților lor potențiale, în vederea satisfacerii necesităților populației din țările respective în ce privește producția complexului și al dezvoltării legăturilor economice externe dintre aceste țări. Cît despre „complexul agrar-industrial comun al țărilor membre ale C.A.E.R.”, se susține că acesta se formează pe baza proporțiilor internaționale ale reproducției existente în prezent.

Noțiunea de „complex agrar-industrial global” și respectiv noțiunea de „complex agrar-industrial comun” nu reflectă realitățile economice obiective. Caracterul neclar, confuz, al definirii acestor noțiuni nu dă posibilitate cititorului să înțeleagă ce se are în vedere prin „complex agrar-industrial global” și „comun” din punctul de vedere al proprietății socialiste și al conducerii planificate a economiei naționale. Care este deosebirea de fond dintre cele două noțiuni și la ce servesc concret acestea? Pe de altă parte nu se face nici o referire la modul în care ar urma să se desfășoare legăturile dintre „complexul agrar-industrial național” și așa-zisul „complex agrar-industrial global”, respectiv „comun”.

Economia națională a fiecărei țări este un tot unitar și se conduce pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială. Agricultură și ramurile conexe acesteia se integrează organic în economia națională, ele nu pot fi rupte de aceasta, de proprietatea unitară a fiecărei țări asupra mijloacelor de producție. Dezvoltarea agriculturii și a ramurilor conexe acesteia se realizează în cadrul unor proporții specifice fiecărei țări în funcție de condițiile concrete care determină structura economiei naționale respective. Dinamica acestor proporții este menită să asigure echilibrul economic și optimul economic național. Trebuie observat că agricultura, precum și ramurile și activitățile sociale care au contingență cu aceasta dețin ponderi esențiale în totalul producției sociale și în totalul populației ocupate. Subliniem, de asemenea, faptul că politica de dezvoltare a economiei naționale este elaborată de către partidul comunist din fiecare țară, pornindu-se de la necesitatea creșterii în ritm înalt a economiei și a intensificării participării la diviziunea internațională a muncii în vederea ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii.

Dacă încercăm să evaluăm semnificația reală a concepțiilor la care ne-am referit mai sus, nu putem să nu observăm că traducerea lor în viață ar duce practic la deformarea proporțiilor unitare ale economiei naționale și la ruperea agriculturii, a ramurilor furnizoare și ramurilor beneficiare de economia națională. Or, realitățile economice și sociale actuale, experiența acumulată de colaborarea economică în cadrul C.A.E.R., precum și documentele C.A.E.R., convenite în comun, vizează scopuri și obiective care nu justifică nici teoretic și nici practic crearea unor astfel de „complexe agrar-industriale internaționale”.

Data fiind inconsistența teoretică și practică a „tezei” unificării complexelor agrar-industriale naționale într-un „complex global” și, respectiv, formarea „complexului agrar-industrial comun” al țărilor membre ale C.A.E.R., socotim că un domeniu de cercetare teoretică deosebit de important ar fi acela al studierii perfecționării în continuare a formelor de colaborare în domeniul agriculturii și al celorlalte ramuri economice ale țărilor membre ale C.A.E.R., pornind bineînțeles de la experiența acumulată de aceste țări în acest domeniu de mai bine de un sfert de veac.

Avem în vedere că economia națională reprezintă o entitate de sine stătătoare viabilă și în continuă dezvoltare care, în funcție de particularitățile ei, participă într-o multitudine de forme atât la adîncirea relațiilor de colaborare economică și tehnico-științifică dintre țările membre ale C.A.E.R., cît și la diviziunea mondială a muncii.

Lipsită de fundament științific este, după părerea noastră, și teza privind transformarea treptată a reproducției socialiste largite naționale într-un proces cu caracter internațional, în care structurile naționale își pierd semnificația lor economică și socială devenind elemente ale unei structuri internaționale. O asemenea „teză” face abstracție de faptul că procesul reproducției are loc în cadrul unor state naționale și că structurile agrar-industriale nu pot fi rupte de structurile de ansamblu ale economiei naționale. Firește, în procesul conducerii și planificării agriculturii și a ramurilor conexe acesteia de către organele naționale de planificare se ține seama de cerințele și posibilitatea dezvoltării colaborării și schimburilor reciproce de produse agricole convenite pe căi bilaterale și multilaterale. Structurile economiilor naționale se formează potrivit cerințelor interne ale fiecărei țări, ale dezvoltării și modernizării economiilor naționale, ale egalizării nivelului lor de dezvoltare, ale largirii relațiilor economice externe cu țările membre C.A.E.R., precum și cu alte state socialiste și nesocialiste. Este evident că, în astfel de condiții, nu poate fi vorba de o transformare a structurilor economice naționale în alte structuri. Firește, structurile economiilor naționale au posibilitatea de a se perfecționa pe baza participării cît mai intense și reciproc avantajoase la diviziunea mondială a muncii care, după cum se știe, este un factor de sporire a eficienței economice a producției sociale.

În studiile care avansează ideea transformării treptate a structurilor naționale în structuri internaționale este abordată și problema specializării țărilor în domeniul agriculturii. Uneori explicit, alteori implicit sînt avansate criteriile pentru specializarea internațională a producției agricole. În această privință se vorbește despre deosebirea de condiții naturale și climatice dintre țări, ca și despre experiența istorică a țărilor în dezvoltarea agriculturii și a ramurilor conexe acesteia; despre diferențele care există în randamentele agricole. Fără îndoială că, în procesul dezvoltării relațiilor de colaborare în domeniul agriculturii între țările membre ale C.A.E.R., condițiile naturale și experiența istorică sînt adesea diferite. În mod firesc, ramurile agriculturii nu au aceeași pondere în toate țările. În unele țări este mai dezvoltat sectorul vegetal, în raport cu sectorul animal, în alte țări situația este inversă. Aceasta nu poate să constituie însă baza „profilării” în perspectivă a agriculturii țărilor membre ale C.A.E.R. și nici a structurii livrărilor reciproce de produse agricole. În cadrul condițiilor naturale și climatice date, structura producției și randamentele agricole sînt determinate de nivelul dezvoltării economice a țărilor, de gradul aplicării progresului științific și tehnic contemporan. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere că, spre deosebire de industrie, agricultura are anumite particularități, sporirea eficienței în agricultură, valorificarea superioară a condițiilor naturale și de muncă presupune o îmbinare rațională a sectorului vegetal cu sectorul animal, transformarea producției furajere în producție animală. În lumina acestor considerente, nu ni se pare potrivit să vorbim despre specializarea unor țări în cultura fructelor și legumelor, a altora în livrările de cereale, în creșterea bovinelor sau a porcinelor. Evident, dacă avem în vedere numai livrările reciproce dintre țările membre ale C.A.E.R. s-ar

Constantin GRIGORESCU
Institutul de cercetări economice

(Continuare în pag. 19)

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ — ORGANIC INTEGRATĂ

REALIZĂRII PROGRAMULUI DIN DOMENIUL APELOR (II)

Pe baza celor arătate, fără a intra în dezvoltarea problemelor cercetării hidrologice (ale cărei direcții converg spre asigurarea informațiilor asupra resurselor de apă, necesare pentru proiectarea și conducerea intervențiilor vizând modificări favorabile ale interacțiunii dintre aceste resurse și activitățile socio-economice) și referindu-ne exclusiv la cercetarea de gospodărire a resurselor de apă, schițăm în figura 2 principalele direcții de cercetare, raportate la structura sistemului acțiunii din domeniul gospodăririi apelor, schematizat în fig. 1.

Aplicind principiul metodic deja enunțat, indicarea direcțiilor cercetării se face în fig. 2 identificând drept obiecte ale cunoașterii elementele sistemului de acțiune, sau relațiile ce se angajează între aceste elemente, ori între ansamblul sistemului și mediul înconjurător.

Eforturile orientate spre obiectele I... 0 ale cercetării își găsesc finalitatea prin utilizarea rezultatelor lor, în cercetările efectuate pe direcțiile A ... H, care converg nemijlocit spre premeditarea și realizarea unui mod de acțiune eficient. Totodată, cercetările pe direcțiile I... 0 condiționează în general dezvoltarea disciplinei științifice a gospodăririi apelor, prin aceea că, un rezultat obținut pe oricare din direcțiile de cercetare, se pretează de obicei la o valorificare în scopuri multiple (ceea ce înseamnă și utilizarea lui în cercetările întreprinse pe alte direcții), precum și prin aceea că, valoabilitatea unora din rezultatele cercetării condiționează întotdeauna valoabilitatea altor rezultate, datorită proprietăților de sistemicitate ale teoriilor științifice. În această situație, o lucrare de cercetare dezvoltă de obicei, analitic sau sintetic, mai multe din direcțiile menționate, ceea ce corespunde cerințelor obișnuite ale practicii, de a dispune nu de cunoașterea izolată a unui sau altuia dintre elementele acțiunii, ci de cunoașterea soluțiilor adecvate pentru o acțiune în întregime, deci de o cercetare care să integreze multiplele aspecte ale acțiunii (în mod ideal — pe toate, dar aceasta fiind practic imposibil, nu se pun probleme de completitudine a cercetării, ci de suficiență, sau eficiență a acesteia).

Un gen de cercetare, din ce în ce mai practică în ultimii ani, care încearcă să răspundă acestei exigențe, este cercetarea sistemelor de gospodărire a apelor, care izează din plin de principiile analizei sistemelor, de metodele cercetării operaționale și de calculatoare electronice mari.

Modul prezentat, de grupare a categoriilor de cercetare de gospodărire a apelor, nu are pretenții de exhaustivitate și nici de clasificare propriu-zisă; el caută numai să explicitizeze raporturile de dependență ce pot fi stabilite între obiectele acestei cercetări și obiectele și necesitățile practicii, necesități care intervin în realizarea oricărei acțiuni, oricărei măsuri de gospodărire și utilizare a resurselor de apă. În acest fel, se urmărește evidențierea posibilităților de integrare organică a cercetării în desfășurarea practică a realizării programului din domeniul apelor.

Desfășurându-se anterior acțiunii (observarea și explicarea proceselor în lipsa categoriei de acțiune care valorifică rezultatele cercetării, studii de prognoză, proiectarea activităților etc.), simultan cu aceasta (cercetarea experimentală propriu-zisă, investigarea intervențiilor de gospodărire a apelor și a consecințelor lor imediate în procese ce nu pot fi organizate experimental, cum ar fi inundațiile, evoluția cerințelor de apă, poluarea cursurilor de apă etc.), sau ulterior acțiunii (analize în vederea cunoașterii efectelor acțiunii, sau a îmbunătățirii modului de acțiune etc.), lucrările de cercetare de gospodărire a apelor au de multe ori o cuprindere extinsă fie la scara unor entități concrete de gospodărire a apelor (amenajare, folosință etc.), fie la scara entităților proprii altor științe sau domenii de activitate: unități administrative, geografice, economice etc. Asemenea lucrări sint asigurate cu „capital științific” de dezvoltare în paralel a unor lucrări care extrag problemele și soluțiile din concretul spațial, pentru a le proiecta în sectoarele cu grad de generalitate mai mare ale teoriei gospodăririi apelor, ca bază comună pentru soluțiile acțiunii în diferite cazuri concrete ulterioare (generalizarea experienței de acțiune prin studii metodologice și elaborarea de îndrumare de acțiune etc.), totodată a unor lucrări care examinează posibilități de adaptare ale instrumentelor metodice elaborate de alte științe, în vederea creșterii eficienței tratării problemelor de gospodărire a apelor, a unor lucrări experimentale de laborator (vizând elaborarea mijloacelor tehnice de protecție a calității apelor, gospodărirea debitelor solide etc.), precum și a unor lucrări de elaborare complexă a teoriei gospodăririi apelor.

Cercetarea românească de gospodărire a apelor a făcut până în prezent pași importanți în tratarea multora din temele care pot fi apreciate ca prioritare, pe de o parte, prin prisma experienței recentelor inundații de mare amploare, iar pe de altă parte, prin prisma ansamblului implicațiilor realizării și funcționării cu eficiență ridicată a măsurilor programului avut

în vedere. Rezultatele obținute atestă și în acest domeniu faptul că, cercetarea, care încearcă să urmărească îndeaproape și să devanseze util cerințele practicii, nu își închide direcțiile, ci și le deschide treptat, spre etape calitativ superioare ale acțiunii sociale.

Pentru a exemplifica această situație, se menționează unele cercetări, efectuate la Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor, în probleme de gospodărire cantitativă a apelor, sau privind aspecte ale organizării și conducerii în acest domeniu, având drept obiect:

I) Determinarea cerințelor specifice de apă, pe categorii de folosințe, pe produse și procedee tehnologice, cercetare care, sintetizând contribuțiile mai multor institute de ramură, a condus deja la precizarea unui mare număr de norme orientative privind utilizarea apei, ceea ce răspunde prevederii Legii apelor, asigurând unele din premisele necesare exercitării controlului asupra consumurilor de apă și, totodată, oferă una din bazele științifice posibile pentru studiile de prognoză a evoluției cerințelor de apă în perspectivă.

II) Combaterea inundațiilor prin lacuri de acumulare, temă în cadrul căreia, elaborându-se modele și programe pentru calculatoare numerice, s-au asigurat instrumente metodice puternice, aplicabile în prezent la stabilirea unui mod de exploatare cât mai adecvat pentru atenuarea undelor de viitură la trecerea prin lacuri.

III) Îmbunătățirea modului de exploatare a acumulărilor cu folosință complexă, sau în scopuri multiple, temă de permanent interes pentru creșterea productivității activităților de gospodărire a apelor, în cadrul căreia s-au pus la punct mai mulți algoritmi de optimizare și simulare, a căror aplicare este de natură să genereze performanțe superioare celor obținute la noi actualmente prin modul curent de exploatare a amenajărilor.

IV) Constituirea băncii de date de gospodărire a apelor, direcție în care, reorganizarea pe principii moderne a evidențelor de cadastru al apelor și al activităților în legătură cu apele, se tinde să se îmbine cu asigurarea fondului de date necesar unei conduceri științifice a activităților de gospodărire și utilizare a resurselor de apă.

V) Metodologia de evaluare și analiză a pagubelor produse și posibile la inundare, vizând îndrumarea antecalculului și raportării pagubelor produse de inundații, în variante care să asigure date cât mai realiste și utile pentru deciziile privind măsurile de apărare (prin lucrări de durată și operative), cât și pentru decizii de replanificare a unor activități economice în situația creată după inundații.

VI) Efectele economice ale lipsei debitelor, asupra folosințelor industriale, agricole și ale centrelor populate, temă în cadrul căreia s-au realizat progrese apreciabile în determinarea funcțiilor utilitate pentru beneficiari de folosințe de diferite categorii, ceea ce asigură o bază necesară pentru rezolvarea problemelor de repartitie economică optimă a resurselor de apă, care se pun în mod deosebit nu numai în legătură cu perioadele secetoase, dar oricând apar deficite de debite în raport cu nivelul atins de dezvoltarea cerințelor de apă. Acest fapt lasă să se întrevadă o creștere continuă a importanței acestei direcții de cercetare, odată cu creșterea socio-economică generală, țara noastră numărându-se printre țările cu resurse reduse de apă, dacă o privim în contextul european.

VII) Gradul de asigurare al folosințelor de apă și al obiectivelor apărate împotriva inundațiilor, direcție de cercetare în cadrul căreia s-au analizat critic actualele practici ale proiectării de specialitate din țară și de peste hotare (care în multe cazuri ignoră o parte esențială a elementelor de eficiență economică ale asigurării apei către beneficiarii de folosință și ale apărării obiectivelor socio-economice inundabile), elaborându-se algoritmi de optimizare economică a dimensionării amenajărilor de gospodărire a apelor pentru folosințe, respectiv a celor de combatere a inundațiilor.

VIII) Posibilitățile de organizare și funcționare, pentru domeniul apelor, a unui sistem de forme de plăți care, încadrându-se eficient în ansamblul reglementărilor și practicilor ce caracterizează economia noastră socialistă în etapa actuală, să permită o cât mai adecvată aplicare a principiilor gestiunii economice socialiste în unitățile de gospodărire a apelor, asigurând totodată pirghii economico-financiare pentru realizarea obiectivelor politicii apelor. În noua organizare, promovată de partid în domeniul apelor cu începere chiar din acest an, importanța unui sistem de plăți eficient crește în mod deosebit și se speră că noul sistem de plăți să fie pus la punct și să înceapă a se aplica în cincinalul 1976—1980 (la realizarea acestui obiectiv, vor putea susține un aport, cu deosebire necesar, cadrele de specialitate economică și financiară, al căror interes pentru problemele apelor este în creștere).

Ca teme majore de cercetare, în tratarea cărora s-au obținut deja unele rezultate importante pentru organizarea și desfășu-

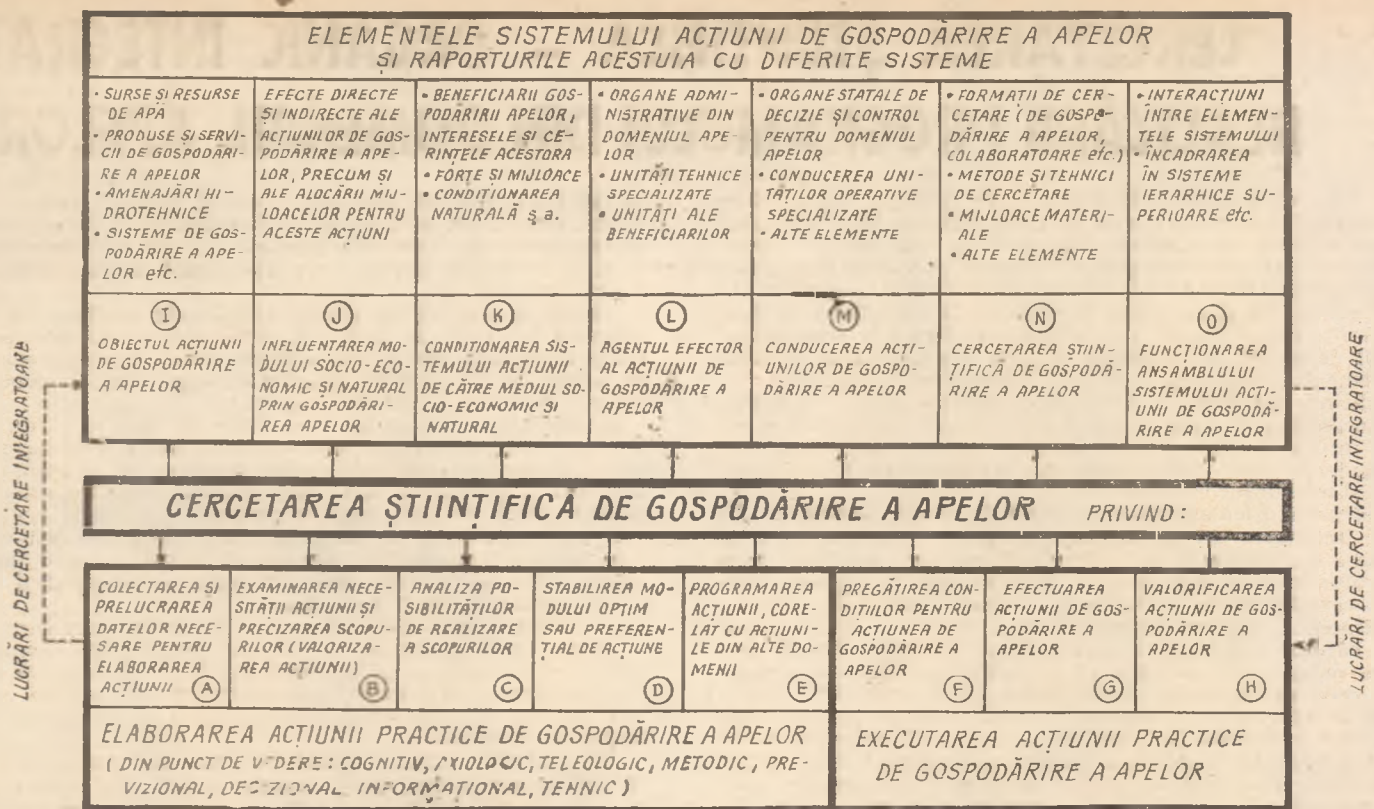

Fig. 2 — Gruparea principalelor direcții de cercetare în raport cu sistemul acțiunii de gospodărire a apelor.

rarea activităților tehnice și administrative din domeniul apelor, se mai pot menționa desigur și altele, a căror continuare se are în vedere, cum ar fi prognozele evoluției cerințelor de gospodărire a apelor, repartitia optimă a resurselor de apă, debitul minim necesar în abilitate cursurilor de apă, planurile de apărare împotriva inundațiilor ș.a.

Totalitatea cercetărilor amintite a fost consecvent orientată spre elaborarea unor soluții moderne, de cît mai ridicată eficiență, pentru uzul conducerii și practicii de gospodărire a apelor, în interesul ansamblului economiei naționale. Eforturile din ultimii ani au fost axate cu precădere pe acoperirea unor din prevederile tematice ale Programului de cercetare prioritar privind protecția și valorificarea resurselor de apă, susținându-se în același timp contribuția la participarea R.S. România la lucrările C.A.E.R. privind gospodărirea apelor și contribuția la unele programe desfășurate la noi în țară cu asistența P.N.U.D. Cele arătate descriu, desigur, doar o parte a contribuțiilor pe care cercetarea științifică le-a înscris la noi în țară spre rezolvarea eficientă a problemelor apelor. Pe de altă parte, în cercetarea grupurilor de probleme ale gospodăririi apelor la care ne-am referit, rezultatele obținute nu le putem considera decît ca o bază inițială în efortul perpetuu de integrare într-un sector al practicii, la a cărei eficiență și scientizare cercetarea are misiunea să contribuie permanent și esențial; acțiunea științifică a acesteia este necesar să fie lărgită și intensificată, în primul rînd spre a face față sarcinilor care îi incumbă pentru „cincinalul revoluției științifice și tehnice”, în condițiile noii organizări promovate de Partid în domeniul apelor.

III. Probleme privind prioritățile de cercetare și dezvoltare a sistemului național de acțiune în domeniul apelor

ÎN EPOCA ACTUALĂ, sistemul acțiunii de gospodărire a apelor trebuie privit ca unul din „marile sisteme” ale unui stat, care se impune atenției permanente a **științei conducerii societății socialiste**, atît prin condiționarea specifică pe care o exercită la nivelul sistemului social global, cît și prin rolul său în contextul raporturilor dintre sistemul social-global și mediul natural al țării. Pe linia acestei valorizări politice, în problemele apelor, rezolvări viabile nu pot fi căutate numai prin prisma cerințelor unui moment, chiar dacă momentul este al uneia din marile confruntări între societate și natură, așa cum a cunoscut cadrul nostru național în acest an sau în 1970; adevăratele rezolvări, în spiritul științei celei mai oneste și totodată în spiritul politicii de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, pot fi căutate numai prin abordarea sistemică și dialectică a ansamblului problemelor din domeniul apelor, cu implicațiile multiple și profunde pe care le au procesele din acest domeniu pentru prezentul și viitorul național. Stabilirea și rezolvarea priorităților fiecărui moment constituie probleme deosebit de importante, dar parțiale, a

căror soluționare eficientă este organic dependentă de dezvoltarea **concomitentă** a soluțiilor eficiente vizînd **întregul** problematicii; la rîndul ei, calitatea soluțiilor respective este condiționată de creșterea științei gospodăririi apelor, al cărui potențial de funcționalitate praxiologică poate fi dezvoltat și valorificat programatic. În acest fel, se ajunge la problema programelor de cercetare în domeniul apelor, legată întîm de problema stabilirii unor actuale **priorități de motivație multiplă** pentru cercetarea de gospodărire a apelor, pornind de la elementele esențiale pentru reușita îndeplinirii pe plan național a sarcinilor științei gospodăririi apelor, dintre care se pot aminti: a) caracteristicile resurselor de apă ale țării, în distribuția lor teritorială concretă; b) realitatea evoluției sociale, economice, ecologice și prevederile de plan cincinal și de dezvoltare social-economică de perspectivă, interpretate prin prisma necesităților de apă, de apărare împotriva inundațiilor și de protecție a apelor; c) prezentul dezvoltării forțelor și relațiilor de producție în domeniul gospodăririi apelor la noi, precum și perspectivele acestei dezvoltări; d) stadiul determinat istoric al dezvoltării cunoașterii de gospodărire a apelor; e) forțele de cercetare științifică ce acționează în problemele apelor și organizarea acestora; ș.a.

Examinarea aprofundată a unor asemenea priorități a fost, desigur, realizată la noi, odată cu elaborarea Programului prioritar de cercetare privind protecția și valorificarea resurselor de apă, cu perioada de realizare între 1971—1980, unele aspecte ale priorităților reexaminîndu-se cu ocazia stabilirii planurilor anuale de cercetare.

Elaborarea unui nou program vast, complex și de perspectivă pentru practica din domeniul apelor repune însă problema programelor de cercetare pentru domeniul apelor, în scopul evident al asigurării științifice a succesului practicii concret programate. Aceasta poate conduce la o reactualizare a priorităților și o eventuală nouă repartizare a forțelor și mijloacelor între temele de cercetare deja prevăzute și totodată la lărgirea prevederilor Programului prioritar de cercetare privind protecția și valorificarea resurselor de apă, cu atît mai mult cu cît, prevederile acestuia pentru anii 1976—1980 sînt în curs de actualizare și îmbunătățire, în legătură cu noul plan cincinal. În condițiile istorice în care sîntem prezenți, o asemenea reconsiderare, pe lîngă necesitățile concrete ale noului program de amenajare a apelor țării, pare adecvat să pornească de la o analiză profundă a necesităților de cercetare în domeniul apelor, dezvoltată în lumina prevederilor „Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism” (adoptat în 1974) și totodată a ansamblului hotărîrilor și indicațiilor, de o deosebită importanță și semnificație, pe care Partidul le-a concretizat cu referire la problemele apelor, în chiar timpul participării nemijlocite, esențiale, a reprezentanților săi, la lupta generală susținută pentru prevenirea, limitarea și lichidarea efectelor inundațiilor catastrofale din acest an.

O deosebită importanță, pe linia indicațiilor și hotărîrilor

respective. o capătă. de exemplu, concentrarea eforturilor cercetării științifice asupra unor teme ca : organizarea și conducerea sistemelor de combatere a efectelor inundațiilor, cunoașterea efectelor economice, sociale și ecologice ale inundațiilor, exploatarea pentru combaterea inundațiilor a acumulărilor cu scopuri multiple, conlucrarea optimă în sistemele de apărare împotriva inundațiilor prin diferite categorii de lucrări (acumulări, diguri, incinte de atenuare ș.a.), perfecționarea și normarea unei concepții unitare generale pentru acțiunile din domeniul apelor, perfecționarea metodelor de conducere și control în acest domeniu etc.

Referindu-ne la dimensiunile eforturilor de cercetare pe care le justifică prezentul gospodăririi și utilizării resurselor de apă, dar cu atât mai mult exigențele sporite legate de realizarea programului vast intenționat pentru apele țării, trebuie subliniat că, remarcabila complexitate și factura pluridisciplinară a multora din problemele pe care cercetarea științifică este necesar să le abordeze în acest domeniu, reclamă, pentru o rezolvare satisfăcătoare, pe lângă eforturile specialiștilor din gospodărirea apelor, o colaborare largă a cercetătorilor de diferite specializări : meteorologie, hidrologie, hidrogeologie, construcții hidrotehnice, îmbunătățiri funciare, hidroenergetică, piscicultură, tehnologii industriale, științe economice, ecologice, sociologie, sistematizarea teritoriului, igienă și sănătate publică, protecția mediului ambiant, chimie, matematici ș.a. Angajarea unor colaborări atât de diverse este firesc să fie susținută de interesul comun major, pe care îl polarizează în prezent evitarea efectelor inundațiilor, valorificarea resurselor de apă ale țării, evitarea poluării și epuizării surselor de apă. Totodată, trebuie subliniat că, totalitatea cercetărilor privind gospodărirea și utilizarea resurselor de apă, trebuie organizată și desfășurată în spiritul unei **concepții unitare**, care să reprezinte, în sfera cercetării, corespondentul adecvat al acelei concepții unitare privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, care se consideră necesar să fie pusă la baza realizării întregului program complex din domeniul apelor țării.

Realizarea în cât mai bune condiții a programului de perspectivă complex din domeniul apelor, ca și valorificarea în timp a rezultatelor unui asemenea program amplu, ale cărui realizări se vor adăuga existentului actual din gospodărirea apelor României, considerăm că este necesar să fie asigurate prin îmbunătățirea prezentelor forme de pregătire a cadrelor pentru domeniul apelor. Probleme ale funcționării unui sub-sistem eficient de pregătire a cadrelor, integrat sistemului acțiunii de gospodărire a apelor în vederea asigurării permanenței și dezvoltării acestuia, ar putea fi înscrise cu folos pe agenda

DEZVOLTAREA AGRICULTURII

(Urmare din pag. 16)

putea vorbi de un anumit profil al participării lor la schimburile reciproce de produse agricole. Nu trebuie uitat însă că țările membre ale C.A.E.R. au relații și cu celelalte țări socialiste și nesocialiste, precum și de faptul că, în principal, producția agricolă este destinată satisfacerii nevoilor proprii de produse agricole. Ca atare, considerăm că problema specializării agriculturii ar trebui privită într-un context mult mai larg, al luării în considerare a ansamblului nevoilor interne ale fiecărei țări membră a C.A.E.R., precum și a ansamblului relațiilor lor economice externe.

Realitatea arată că pentru satisfacerea tot mai deplină a necesităților populației cu produse agricole se cere ca fiecare țară să realizeze o agricultură de înaltă eficiență, să promoveze ramurile producției vegetale și animale, pornindu-se atât de condițiile naturale și climatice ale fiecărei țări, cât și de la necesitatea introducerii cât mai rapide a cuceririlor științei și tehnicii în acest domeniu. Agricultură țării noastre, spre exemplu, este orientată în direcția unei dezvoltări multilaterale, a îmbinării armonioase a sectorului vegetal cu sectorul animal, a valorificării superioare a condițiilor naturale, în vederea satisfacerii cât mai depline a nevoilor populației și creării unor disponibilități pentru export. În dimensionarea dezvoltării ramurilor agriculturii, prin planurile cincinale și anuale se iau în considerare și posibilitățile schimburilor de produse agricole și alimentare între țările membre ale C.A.E.R. rezultate din coordonarea bilaterală și multilaterală a planurilor, din convențiile și acordurile de colaborare.

Dezvoltarea colaborării economice internaționale nu se poate realiza fără o perfecționare a formelor și metodelor de lucru. Ca și în celelalte domenii ale activității economice, și în agricultură metoda principală de realizare a colaborării este coordonarea planurilor economiilor naționale. În acest cadru, extinderea preocupărilor și a colaborării în domeniul activității de prognozare a producției și a necesarului de produse agricole a livrărilor reciproce ar lărgi și mai mult orizontul de timp pentru luarea în considerare a cerințelor externe de dezvoltare a agriculturii. Promovarea formelor de colaborare între țările membre ale C.A.E.R. în domeniul agriculturii și în ramurile

consfătuirii pe țară cu specialiștii și cadrele de conducere care lucrează în domeniul amenajărilor hidrotehnice, al îmbunătățirilor funciare și irigațiilor (hotărâtă la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975), în cadrul căreia urmează să se dezbate proiectul programului complex de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice ale țării, program în a cărui substanță problemele de cadre se includ cu necesitate.

În această direcție, soluțiile eficiente și de durată nu pot fi căutate fără dezvoltarea unor unități de învățământ specializate, cu un profil de gospodărire a apelor mai pregnant decât pînă acum, care să asigure cu regularitate, în spiritul intradisciplinar al unei concepții unitare moderne, personal de calificare medie, subingineri, ingineri și alte categorii de personal pentru toate genurile de activitate din domeniul apelor : măsurarea și supravegherea fenomenelor și lucrărilor, execuția amenajărilor, exploatare și întreținere, reglementare tehnico-administrativă, proiectare și cercetare etc.)

În legătură cu necesitatea în timp a unor asemenea specialiști să amintim că un lac de acumulare mai poate încă funcționa după 50—100 de ani, că un dig mai apără oamenii (sau ar trebui să mai apere, dacă e construit și întreținut corespunzător) și după 25—30 de ani, că avem deja în țară peste 1200 de lacuri de acumulare mari și mici și, îndeosebi, că dezvoltarea socio-economică a țării este de neconceput fără creșterea **continuă** a necesităților, deci a livrărilor de apă, fiind totodată însoțită de creșterea valorilor periclitare de inundații.

Coroborînd cele arătate, ca factor important al organizării succesului politicii apelor pe plan național, apare completarea, cu cunoștințe temeinice de gospodărire a apelor, a pregătirii cadrelor necesare principalelor domenii de utilizare a apei (alimentări cu apă industrială și ale centrelor populate, irigații, hidroenergetică etc.) și totodată a celor necesare pentru domeniul protecției mediului, sau al sistematizării și planificării teritoriale. Aceasta este una din căile principale pe care disciplina gospodăririi apelor poate genera sistematic o contribuție din ce în ce mai utilă la viitorul practicii, proiectării și cercetării naționale în domeniile amintite, cât și în general, la cunoașterea și influențarea, fundamentată pluridisciplinar, a complexului de relații dintre om-tehnică-natură și societate, complex ce interesează din ce în ce mai mult economia, sociologia și politica prezentului.

dr. ing. Constantin PĂRVULESCU
ing. D. I. O. POPESCU

Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor

conexe agriculturii, presupune elaborarea de către țările interesate a unor acțiuni de colaborare care să contribuie la consolidarea și dezvoltarea multilaterală a agriculturii în fiecare țară, concomitent cu rezolvarea eficientă a unor probleme de interes comun și la stabilirea unor relații economice stabile între țările partenere. Dezvoltarea colaborării în domeniul agriculturii și al ramurilor conexe presupune, totodată, o vastă colaborare în domeniul științei și tehnicii, al promovării pe scară largă a progresului tehnico-științific.

Perfecționarea pîrghiilor și instrumentelor economice este menită să stimuleze producția și comerțul exterior reciproc de produse agro-alimentare. În acest sens, practicarea de către țările membre ale C.A.E.R. a unor prețuri de comerț exterior stimulative la produsele agro-alimentare, care să compenseze efortul țărilor producătoare, va contribui la dezvoltarea în continuare a agriculturii în toate țările membre ale C.A.E.R. și la intensificarea schimbului reciproc de produse agro-alimentare. În prezent, eforturile statelor pentru sporirea producției agricole nu se reflectă decît parțial în nivelul prețurilor de comerț exterior. Ca atare, a apărut necesitatea stabilirii unor noi prețuri care să stimuleze creșterea producției agricole și a livrărilor reciproce. Corespunzător acestei necesități, la cea de a XXIX-a sesiune a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc au fost prezentate „Propunerile guvernului Republicii Socialiste România cu privire la stimularea producției agricole și a exportului de produse agro-alimentare”. Transpunerea în viață a acestor propuneri ar contribui la rezolvarea unor probleme legate de desfășurarea în bune condiții a reproducției din agricultură în interesul tuturor țărilor membre ale C.A.E.R.

În lumina experienței de pînă acum putem spune, așadar, că dezvoltarea agriculturii, a celorlalte ramuri cu care își amplitică legăturile, precum și perfecționarea formelor de conducere a acestora reprezintă o direcție importantă pentru creșterea eficienței activității economice.

Îmbunătățirea formelor și metodelor de colaborare dintre țările membre ale C.A.E.R. în domeniul agriculturii și al ramurilor conexe acesteia, poate să aibă de asemenea un rol însemnat în sporirea mai accentuată a producției și a productivității muncii. Extinderea colaborării în acest domeniu, ținîndu-se seama de cerințele dezvoltării fiecărei economii naționale, va contribui tot mai puternic la creșterea fiecărei economii naționale, la creșterea potențialului economic al socialismului și a forței sale de atracție pe plan mondial.

IMPLACABILA dezvoltare a capitalismului pe firul istoriei a însemnat nu numai sporirea colosală a avuției care apărea ca o uriașă îngrămădire de mărfuri, nu numai revoluție industrială, producție mașinistă dar și accentuarea contradicțiilor economice, sociale, politice și teoretico-ideologice. În deceniile de mijloc ale secolului XIX clasa muncitoare se transformase din clasă în sine în clasă pentru sine și se impunea ca o mare forță socială capabilă de prefaceri revoluționare, în stare să-și asume misiunea istorică de a scoate omenirea din imperiul exploatării omului de către om și de a o ridica pe culmile civilizației socialiste sau comuniste despre care scriseseră și propovăduiseră cu atita ardoare socialiștii postricardieni și în general socialiștii premarxiști. Această misiune istorică trebuia înțeleasă, descifrată științific, iar teoria valorii muncă oferea importante puncte de sprijin cu condiția depășirii limitelor puse atât de orizontul burghez cât și de utopiile socialiștilor perioadei nematurizate a dezvoltării clasei muncitoare.

Condiția fundamentală a depășirii amintite era situarea omului de știință, a economistului, cu consecvență pe pozițiile clasei muncitoare și rejudecarea întregii moșteniri, a realităților, necanismelor și fizionomiei societății capitaliste prin prisma și din punctul de vedere al intereselor clasei muncitoare.

Cu erudiție aristotelică și capacitate de geniu doi titani ai gândirii umane, K. Marx și F. Engels — neprovenind din rindul clasei muncitoare, dar situându-se

La izvoarele teoriei valorii muncă (IV) Revoluționarea teoriei valorii muncă: K. Marx, Fr. Engels

fără șovăire pe pozițiile acestei clase — au scos știința economică din impas, au înfăptuit o veritabilă revoluție și i-au deschis orizonturi nelimitate în dezvoltare. La începutul activității lor științifice atât Marx cât și Engels erau în conul de umbră al aștrilor clasicismului burghez și al utopismului, iar teoriile lor despre valoare și plusvaloare se resimt de influența acestora.

În deceniul cinci al secolului trecut K. Marx și F. Engels au acumulat treptat o serie de elemente, prin valorificarea moște-

nirii și a descoperirilor proprii, cu care s-a putut pune început revoluției în economia politică. Ei au determinat în chip nou obiectul economiei politice, au început cercetarea relațiilor de producție, a legilor și categoriilor orânduirii capitaliste, ca expresie a relațiilor de producție. S-au marcat începuturi ale noii teorii a valorii muncă, a plusvalorii și a capitalului, au fost caracterizate crizele etc. Dar pină la înfăptuirea revoluției în știința economică mai era mult.

Deceniile șase și șapte au fost hotărâtoare prin descoperiri și inovații de-a dreptul revoluționare. „Seria mare a caietelor economice” (1857—1858) și „Seria mică...” (1861—1863) sînt mărturiile de neîtgăduit ale intenselor căutări creatoare pentru a se ajunge la marile descoperiri cu care-au fost revoluționate nu numai teoria valorii muncă și a plusvalorii, ci întreaga știință economică. Marcăm cîteva momente ale acestei revoluții.

Boisguillebert accepta banii ca bani dar nu și drept capital fiindcă în această calitate ei, după aprecierea lui, se transformau din servitori ai vieții economice în stăpîni atotputernici. Aceeași idee o întîlnim la Proudhon și la pleiada socialiștilor postricardieni. Atacurile persistente împotriva banilor vizau de fapt capitalul, iar desființarea lui — condiție indispensabilă pentru realizarea unei societăți drepte, socialiste — o vedeam în desființarea banilor dar menținînd producția de mărfuri. Nobilele țeluri umanitare și tendințe spre socialism erau susținute cu argumentele teoriei valorii muncă neduse

însă pină la capătul firesc și logic al consecințelor lor.

În fața științei economice proletare se ridicau numeroase întrebări la care se cereau răspunsuri precise și temeinice. Cum se explică contradicția între valoarea de întrebuintare și cea de schimb? Pot fi desființați banii — un produs firesc și istoricește necesar al producției de marfă evaluate — menținînd pe mai departe producția de mărfuri? Desființarea banilor atrage după sine automat și desființarea capitalului? Realizarea exploatării capitaliste are loc prin abaterea schimbului între muncă și capital de la regulile echivalenței sau tocmai prin respectarea acestor reguli? Acumularea de capital duce doar la îmbogățirea unor clase și la sărăcirea altora sau, prin implicațiile pe care le are, pregătește condițiile obiective și forțele sociale chemate să revoluționeze societatea? Pentru ca economia politică să poată da răspunsuri întemeiate la asemenea probleme, se cerea ea însăși revoluționată. Și aceasta au făcut-o, după îndelungate cercetări și căutări, K. Marx și F. Engels.

Descoperirea dublului caracter al muncii — concretă, care dă valoare de întrebuintare și forma modelată după trebuințele omului a avuției, și abstractă care atribuie mărfii valoare — cristalizată în marfă a fost de-a dreptul epocală. Ea a permis să se înțeleagă unitatea și lupta contrariilor — între valoarea de schimb și cea de întrebuintare — din sinul mărfii, luptă care a impins dezvoltarea valorii de la formele ei simple, elementare la scilpitoarea formă a banilor trans-

fișe

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
CATEDRA DE ECONOMIE POLITICĂPROBLEME ECONOMICE
ALE
FĂURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE
MULTILATERAL DEZVOLTATE

BUCUREȘTI — 1975

Dezbateri în actualitate

● Problemele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate fac tot mai intens, în ultimii ani, obiectul preocupărilor cercetătorilor din diverse domenii de activitate. Numeroasele simpozioane, dezbateri, sesiuni de comunicări științifice, lucrări apărute, articole publicate etc.

stau mărturie în acest sens. O recentă lucrare reține atenția prin bogăția tematicii abordate, ca și prin înaltul nivel științific de tratare a temelor propuse. Este vorba de volumul: „Probleme economice ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate” (416 p., Litografia A.S.E. 1975), apărut sub egida catedrei de economie politică a Academiei de Studii Economice din București și cuprinzînd comunicările prezentate de cadre didactice și specialiști în cadrul dezbaterilor desfășurate între 13. XI. 1974 — 31. III. 1975. Lucrarea în ansamblul ei, ca și fiecare comunicare în parte au căutat să răspundă cerințelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, ale secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca științele economice să se ancoreze mai puternic în cercetarea realităților și a problemelor progresului economic al țării noastre. Reșin atenția în mod deosebit comunicări ca: „Strategia dezvoltării economico-sociale” de prof. dr. doc. N.N. Constantinescu, „Ritmurile înalte de dezvoltare social-economică — necesitate obiectivă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate” de prof. dr. N. Dobrotă, „Modificări calitative în domeniul in-

dustrial ca factor de antrenare a ansamblului dezvoltării economice” de prof. dr. M. Mehedințu și prof. dr. C. Enache, „Principiile deplasărilor intersectoriale ale populației active” de prof. dr. I. Blaga etc. Ele urmăresc să adincească cercetarea economică în anumite componente ale procesului dezvoltării economice, să sugereze și să argumenteze soluțiile de rezolvare unor probleme, să investigheze domenii încă necercetate dar utile pentru mai completă înțelegere a uriașului proces revoluționar în care poporul român este angajat — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism.

Alain Cotta — spre un nou tip de creștere

● Alain Cotta, profesor de științe economice la Universitatea din Paris, încearcă — în articolul Pour des raisons structurales la croissance de la demande ne reprendra pas au rythme de naguère (Din motive structurale creșterea cererii nu va reînchepe în ritmul de altădată), apărut în LE MONDE, din 23 sept. 1975 — să răspundă la întrebarea: dacă creșterea postbelică a economiilor occi-

dentale a fost doar un fenomen excepțional și deci nerepetabil sau dacă recesiunea generală din ultimele luni nu este decît a întreruperi normale a unui proces de dezvoltare care ar urma să fie reluat ca mai înainte. După autor, ceea ce a alimentat creșterea postbelică a fost largă difuzare a bunurilor de consum individual îndelungat (automobile, televizoare, aparate electromenajere etc.). Evoluțiile previzibile ar duce în prezent la concluzia unui nou mod de creștere. Modulile de consum ar urma să se schimbe ca urmare a saturării relative a pieței cu bunuri de consum individual îndelungat. Bunurile de consum de uz colectiv, a căror producție ar urma să crească, nu ar avea însă, o suficient de mare putere de compensare a scăderii cererii private. După Alain Cotta, autoritățile din țările occidentale ar trebui totuși să încurajeze acest nou tip de creștere, bazat pe producția de echipamente colective, să „se angajeze ceva mai mult în viitor și să uite intrucitva trecutul”.

Corelații spațiale

● În articolul Priestorově súvislosti vedeckotechnického rozvoja (Corelații spațiale ale dez-

formați, în condiții pătice, în capital. Acesta o valoare care se autovalorifică, iar descoperirea dublului caracter al muncii a permis să se înțeleagă procesul de creare a valorii și cel de autovalorificare. Bani nu pot fi detașați de marfă, iar sorginta exploatarei se cerea căutăta mai întâi de toate nu în sfera schimbului ci a producției. Erorile de înțelegere ale vechilor socialiști erau depășite. Sfera schimbului sau a repartiției puteau fi revoluționate numai prin revoluționarea producției.

O altă contribuție a lui Marx și Engels cu caracter de revoluție în teoria valorii o constituie tratarea valorii nu ca însușire naturală a mărfii ci ca raport social. Descoperind în marfă situații în care sînt prezenți oameni și clase ei au trecut de la descrierile pozitivistice ale mărfii la dialectica reală a relațiilor dintre oameni. Capitalul, ca valoare care se autovalorifică, apare ca o relație determinată între oameni, de exploatare, și el nu mai este legat doar de bani ci de orice formă a valorii.

Cercetarea muncii creatoare de valoare și a valorii ca raport social le-a permis, lui Marx și Engels, defetșizarea raporturilor marfare arătînd că între oameni se schimbă muncile oamenilor cristalizate, materializate în marfă și că mărfurile sînt purtătorii materiali ai unei substanțe sociale — munca omenească.

Un domeniu mult tatonat al valorii a fost cel al mărimii valorii și al măsurii ei. Primii clasici burghezi au scotit că mărimea valorii este dată de munca individuală: Smith — de munca o-

bișnuită, Ricardo — de munca necesară, înțelegînd-o pe cea depusă în condițiile cele mai nefavorabile. Socialiștii postricardieni n-au depășit acest orizont. Marea lor eroare de judecată, care-a dus la falimentul experimentelor cu „bazarul muncii”, a fost scotirea muncii individuale ca măsură a valorii. Marx și Engels au definit mărimea valorii mărfii prin timpul de muncă socialmente necesar, intuit doar de Sismondi. Ei au determinat timpul de muncă socialmente necesar ca o rezultantă medie a acțiunii conjugate a unui complex de factori ținînd de gradul de pregătire a muncii, de îndeminare, intensitate, condiții de desfășurare etc. Tot ei au corelat munca simplă cu cea complexă, cea din urmă fiind un multiplu al primei.

Prin descoperiri și contribuții ca cele amintite teoria valorii muncă și-a căpătat o nouă semnificație; ea a devenit punct de plecare în explicarea mecanismelor exploatarei capitaliste printr-o prismă revoluționară, cea a noii clase afirmate pe arena istoriei. După cum vedem nu aici vorba de nici o „schemă preconcepută” sau despre o „idee muncitorească” luată doar ca ipoteză de lucru de către Marx și Engels, cum au pretins și mai pretind unii economiști burghezi. Ea este rezultatul creației științifice de vîrf a două secole, ridicată pe o treaptă net superioară de către Marx și Engels.

În teoria plusvalorii și a capitalului seltul calitativ înregistrat este imens. Opera celor doi mari gânditori este subordonată în primul rînd explicării capitalului,

a modului său de realizare — plusvaloarea și a formelor acestora de manifestare. Deținîndu-se capitalul ca o relație de producție specific burgheză — și prin aceasta a fost net depășită știința anterioară — întregul puls al vieții societății capitaliste, cu baza și suprastructura sa, cu înștiuțiile sale, sînt explicate prin prisma acestei relații. Războiul principal trebuie declarat capitalului și deținătorilor lui, nu banilor în general și principiilor false.

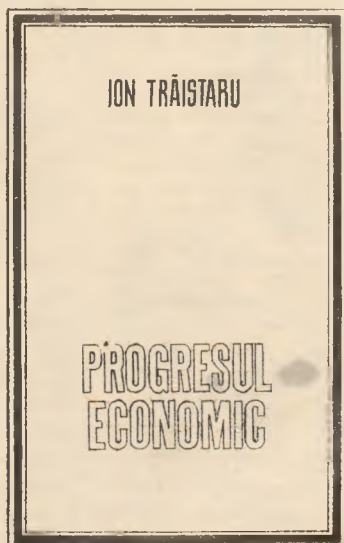
Așa cum banii nu sînt întotdeauna capital tot astfel nici capitalul nu apare întotdeauna sub formă de bani. Bani se transformă în capital numai cînd aduc un surplus de valoare. Că orice capital aduce un increment — numit dobîndă sau profit — era un lucru îndeobște cunoscut și, în planul repartiției ori schimbului, chiar explicat pînă la un punct de știința economică anterioară. Dar cum se creează acest surplus și mai ales cum se însușește el de către echivalent, pe baza schimbului echivalent, au rămas probleme nelămurite și de neexplicat fără noi descoperiri. Neputința explicării de către clasicii burghezi a creat teoriei lor acel „călcîi al lui Achile” spre care au fost îndreptate săgețile inveninate ale economiștilor vulgari. Socialiștii postricardieni au admis că între muncă și capital are loc un schimb neechivalent: muncitorul dă capitalistului valoarea creată într-un an pe o contravaloare de numai o jumătate de an primită de la capitalist. Dar acest mod de punere a problemei submina însăși teoria valorii muncă.

Marx și Engels au meritul istoric de a fi descoperit marfa specifică, forța de muncă, și de a fi analizat componentele ei — valoarea de întrebunțare și valoarea —, de a fi lămurit capacitatea acestei mărfi de a crea, în procesul utilizării ei, mai multă valoare decît propria sa valoare. Enigma a fost dezlegată! Muncitorul vinde o marfă primind echivalentul valorii ei — deci schimbul între muncă și capital are loc pe bază de echivalent — dar lucrul în fabrica burghezului el produce atît echivalentul valorii forței sale de muncă, cît și plusvaloarea pentru capitalist. Analiza procesului de creare a valorii și de valorificare, a plusvalorii ca o categorie independentă de fermele ei de manifestare (profit, dobîndă, rentă, domeniu mult incurcat de predecesori), cercetarea mecanismului creării și a căilor de sporire a plusvalorii, investigarea zilei de muncă și a componentelor ei în capitalism, stabilirea gradului de exploatare prin raportarea părții însușite de capitaliști la cea însușită de muncitori, cercetarea modalităților de apropiere a rezultatelor progresului tehnic și științific de către capitaliști, împărțirea capitalului în constant și variabil în funcție de modul participării la procesul de valorificare, determinarea salariului ca valoare, respectiv preț al forței de muncă, sînt numai cîteva din marile descoperiri, inovații și cuceriri științifice cu care teoriile despre plusvaloare și capital au fost revoluționate.

I. NICOLAE-VĂLEANU

voltării tehnico-științifice), apărut în revista din Bratislava EKONOMICKY ČASOPIS (nr. 3: 1975), autorul, Pavel Hoffmann, subliniază necesitatea revederii tezelor fundamentale ale teoriei moderne a ceea ce se numește economie spațială, pornindu-se de la cele mai noi fenomene și tendințe care se manifestă în diferitele sfere ale vieții sociale sub influența progresului tehnico-științific actual. Autorul confruntă aceste tendințe cu caracterul a două „bariere” ale dezvoltării — una a capacității de absorbție a spațiului, cealaltă a mobilității. Prima este legată de conservarea resurselor materiale neregenerabile ale asigurării condițiilor vieții umane; a doua — de problemele asigurării energetice a nivelului necesar al creșterii economice. Caracterul primei bariere reclamă, după autor, crearea unei sinteze calitativ noi a întregului sistem al condițiilor de existență a vieții sociale — naturale, asimilate și create de om. Rolul-cheie ar trebui să-l joace în această privință teoria economiei spațiale, pe baza conceptului de sistem unic bio-economic, determinat teritorial. În ce privește așa-numita barieră a mobilității, autorul acordă o deosebită importanță

raporturilor interne și reciproce dintre fazele procesului de producție. Optimizarea acestora ar putea să contribuie în mod esențial — în afară de economisirea generală de muncă și materializată — la minimizarea consumului general de energie — inclusiv de energie umană.

„Progresul economic” este titlul noii lucrări a dr. Ion

Trăistaru, apărută de curînd la Craiova, în editura „Scrisul românesc”. Pentru cunoașterea progresului economic, a principalelor sale forme, a elementelor noi pe care le implică și a unor probleme pe care le ridică autorul întreprinde o încercare meritorie de sintetizare și generalizare a modificărilor structurale intervenite în viața noastră economică. În lucrare progresul economic este examinat din două unghiuri: a) ca proces esențial al dezvoltării economice, calitate în care este definit ca procesul de trecere de la forme inferioare la forme superioare de organizare economică a societății, așa incit, la scara întregii istorii umane, progresul economic se manifestă pînă în trecerea de la o orînduire economică la alta, sau de la o etapă la alta a dezvoltării în cadrul aceleiași orînduirii, inclusiv în cadrul aceleiași țări, și b) ca produs al acesteia, calitate în care progresul economic se materializează în sporirea produsului social total și venitulul național, în creșterea producției

și consumului principalelor produse din economia națională care-i definesc fizionomia, obținute în condițiile realizării echilibrului economic general.

Din tematica lucrării: conținutul progresului economic; făurirea bazei tehnico-materiale moderne — premisă a unei noi etape a progresului economic; progresul tehnic multilateral, ca latură a progresului economic; progresul economic în condițiile schimbării structurii tehnico-economice; creșterea populației și perfecționarea forței de muncă — cerințe fundamentale ale progresului economic; creșterea economică în condițiile echilibrului economic — criteriu esențial al progresului economic; organizarea și conducerea modernă a economiei — noul conținut social al progresului economic; conștiința economică — factor activ al progresului economico-social în România.

CONFERINȚĂ ECONOMICĂ

cu MIHALY SIMAI,
director al Institutului de Economie Mondială
din Budapesta

CADRU INSTITUȚIONAL ADECVAT SOLUȚIONĂRII MARILOR PROBLEME INTERNAȚIONALE

Cunoscută fiind activitatea pozitivă desfășurată de Organizația Națiunilor Unite în cei 30 de ani de existență în dezbateră și rezolvarea internațională a unor probleme vitale ale omenirii, se constată tot mai des faptul că actualul sistem de instituții al O.N.U., actuala structură a O.N.U., constituită în mare măsură imediat după război, nu mai corespunde intru totul exigențelor actuale ale organizării colaborării internaționale, diversității de aspecte și modalităților operative de rezolvare impuse de realitățile vieții economice internaționale. Care este opinia dumneavoastră asupra acestei contradicții și cum vedeți rezolvarea ei?

— Cred că cea mai elocventă dovadă a necesității de a perfecționa actualul cadru instituțional al relațiilor economice internaționale, de a ridica pe o treaptă superioară cooperarea internațională și respectiv contribuția O.N.U. la impulsivitatea dezvoltării, o constituie rezultatele înregistrate în aplicarea Strategiei internaționale pentru cel

de al doilea Deceniu al dezvoltării. Principala eroare o constituie încercarea de a rezolva în cadrul și cu metodele tradiționale noile probleme ce confruntă la ora actuală omenirea. Este adevărat că sistemul O.N.U. a suferit unele adaptări prin lărgirea sa cu noi organisme cum ar fi: Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.), Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare U.N.C.T.A.D., etc., sistemul menținându-se însă pe o poziție periferică în ceea ce privește influența deciziilor majore ale statelor.

Intensificarea procesului de creare de organizații regionale, de realizare de convenții și acorduri internaționale (ex. pentru transporturi, telecomunicații etc.), a unor instituții specializate care nu au încă o participare universală, reprezintă în fapt o altă formă de reflectare a nevoii de cooperare care nu și-a găsit încă forma organizatorică optimă, la nivel mondial.

În aceste condiții eforturile pentru adoptarea unei strategii mondiale a dezvoltării interdependente, corespunzătoare problemelor pe care le ridică viața economică și socială internațională sînt contracarate, pe de o parte, de tendința regionalizării, iar pe de altă parte, de modul aproximativ în care sînt aplicate în prezent unele din hotărârile instituțiilor O.N.U. Nu trebuie să așteptăm apariția unor situații de criză, care să impulsioneze și să motiveze promovarea unor forme superioare de cooperare într-un domeniu sau altul.

Pe linia perfecționării actualului cadru instituțional al O.N.U., al înțării unei noi ordini economice internaționale, s-a formulat propunerea creării unei Organizații Mondiale a Comerțului. Cum vedeți contribuția pe care ar putea-o avea această organizație la soluționarea complexelor probleme pe care le ridică în prezent relațiile economice internaționale?

Propunerea făcută de secretarul general al U.N.C.T.A.D., Gamani Corea, de a se crea „World Trade Organisation” (Organizația Internațională a Comerțului) poate avea un rol important în elaborarea unor noi reguli pentru comerțul internațional, a unor noi principii pentru practica comercială, care să ducă la eliminarea discriminărilor de orice natură, la găsirea unor forme de promovare a schimburilor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare, care să sprijine înscrierea în diferite documente elaborate de O.N.U. a intereselor țărilor în curs de dezvoltare. În acest fel și U.N.C.T.A.D. și-ar putea aduce o contribuție mai eficientă, mai directă la dezvoltare.

Pîntre acțiunile organizațiilor guvernamentale pe linia sprijinirii noii ordini economice internaționale se remarcă inițiativa grupului coordonat de prof. Jan Tinbergen care elaborează proiectul R.I.O. „Reviewing the International Order” (Revizuirea Ordinei Internaționale). Care considerați că poate fi aportul unor asemenea „trusturi ale creierului” în viața economică și politică internațională?

— Asemenea inițiative sînt laudabile mai întîi prin faptul că elaborează prognoze asupra evoluției evenimentelor în diverse domenii, astfel că pot contribui la fundamentarea deciziilor naționale. Dar în același timp, se pune întrebarea: „De ce «grupuri particulare» și nu sistemul Națiunilor Unite să facă astfel de studii, care să atragă atenția asupra pericolelor globale?” Instituțiile specializate ale O.N.U. ar trebui să se organizeze pentru a elabora studii de prognoză pe spe-

cific, care să permită promovarea unei mai bune înțelegeri a naturii și urgenței unor probleme social-economice de talie mondială, care să permită intervenția preventivă a crizei.

Tot pe această linie se impune crearea unui sistem informațional de securitate internațională, pentru alarmarea în cazul unor evenimente economice și sociale deosebite, după modelul celui meteorologic sau sanitar (epidemii).

Nu este lipsită de importanță intervenția experților în rezolvarea problemelor internaționale, însă O.N.U. trebuie să acționeze pornind de la poziția liderilor politici, care cunosc mai bine situațiile concrete, legislațiile naționale, limitele economice și sociale în care se pot lua anumite măsuri. Experții pot ajunge uneori la optimizări teoretice, inaplicabile practic.

Ar fi interesant pentru cititorii revistei noastre să cunoască modul în care abordați cercetarea economiei mondiale în cadrul institutului dumneavoastră.

— Institutul Ungar pentru Economie Mondială din Budapesta funcționează de numai doi ani, respectiv din 1973, astfel ca însuși colectivul de cercetători este în formare. Principala activitate a institutului o reprezintă elaborarea de previziuni pe termen mediu asupra economiei mondiale, urmînd principalele modificări în curs de desfășurare sau așteptate să se producă în economia mondială, pe cele trei mari componente ale sale: economia țărilor socialiste, economia țărilor capitaliste dezvoltate și economia țărilor în curs de dezvoltare.

În prezent lucrăm la un proiect de prognoză a economiei mondiale pînă în anul 1995 care va oferi proiecții asupra principalilor indicatori economici la nivel mondial. Prima parte a acestui proiect cuprinzînd principalele tendințe ale producției și consumului este aproape terminată, urmînd ca în partea a doua să analizăm tendințele în comerțul internațional, fluxurile de capital și alte fenomene ale relațiilor economice internaționale.

În cadrul institutului dispunem de un „centru de informații”, care desfășoară munca de culegere și prelucrare a datelor, utilizînd în acest scop accesul „sharing” la un calculator. De asemenea, în informarea noastră un rol important îl joacă schimburile de vizite, de documentații și publicații cu alte țări, manifestările științifice internaționale pe care le organizăm sau la care participăm.

Datele furnizate de „centrul de informații” sînt prelucrate în cercetarea de bază pe cele trei sectoare menționate. Astfel, în studierea economiei țărilor socialiste efectuăm analize comparative asupra metodelor de planificare și management utilizate în aceste țări, asupra relațiilor economice externe ale țărilor socialiste.

În studierea economiei țărilor capitaliste dezvoltate cercetarea noastră de bază urmărește să surprindă tendințele noi și modificările în structurile economice pe țări, în special în industrie, avînd în vedere evenimentele din ultima perioadă din economia mondială. Studiile privind țările în curs de dezvoltare urmăresc să identifice principalele căi și modele de dezvoltare adoptate de aceste țări, fac unele încercări de clasificare după acest criteriu. Sînt studiate strategiile de dezvoltare adoptate, factorii de dezvoltare utilizați și influența lor asupra economiei mondiale.

Rezultatele activității noastre de prognoză sînt utilizate la elaborarea planului de stat pe termen mediu, ca și de instituții guvernamentale pentru formularea strategiei noastre internaționale.

Ioan GEORGESCU

Formarea cadrelor naționale și strategia lichidării subdezvoltării

LICHIDAREA subdezvoltării și a sărăciei, proces amplu, complex, dificil, presupune angajarea conștientă și totală a forțelor întregii națiuni, înțelegerea imperativelor dezvoltării. Identificarea între obiectivele dezvoltării și aspirațiile și participarea oamenilor nu se poate realiza fără desăvârșirea procesului de alfabetizare, generalizarea și asigurarea învățămîntului obligatoriu, formarea cadrelor și crearea condițiilor necesare pentru utilizarea acestora în conformitate cu cerințele dezvoltării fiecărei economii naționale.

Dealtfel, aceste două procese — cel de dezvoltare economică și cel de formare și dezvoltare umană — nu sînt numai complementare, ci ele se întrepătrund, se condiționează și se influențează reciproc; relațiile dintre ele nu sînt numai funcționale, ci, înainte de toate, cauzale. Astfel, decalajele existente în lumea contemporană în nivelul de dezvoltare economică, în nivelul civilizației materiale a diferitelor țări și popoare — rezultat al unui îndelungat proces istoric de creștere inegală și inechitabilă — își au, fără îndoială, originea și în discrepanțele existente în nivelul de educație și cultură al poporului, în numărul și structura cadrelor naționale, în condițiile și în modul de folosire a resurselor umane în interiorul fiecărei țări. La rîndul lor, decalajele în nivelul civilizației spirituale, analfabetismul și gradul redus de cultură al populației, insuficiența cantitativă și calitativă a cadrelor, incapacitatea de a utiliza în interiorul țării întregul potențial uman sînt rezultatul firesc al nivelului scăzut de dezvoltare economică.

Omul — forța hotărîtoare a tuturor transformărilor

NU ÎNTÎMPLĂTOR în lumea contemporană geografia ignoranței se suprapune cu cea a foamei și subalimentației, cu cea a subdezvoltării, fiind în fapt o latură a acesteia din urmă. Este evident că în aceste condiții lupta împotriva ignoranței, pentru alfabetizare, instituirea și realizarea învățămîntului general obligatoriu, pentru formarea cadrelor necesare dezvoltării economice devine un instrument indispensabil, de o imensă valoare practică pentru demarajul economic al țărilor rămase în urmă, pentru accelerarea procesului de valorificare a bogățiilor naționale și reducerea decalajelor în nivelul de dezvoltare. Opțiunile și prioritățile în domeniul educației, al formării și utilizării cadrelor naționale au astfel nu numai și nu în primul rînd valoarea unor acte de cultură, ci a unor opțiuni politice și economice de prim rang.

Asemenea opțiuni sînt întemeiate pe înțelegerea profundă a rolului și funcțiilor omului în procesul de dezvoltare, dintre care vom reține cîteva.

a) Omul — respectiv populația — este principala avuție a oricărei națiuni, fie ea bogată sau săracă în resurse naturale. Ca atare, formarea și crearea condițiilor de folosire a principalei bogății naționale în conformitate cu interesele dezvoltării naționale este o cerință a punerii în valoare și a utilizării raționale, eficiente a tuturor celorlalte resurse, a accelerării creșterii economice naționale și a integrării eficiente în diviziunea mondială a muncii.

b) Omul este principala forță de producție a societății. În calitatea lor de principală avuție națională și forță de producție, resursele umane reprezintă și principalul factor de creștere economică.

c) Educația și formarea profesională a forței de muncă acționează în condițiile contemporane ca un factor decisiv al creșterii economice, al progresului economic și social. Formarea cadrelor a devenit, prin proporțiile și problemele sale, prin resursele ce le solicită și, evident, prin efectele sale de antrenare și de lungă durată, o componentă fundamentală a oricărei strategii a dezvoltării. Este evi-

dent că elaborarea unei politici științifice de educație și formare a cadrelor naționale, de utilizare a acestora în conformitate cu interesele fiecărei țări, este o necesitate primordială în țările în curs de dezvoltare, care au de recuperat un decalaj enorm — și în creștere, în ciuda eforturilor făcute — în nivelul de educație și pregătire a cadrelor, în condițiile de utilizare a resurselor umane.

d) Omul este principala forță de progres economic și social-politic. Avînd în vedere exigențele participării conștiente a omului la creația materială și spirituală, la propria sa transformare, educația tinde spre formarea unui om complet. Dreptul la educație este, dealtfel, stipulat în „Declarația universală a drepturilor omului” adoptată în 1948 de Adunarea Generală a O.N.U.

„Pînă la urmă — arăta secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — omul este forța hotărîtoare a tuturor transformărilor revoluționare din societate, din lume. Omului trebuie să-i acordăm deci toată atenția, transformării lui”¹⁾. Instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale reprezintă un asemenea proces revoluționar, reclamînd participarea conștientă a tuturor forțelor sociale interesate, ceea ce nu se poate face fără lichidarea subdezvoltării în domeniul cultural, fără ridicarea nivelului de cultură și formare profesională a peste două treimi din populația globului.

Obiective de importanță majoră

NECESITATEA realizării unei educații cu caracter de masă și a formării cadrelor în funcție de cerințele proprii, specifice ale fiecărei țări este tot mai mult înțeleasă. După cucerirea independenței politice, concomitent cu elaborarea unor programe de realizare și consolidare a independenței economice, în țările în curs de dezvoltare s-a declanșat o adevărată cursă pentru lichidarea analfabetismului, asigurarea învățămîntului primar obligatoriu, pentru formarea cadrelor. Cererea de învățămînt și, odată cu ea, mijloacele afectate acestuia au crescut. După cum arăta René Maheu — fost mulți ani director general al UNESCO — „nevoia de

educare se afirmă ca o revendicare universală și irezistibilă, căci ea este legată de o triplă cerință: de dezvoltare a țării, de libertate a națiunii și de demnitate a individului”.

Analiza procesului de educație, formare și utilizare a cadrelor în țările în curs de dezvoltare arată însă că nici acest domeniu — care în perioada postbelică s-a bucurat de o atenție sporită din partea guvernelor și a organismelor internaționale — nu face excepție de la tendința înregistrată în cursul dezvoltării postbelice, respectiv polarizarea și mai accentuată a bogăției și sărăciei, creșterea decalajelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare.

Cîteva cifre globale — deși mediile es-
tompează gravitatea problemelor — sînt semnificative pentru situația comparată a celor două grupe de țări (vezi tabelul).

Indicatori comparativi privind populația și învățămîntul

Țări în curs de dezvoltare	Țări dezvoltate	Pondere în populație		Ritm. anual de creșt. (0-24 ani)	Structura efectivelor școlare din populația de vîrstă corepunătoare
		în popu- lația globului	în popu- lația (0-24 ani)		
70	30	60-63	37-40	2,25 - 2,15	50- 80
				1- 1,4	15- 50
				100	90- 17- 45

Simpla comparație a cifrelor din tabel pune în evidență dificultățile mari cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare care au de făcut față nu numai așa-zisei cereri economice de învățămînt, ci și problemelor pe care le ridică creșterea demografică în condițiile în care mijloacele financiare de care dispun sînt limitate.

Situația apare în toată gravitatea ei dacă avem în vedere și proporțiile analfabetismului. Practic, 50% din populația adultă a acestor țări este analfabetă: în Asia există peste 500 milioane de analfabeți, în Africa — circa 150 milioane, în statele arabe — 50 milioane, iar în țările Americii Latine — care, comparativ cu celelalte zone în curs de dezvoltare au un nivel de cultură mai ridicat — aproximativ 40 milioane de analfabeți. Dacă la aceasta mai adăugăm faptul că pierderile pe diferite nivele ale sistemului de educație și, în special, în învățămîntul primar sînt mari — 50% pînă la 60% din efectivele înscrise — înțelegem că instituirea, generalizarea și asigurarea de fapt a învățămîntului obligatoriu trebuie să meargă mîna în mîna cu eforturi speciale pentru lichidarea analfabetismului. Aceasta constituie, după părerea noastră, condiția necesară a punerii în funcțiune a unui sistem de educație și formare a cadrelor util și eficient sub multiple aspecte, un element indispensabil — și, evident, costisitor — al oricărei strategii naționale de formare și utilizare a resurselor umane în țările în curs de dezvoltare.

În toate țările în curs de dezvoltare — ca, dealtfel, în toate țările lumii — în perioada postbelică cheltuielile pentru învățămînt au crescut într-un ritm înalt, depășind ritmul de creștere al P.N.B., respectiv al venitului național. Ca atare, ponde-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, „Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”, Editura Politică, 1975.

rea cheltuielilor pentru învățămînt în P.N.B. sau în cheltuielile bugetare a sporit. Astfel, în decursul primului Deceniu al dezvoltării, ponderea cheltuielilor pentru educație în P.N.B. a crescut în medie în țările în curs de dezvoltare de la 2,7% la 3,9%, iar în cele dezvoltate de la 3,5% la circa 5%, în condițiile creșterii P.N.B. în prima grupă de țări cu aproximativ 80%, iar în a doua cu 60%. Aceleași tendințe și decalaje rezultă și din analiza **cheltuielilor bugetare**: ponderea cheltuielilor pentru învățămînt crește de la 11 la 15% în țările în curs de dezvoltare și de la 14 la 18% în cele dezvoltate.

Așadar, țările în curs de dezvoltare în care trăiește 70% din populația globului și circa 2/3 din populația tină și care, în plus, au de recuperat un însemnat decalaj față de țările dezvoltate, pot afecta învățămîntului mult mai puțin decît acestea din urmă (la nivelul anului 1970 — 12 miliarde dolari față de 120 miliarde dolari). Din acest punct de vedere raportul dintre creșterea medie anuală a cheltuielilor pentru învățămînt și creșterea medie anuală a efectivelor școlare este grăitor: America de nord — 4,0 ori; Europa — 3,6 ori; America Latină — 1,9 ori; Asia — 2,0 ori; statele arabe — 2,1 ori; Africa — 1,5 ori.

Se înțelege că în asemenea condiții disparitățile dintre cele două grupe de țări cresc; deși fondurile afectate învățămîntului și formării profesionale în țările în curs de dezvoltare sporesc în mod absolut, în mod relativ partea lor în totalul mondial se reduce.

În fine, credem că este necesar să se ia în considerare încă un element. Este vorba de faptul că, cu toate eforturile făcute, țările în curs de dezvoltare nu reușesc în condițiile actuale să asigure ocuparea și folosirea rațională a resurselor de muncă de care dispun și, înainte de toate, a cadrelor de specialiști. În această situație o parte a forței de muncă îngroașă rîndul șomerilor, iar o alta își caută utilizare în afara granițelor țării. Singurii beneficiari sint importatorii de energie umană — țările capitaliste dezvoltate. În timp ce complexe probleme ale folosirii forței de muncă în țările în curs de dezvoltare se agravează. În S.U.A. peste 33% din oameții de știință străini provin din țările în curs de dezvoltare. În 1970, de pildă, S.U.A. au realizat numai ca urmare a „importului de competență” din țările în curs de dezvoltare un profit net de 3,7 miliarde dolari, sumă care depășește ajutorul pe care l-au acordat acestor țări. Exodul competențelor către țările dezvoltate are cel puțin două categorii de efecte, strîns legate între ele: prima privește **scoaterea din circuitul producției naționale a unei părți a forței de muncă**, ceea ce echivalează pe termen lung cu o încetinire a ritmului de creștere, de creare a resurselor necesare dezvoltării și, se înțelege, a celui de apropiere a nivelurilor de dezvoltare; a doua se referă la **accentuarea puternică a decalajului tehnic și științific** — și așa imens — cu consecințe directe și grave asupra dezvoltării și asupra creșterii nivelului de trai al populației din țările în curs de dezvoltare.

Dezvoltarea învățămîntului, formarea cadrelor naționale și folosirea lor în interesul ridicării economiei reprezintă obiective de importanță majoră în strategia economică a țărilor în curs de dezvoltare. Amploarea eforturilor și a sacrificiilor făcute de aceste țări și rezultatele obținute nu au fost însă suficiente pentru a echilibra raportul de forțe pe planul formării profesionale și spirituale a oamenilor. Dimpotrivă, la jumătatea celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării se constată accentuarea dezechilibrelor în această sferă

între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Problema educației, a formării și utilizării cadrelor, a elaborării strategiilor naționale respective, a cooperării și ajutorării țărilor în curs de dezvoltare în aceste domenii este tot mai actuală. Ea reprezintă o verigă fundamentală în eforturile pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale.

O politică națională de formare a cadrelor

PERFECTIONAREA sistemelor educative, mai buna lor integrare în strategiile globale ale dezvoltării, folosirea deplină și eficientă a resurselor umane, sint probleme cu care se confruntă toate statele. Problemele formării și utilizării resurselor umane cu care sint confruntate țările în curs de dezvoltare sint însă mai numeroase și mai dramatice — prin proporții, prin implicații, prin mijloacele ce le necesită. Dincolo de elementele comune care apar în oricare societate în legătură cu relația dezvoltare-învățămînt-formare profesională-utilizare a forței de muncă, acestea sint generate de acțiunea concomitentă a unei serii de factori și condiții specifice țărilor în curs de dezvoltare, cum sint:

- proporțiile analfabetismului și presiunea demografică care fac ca cea mai mare parte a resurselor destinate formării umane să fie orientate în direcția lichidării analfabetismului, implantării și dezvoltării învățămîntului primar obligatoriu;

- structura economiilor naționale, în general agrare și unilateral dezvoltate;

- insuficiența cunoaștere a cererii economice de cadre;

- ineficiența unor sisteme, metode și structuri de formare a cadrelor, „importate” din țările dezvoltate. În fapt, crearea unor sisteme de formare neadecvate specificului, nevoilor și chiar tradițiilor naționale a agravat în multe țări problema formării și utilizării resurselor umane. S-au „importat” nu numai elementele pozitive, mai mult sau mai puțin comune oricărui sistem de pregătire, ci și elemente de criză;

- caracteristicile resurselor de muncă înseși (structură pe sexe, vîrste, medii etc.);

- insuficiența mijloacelor materiale, financiare și umane în raport cu obiectivele și necesitățile formării cadrelor;

- condițiile, adesea precare, de folosire a cadrelor în interiorul țării;

- obiceiuri și tradiții religioase.

Formarea și utilizarea cadrelor, la fel ca și valorificarea resurselor naturale sau elaborarea strategiei generale de dezvoltare, este o problemă proprie a fiecărei țări sau națiuni, deciziile în acest domeniu decurgînd din exercitarea suveranității și independenței naționale. **Elaborarea unei politici și a unor programe naționale de educație, formare profesională și utilizare a forței de muncă — organice integrate în politica generală, în strategia națională de ansamblu a dezvoltării — este nu numai un imperativ al accelerării creșterii în țările în curs de dezvoltare, al valorificării depline și complexe a principalei avuții a fiecărei națiuni: resursele umane, ci și un imperativ și o condiție a edificării unei noi ordini economice internaționale.**

După părerea noastră, orice politică națională de formare și utilizare a resurselor umane trebuie să vizeze realizarea simultană a cîtorva obiective, dintre care amintim:

- crearea unor sisteme de educație și formare a cadrelor — rețea, verigi, metode și tehnici de predare, structuri, distribuire în spațiu, conținut etc. — în funcție de cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării fiecărei țări, sisteme care, în același timp, să valorifice în mod eficient experiența din țările dezvoltate;

- punerea în valoare a tuturor resurselor financiare și materiale naționale necesare formării și creării condițiilor de utilizare a cadrelor;

- promovarea principiului formării permanente și elasticizării sistemelor de formare a cadrelor;

- acțiuni susținute în vederea asigurării nu numai a egalității de acces, ci și a egalității de șanse;

- subordonarea acțiunilor de cooperare internațională, de ajutor bi și multilateral, obiectivelor rezultate din programul național de educație și formare a cadrelor.

Procesul de formare și utilizare a resurselor umane este, după cum se știe, un proces costisitor. Pe de altă parte, resursele materiale și financiare ale țărilor în curs de dezvoltare sint limitate, făcînd uneori deosebit de dificilă stabilirea priorităților în programele de dezvoltare. De aici necesitatea sprijinirii materiale și financiare de către țările dezvoltate sau organizațiile internaționale — în forme dintre cele mai diverse — a programelor de formare a cadrelor naționale în țările în curs de dezvoltare.

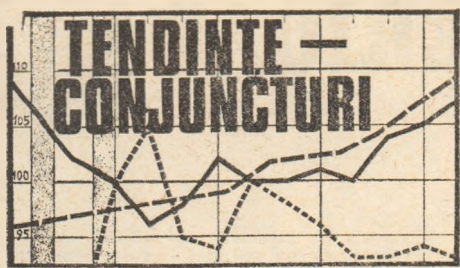
În declarația asupra poziției României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale se arată că, pe lîngă asistența bilaterală acordată țărilor în curs de dezvoltare sub formă de burse și în alte forme adecvate, este posibil și util să se constituie un Fond special pentru burse, administrat de UNESCO, creîndu-se țărilor beneficiare posibilitatea de a alege, potrivit propriilor lor interese, domeniul sau sectorul de activitate, precum și țara în care să folosească bursele acordate.

Cooperarea internațională, fiind un complement al mijloacelor naționale de acțiune, se dovedește eficientă economic și social numai atunci și numai în măsura în care este subordonată obiectivelor din programele naționale de formare a cadrelor, numai în măsura în care se integrează în programele naționale, ține seama de structurile și prioritățile stabilite prin acestea. Pînă la urmă se dovedește eficient acel ajutor și cea formă de cooperare care „...crează condițiile proprii sale suprimării, dezvoltă la beneficiar potențialul care-i permite în cele din urmă să se lipsească de el”¹⁾.

Edificarea unei noi ordini economice și politice în lume — problemă stringentă a contemporaneității — reclamă ca o condiție esențială depășirea dificultăților din domeniul cooperării internaționale pentru formarea cadrelor, sporirea cuantumului ajutorului financiar și material pe care țările dezvoltate îl acordă celor în curs de dezvoltare, diversificarea și promovarea cu curaj a unor forme noi de cooperare între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ca și la nivel regional între țările în curs de dezvoltare, pe scurt, reclamă integrarea organică a cooperării internaționale în politica națională de formare și utilizare a cadrelor, în strategia de dezvoltare a fiecărei țări.

Steliana PERT

¹⁾ Edgar Faure și colectiv: „Învățat să fii”, un raport UNESCO. Editura didactică și pedagogică, 1974, p. 33.

Țările OCDE: perspective revizuite

INVIORAREA activității economice va fi anul viitor mai lentă decît se aștepta, în special în Europa occidentală, relevă un raport pregătit de OCDE în vederea reuniunii economice la nivel înalt care va avea loc la Paris luna viitoare. Experții care l-au întocmit consideră că, în condițiile menținerii actualelor politici economice, nu se întrevede o

lor nouă" va fi cu 3—3,5% mai ridicat decît în 1975. În schimb, produsul lor intern brut (în acest an de criză este estimat a fi cu 2,4% mai redus decît în 1974, an în care crescuse cu 2%). Pe plan social, această evoluție se va traduce printr-o creștere a ponderii — deja ridicate — a șomerilor în totalul forței de muncă a CEE de la 2,5% în 1974 și 4,1% în 1975 la 4,6% anul viitor. În cifre absolute, ultima cifră corespunde unei creșteri cu 500 000 a numărului șomerilor. În câteva țări ponderea șomerilor ar urma să depășească media CEE: Irlanda 10,1%, Belgia 5,6%, Olanda 5,2%, Anglia 5,3%. Inflația se va menține în continuare în CEE la un nivel ridicat (12,4% în acest an, față de 12,5% în 1974).

Pentru Japonia creșterea economică este estimată de experții OCDE la 4—5% pentru anul viitor iar de unii experți chiar la mai puțin (vezi graficul), față de o creștere nulă în acest an și o scădere de 2% anul trecut.

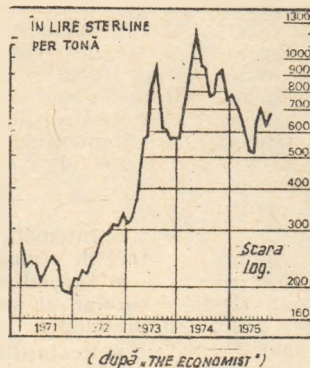
Pentru S.U.A. se așteaptă o creștere economică de 5—6% anul viitor după scăderile de 3% în acest an și de 2% în 1974. Practic P.N.B. american ar urma să ajungă anul viitor la nivelul la care se situa la sfîrșitul anului 1973.

Nou acord privind prețurile la cacao

PRINCIPALELE țări producătoare și consumatoare de cacao din lume, cu excepția S.U.A. (principalul consumator) și a Coastei de Fildeș, reunite la Geneva timp de aproape o lună, s-au înțeles asupra unui nou acord menit să reglementeze vânzările țărilor producătoare și să stabilizeze și să garanteze încasările acestora. Noile niveluri minime și

maxime ale prețurilor la cacao corespund unei creșteri de peste 70% față de cele anterioare, care erau de 32 și respectiv 38,5 cenți per livră. În lumina experienței trecute (vezi graficul), experții se așteaptă însă ca prețurile de pe piață să depășească și în viitor nivelul maxim fixat în acord, astfel încît prevederile acestuia (care includ între altele și un sistem

Evoluția prețului la cacao

de contingentare exporturilor și crearea unui stoc regulator de 250 000 tone) au șanse reduse de a fi aplicate. Potrivit datelor preliminare, în 1974/75 recolta mondială a fost de 1491 mii tone, iar cei mai mari producători mondiali de cacao boabe au fost (în mii tone) Ghana (386), Coasta de Fildeș (234), Nigeria (208) și Camerun (112). Dintr-o producție mondială de 1469 mii tone, Africa a asigurat anul trecut 1035 mii tone, iar America Latină 388 mii tone. Cel mai important producător latino-american de cacao boabe este Brazilia (262 mii tone în 1974/75), urmat la mare distanță de Ecuador (60 mii tone).

Pentru sezonul 1975/76 se prevede că recolta de cacao boabe în principala țară producătoare — Ghana — se va ridica la 406 mii t., perspective bune existînd și în Coasta de Fildeș, Nigeria și alte țări.

Experții apreciază că producția mondială de cacao boabe prelucrată în sezonul 1974/75, de 1393. mii t, depășește consumul cu 83 mii t.

De la intrarea în vigoare a actualului acord internațional pentru cacao, încheiat sub auspiciile UNCTAD în iunie 1973, numărul membrilor săi a sporit de la 40 de țări și Piața Comună la 48 de țări și Piața Comună.

Noul acord ar urma să intre în vigoare la 1 octombrie 1975, pentru o perioadă de trei ani, o clauză permițînd extinderea lui pentru încă doi ani.

Înviorare în economia S.U.A.

CIFRE oficiale date publicității la Washington și urmărite cu interes dată fiind ponderea mare a S.U.A. în economia capitalistă arată că în trimestrul III a.c. produsul național brut (P.N.B.) al S.U.A. a crescut în termeni reali și pe bază anuală, cu 11,2%. Această creștere — cea mai înaltă înregistrată într-un trimestru din 1955 încoace — survine după o creștere de numai 1,9% în trimestrul II a.c. și o scădere de 11,4% în primele trei luni ale anului, care a reprezentat cea mai mare scădere din perioada postbelică.

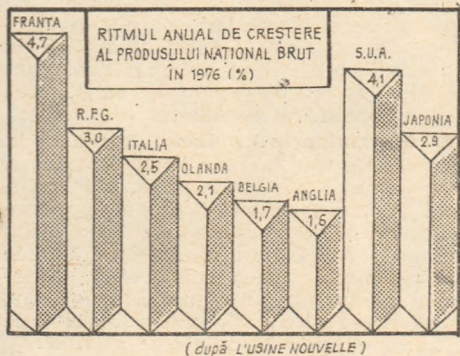
În urma evoluției amintite, P.N.B. american a ajuns (în termeni reali) la 804,6 miliarde de dolari, nivel aproximativ egal cu cel din trimestrul IV al anului trecut, dar încă sub nivelul din 1973 și restul anului trecut.

În prețuri curente, creșterea P.N.B. a fost de 16,7% (pe bază anuală), reflectînd faptul că ritmul înalt al inflației s-a menținut relativ constant.

Experți guvernamentali citați de ziarul Washington Post (20 octombrie) consideră că principalul factor al înviorării activității economice, care a contribuit cu peste jumătatea din creșterea citată a P.N.B., a fost o puternică încetinire a ritmului vânzărilor din stocuri. În același timp se relevă că investițiile în mașini, utilaje și instalații — factor esențial pentru a asigura înviorării un caracter susținut — au sporit cu 8% în trimestrul III. Aceiași experți consideră că înviorarea activității economice va continua, dar într-un ritm mai moderat.

Mexic: măsuri selective în comerțul exterior

ÎN VEDEREA reducerii deficitului crescînd al balanței comerțului exterior, guvernul mexican a pus în aplicare un program de măsuri fiscale, prevăzînd sporirea taxelor la marea majoritate a produselor importate, concomitent cu reducerea taxelor de export și folosirea unor mijloace de încurajare a exporturilor de produse ale industriei prelucrătoare. Printre articolele de import, considerate „de primă necesitate”, ale căror taxe de import au rămas neschimbate, se numără mașinile agricole, pesticidele, furajele, cerealele, semințele oleaginoase, fierul, oțelul și produsele chimice. Totodată, se acordă reduceri de taxe fiscale, mergînd pînă la 75%, în cazul importului de produse industriale pentru export.

modificare de tendință semnificativă în Europa apuseană înainte de ultimul trimestru al anului viitor; singurele țări pentru care se prevede o înviorare relativ mai susținută sînt Japonia și S.U.A. Ca urmare a acestui fapt se așteaptă și o accentuare a diferențelor între ratele naționale ale dobînzilor în sensul unor rate mai înalte în S.U.A., ceea ce ar avea ca efect sporirea atractivității plasamentelor de capitaluri pe piața americană.

În Europa occidentală creșterea economică așteptată pentru anul viitor este de ordinul a 0—2%, față de o scădere probabilă de 2,5% în acest an, dar după cum relevă The New York Times (20 octombrie), experții afirmă că chiar în varianta cea mai optimistă (de 2%) înviorarea activității economice nu va fi suficient de susținută pentru a împiedica creșterea șomajului.

În cazul Pieței Comune, Comisia acesteia a dat publicității cifre (Le Monde, 17 octombrie) potrivit cărora anul viitor produsul intern brut al „ce-

TRANSPORTURILE ÎN PERIOADA POSTBELICĂ (II)

Paralel cu creșterea capacității de transport a flotei s-a mărit distanța medie de transport și s-a înrăutățit într-o oarecare măsură eficiența în exploatarea a navelor comerciale. Aceste efecte s-au făcut simțite îndeosebi în urma închiderii Canalului Suez în 1967 și a deteriorării conjuncturii de pe piața mondială a petrolului în ultimii ani. Creșterea consumului mondial de petrol în perioada postbelică a determinat o expansiune rapidă a flotei petoliere, care a beneficiat de tancuri petoliere din ce în ce mai mari. Concomitent, s-a manifestat o tendință de diminuare relativă a flotei de nave pentru transportul mărfurilor generale.

Un element de infrastructură cu o importanță tot mai mare pentru dezvoltarea transporturilor îl constituie porturile. Deși acestea s-au dezvoltat foarte mult odată cu intensificarea traficului maritim internațional, în prezent se constată o răminere în urmă a nivelului lor de amenajare în raport cu evoluția tehnicilor de transport. Această răminere în urmă s-a manifestat îndeosebi prin fenomene de aglomerare a mărfurilor în majoritatea porturilor lumii, prin neconcordanța crescândă dintre adâncimea multor porturi și pescajul navelor de mare tonaj.

În scopul descongestionării și modernizării porturilor maritime sporesc masiv investițiile în lucrări de amenajare. Pe de altă parte, din necesități de minimizare a cheltuielilor de transport pe rute interne, tot mai multe obiective industriale sînt amplasate în apropierea porturilor maritime.

Transportul feroviar. Lungimea rețelei de căi ferate a rămas practic neschimbată la nivel mondial, în ultimele trei decenii, ea măsurînd circa 1,3 milioane km. În cadrul acestei stabilități generale, diferențele rețele naționale de căi ferate au evoluat contradictoriu, tendințele de scădere înregistrate în cazul S.U.A. și țărilor vest-europene fiind echilibrate de extinderea căilor ferate în țările socialiste și o serie de țări din Africa și America Latină.

Ponderea acestui mod de transport în cadrul traficului mondial de mărfuri a scăzut însă continuu — de la circa 31% în 1950 la 16% în 1972. O evoluție similară a avut-o și transportul feroviar de călători. Cu toată această tendință de scădere, calea ferată a rămas și în prezent principalul mod de transport pentru traficul din interiorul continentelor, prin intermediul ei efectuîndu-se aproape jumătate din schimburile de mărfuri și pasageri ale fiecărei zone.

Evoluția traficului feroviar de mărfuri este însă foarte diferită de la o zonă la alta a globului. Astfel în perioada 1952—1972, față de o creștere de 2,3 ori a acestui trafic pe ansamblul lumii (de la 2.258 la 5.238 miliarde tone-km), s-au înregistrat următoarele sporuri: Asia — de 3,4 ori; Africa — de 2,5 ori; Europa — de 2,1 ori și de 1,5 ori pentru fiecare din cele două Americi. La sfîrșitul intervalului aproape 90% din traficul feroviar mondial de mărfuri se efectua pe căile ferate din

Europa și America de Nord și Centrală.

Din volumul total al mărfurilor transportate pe calea ferată, cea mai mare parte (peste 64%) revine țărilor socialiste, căile ferate jucînd principalul rol în sistemele naționale de transport ale acestor țări. Situația este diferită în țările capitaliste dezvoltate unde — încă din deceniul trecut — traficul feroviar a manifestat o apreciabilă tendință de scădere, care însă — după unele opinii — ar putea să se modifice în perspectiva apropiată sub efectul crizei energetice.

- Intensificarea traficului de mărfuri în perioada postbelică.
- Specializarea transporturilor — corolar al specializării în domeniul producției.
- Evoluții diferențiate pe moduri de transport și pe zone geografice.
- Către sisteme unitare de transport la nivel național.
- Impulsul tehnicilor moderne.

Dezvoltarea căilor ferate s-a concentrat în ultimii ani în anumite sectoare de transport, deși au continuat să fie construite și linii de folosință generală. Astfel, de pildă, pentru facilitarea accesului la o serie de resurse minerale s-au construit câteva linii noi de cale ferată, cum ar fi cea care leagă Tanzania cu Zambia și cele din Canada care vor asigura noi legături cu zăcămintele minerale din zona nordică a țării.

Transportul rutier. Acest mod de transport și-a menținut aproape neschimbată ponderea în cadrul transportului mondial de mărfuri, cu excepția ultimilor ani, cînd s-a constatat o tendință de ușoară scădere pînă la 5,6% în 1972 (7,5% în 1950).

Rețeaua de drumuri și șosele a lumii s-a dezvoltat continuu în ultimul sfert de veac, astfel încît ea măsura peste 19,4 milioane km la sfîrșitul anului 1972. Cea mai mare parte din aceste drumuri — circa 80% — erau amplasate în America de Nord, Europa și Asia. Această puternică aglomerare la nivelul celor trei continente se explică prin ponderea foarte ridicată a țărilor capitaliste dezvoltate (62,3%), unde utilizarea autovehiculelor a luat un avînt considerabil după cel de-al doilea război mondial. În 1972 țările capitaliste dezvoltate concentrau peste 90% din parcul mondial de autoturisme și peste 75% din cel de vehicule comerciale.

Volumul mărfurilor transportate pe cale rutieră atinsese în 1972 cifra de 1.820 miliarde tone-km, situînd acest tip de transport pe locul al treilea pe plan mondial, după transportul maritim și cel feroviar.

Perioada ultimilor ani a adus, însă, în fața societății dilema dintre necesitatea obiectivă a extinderii în continuare a traficului de mărfuri și călători și imperativul prevenirii consecințelor poluante pentru mediul înconjurător. Astfel, concomitent cu renașterea interesului pentru căile ferate, ca mod de transport mai pu-

țin poluant, în diferite țări s-au inițiat măsuri în vederea măririi taxelor pentru autovehiculele grele și stabilirii unui control asupra numărului de vehicule comerciale admise în circulație. În cadrul Pieței Comune vest-europene, de exemplu, se află în curs de elaborare sisteme statistice capabile să prevină dotările exagerate ale parcurilor naționale de autovehicule, precum și un regim strict de acordare a autorizațiilor de transport între statele membre.

Criza de energie a înrăutățit și mai mult situația competitivității vehiculelor comerciale față de alte mijloace de transport, ca urmare a formulării unor măsuri de limitare a consumului de combustibil în majoritatea țărilor lumii.

Transportul rutier de pasageri a fost și el afectat într-o anumită măsură de grija pentru mediul înconjurător și raționalizarea consumului de combustibil. A devenit evident, între altele, că autoturismul actual este insuficient în comparație cu alte mijloace pentru transportul pasagerilor și s-au inițiat o serie de acțiuni în vederea încurajării și îmbunătățirii transportului rutier în comun în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate.

Transportul prin conducte. Apreciată la circa 630.000 km lungime (în 1972), rețeaua de conducte a lumii este utilizată în principal pentru transportul produselor petoliere și al gazelor naturale. La sfîrșitul aceluiași an volumul produselor lichide transportate pe calea conductelor era evaluat la aproape 1.630 miliarde tone-km, reprezentînd circa 5% din volumul fizic al transporturilor mondiale de mărfuri.

Estimările cu privire la participarea diferitelor grupe de țări la transportul mondial prin conducte arată că țările capitaliste dezvoltate se situează pe primul loc la acest tip de transport, cu o pondere de aproape 60% la produse petoliere și peste 70% la gaze naturale. Ele sînt urmate de țările socialiste cu ponderi de circa 15% și, respectiv, 25%, restul transporturilor pe calea conductelor fiind derulat în cadrul țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare.

Recentele succese obținute de companiile petoliere în exploatarea rezervelor submarine de petrol și gaze naturale, existente în diferite zone ale platformei continentale au condus la construirea unor noi conducte cu diametre mari, capabile să asigure transportul combustibilului extras spre uscat. Activitatea cea mai intensă s-a desfășurat în ultima perioadă în Marea Nordului, unde conductele au fost instalate la adîncimi mai mari în raport cu conductele submarine construite anterior în lume.

În perspectiva apropiată o serie de noi conducte petoliere vor conecta golful Suez cu Marea Mediterană, zăcămintele de combustibili fosili din Alaska cu centrele de consum sau de prelucrare din S.U.A. și Canada; se va extinde, totodată, sistemul de conducte care leagă U.R.S.S. cu țările socialiste europene și care va furniza petrol și gaze în țările capitaliste din vestul Europei; o conductă submarină care va traversa Marea Mediterană va transporta gaze naturale din Algeria în Italia ș.a.m.d.

Transportul fluvial și pe lacuri. Lungimea totală a căilor navigabile continentale existente astăzi în lume depășește 500 000 km. Se apreciază că peste jumătate din totalul acestor căi navigabile se află pe teritoriul țărilor socialiste.

Participarea transporturilor pe căi fluviale, canale și lacuri este mai modestă în raport cu celelalte moduri de transport, prezentate anterior; în 1972 ele asigurau numai 2% din traficul mondial de mărfuri și sub 1% din cel de călători. Din volumul total al mărfurilor transportate în același an pe asemenea rute, apreciat la aproximativ 650 miliarde tone-km, circa 2/3 reveneau țărilor capitaliste dezvoltate, restul fiind transportat pe căile navigabile ale țărilor socialiste (aproape 30%) și ale țărilor ne-socialiste în curs de dezvoltare (sub 5%).

În ultimii ani atenția acordată acestui mod de transport a sporit, datorită avantajelor lui în raport cu celelalte moduri (cost mai redus, consum de combustibil mai mic și poluare a mediului înconjurător mai redusă).

În prezent se acționează în direcția creării unor rețele de căi navigabile în interiorul diferitelor continente, care să ofere posibilitatea folosirii tehnicilor de transport maritime, urmărindu-se de fapt o prelungire a transporturilor maritime pe căile navigabile interioare. Rețelele de căi navigabile se vor realiza prin intermediul unor canale de legătură între principalele căi navigabile existente. Un exemplu în acest sens îl constituie proiectul în curs de realizare al sistemului de navigație Rin-Dunăre, care în momentul finalizării va lega Marea Nordului cu Marea Mediterană, și Marea Neagră.

Transportul aerian. Dacă transportul maritim este factorul motor al transporturilor internaționale de mărfuri, se poate spune fără exagerare că transportul aerian tinde să domine traficul internațional de călători.

Dinamica impetuoasă a transporturilor aeriene pe plan mondial este relevată atât de creșterea traficului de călători — de la 15 miliarde pasageri-km în 1953 la 581 miliarde pasageri-km în 1972 (de circa 39 de ori), cât și a traficului de mărfuri de la 370 000 tone-km la 16,7 milioane tone-km. (de peste 45 de ori). Statisticile Organizației Internaționale de Aviație Civilă pentru anul 1972 arătau că S.U.A. dețineau locul întâi în lume atât la traficul aerian regulat de mărfuri cât și la cel de călători, cu o cotă medie de circa 45% din totalul mondial.

Traficul aerian efectuat în afara cursei de linie (așa-numitele curse charter) reprezintă circa 1/3 din traficul mondial aerian de pasageri. Peste 1/4 din acest trafic revine țărilor europene, în care a apărut de mai mulți ani o adevărată industrie a zborurilor charter.

Procesul inflaționist din economiile țărilor capitaliste dezvoltate a cauzat deficiente serioase companiilor aeriene localizate în aceste țări, ele pierzând — în favoarea altor mijloace de transport — o

parte din clientela lor tradițională. Cel mai puternic afectate au fost companiile aeriene din S.U.A., dar și situația financiară a companiilor aeriene din Europa occidentală a fost zdruncinată. La aceste dificultăți s-au mai adăugat și efectele nefavorabile ale crizei de combustibili lichizi, declanșată la sfârșitul anului 1973. Pentru eliminarea lor companiile aeriene din S.U.A., Canada și Europa occidentală întreprind acțiuni tot mai energice pe linia concertării politicilor lor economice și tarifare.

Perspectivile dezvoltării transporturilor

ADÎNCIREA diviziunii internaționale a muncii, fenomen al epocii contemporane, va determina în viitor o creștere a rolului specializării și cooperării economice într-o lume din ce în ce mai complexă. În astfel de condiții va avea loc o intensificare a comerțului internațional, care se va putea realiza numai în condițiile unei dezvoltări corespunzătoare a transporturilor.

În cadrul acestei creșteri de ansamblu a transporturilor mondiale de mărfuri și de călători, structura lor se va modifica mai mult decât în trecut — în funcție de direcțiile de dezvoltare și criteriile de eficiență economică considerate și acceptate atât pe plan național, cât și pe plan regional sau planetar.

Accentul crescând pus pe eficiența economică în ultimii ani a determinat o amplă acțiune de apropiere a unităților productive de locurile de extracție a materiilor prime, atât în cadrul național cât și la scară mondială. Afirmarea pe calea industrializării a țărilor producătoare de materii prime în scopul valorificării superioare a acestora va determina în continuare o diminuare a creșterii comerțului internațional cu materii prime și o accelerare a comerțului cu produse manufacturate.

Ca urmare a acestor mutații este posibil ca, în perspectiva anilor următori, să apară o tendință de restrângere a volumului fizic al transporturilor și de reducere a distanțelor medii de transport, însoțită de o creștere a valorii mărfurilor care vor face obiectul transporturilor.

Procesul de specializare din cadrul transporturilor se va adânci tot mai mult în funcție de structura tot mai complexă a grupeii de produse manufacturate, care își va spori participarea în traficul de mărfuri. Diversele moduri de transport se vor dezvolta diferențiat în funcție de modalitățile în care vor aplica progresul tehnic pentru realizarea unui raport optim între specializare și efecte ecologice, în condițiile accentuării gradului lor de interdependență.

Astfel, sub presiunea condițiilor impuse de eficiența economică și protejarea mediului înconjurător este probabil să asistăm la o creștere a rolului transporturilor

feroviare și fluviale, pe baza reconsiderării lor în ultimii ani. O amplificare deosebită se va înregistra în viitor și în cazul transportului pe calea conductelor.

După cum s-a menționat anterior țările lumii vor tinde din ce în ce mai mult să încadreze diferitele moduri de transport în sisteme unitare (integrate) la nivel național. Concomitent, pe plan internațional se va manifesta tot mai puternic o tendință de îmbinare modală a diferitelor sisteme naționale de transport.

În cadrul principalelor moduri de transport, infrastructura și materialul rulant vor continua să se dezvolte și în viitor, dar se poate aprecia că această dezvoltare va fi mai mult de natură intensivă, în sensul măririi considerabile a productivității. Sporul de productivitate se va obține printr-o cuplare a perfecționării continue a parametrilor tehnici ai rețelelor de transport și în special ai mijloacelor de transport, cu optimizarea parametrilor economico-organizatorici ai activității de transport.

Mijloacele de transport se vor specializa, după toate probabilitățile, din ce în ce mai mult în funcție de specificul unor noi grupe de mărfuri, sub impulsul diversificării producției materiale în următorii ani. Procesul de specializare va cuprinde toate mijloacele de transport, pe măsură ce o serie de tehnici moderne de transport ca paletizarea, containerizarea, transporturile multimodale etc își vor extinde aria de aplicabilitate.

Este de prevăzut că dintre noile tehnici de transport o dezvoltare deosebită vor cunoaște transporturile combinate: succesul transporturilor specializate și combinate va fi condiționat tot mai mult de standardizarea operațiunilor de depozitare și transbordare a mărfurilor. Evoluția către o astfel de standardizare înseamnă, de fapt, elaborarea unui sistem de „unități de încărcare” (palete, containere etc), care să poată pregăti mărfurile de așa natură încât să poată fi transbordate cu ușurință dintr-un mijloc de transport în altul diferit ca tip. Containerul intermodal, care este capabil să transporte o mare diversitate de mărfuri și se adaptează la aproape toate mijloacele de transport, are perspective să fie utilizat pe scară tot mai largă în traficul mondial de mărfuri. Recent, tehnica containerizării a înregistrat un nou progres prin apariția navelor port-barje transoceanice, care pot fi descărcate în afara instalațiilor portuare și apoi pot fi dirijate în interiorul continentului cu ajutorul unor nave fluviale.

Aplicarea noilor tehnici de transport va constitui doar un prim pas pe linia automatizării și conducerii cibernetice a activității de transport. Progresul acestui sector va fi din ce în ce mai mult o funcție a calculatorului electronic, care va fi angajat în mod practic în rezolvarea operațiunilor de transport, formalităților comerciale și procedurilor vamale.

Constantin FĂCIU

IPOTEZE — PREVIZIUNI

Consumul de fibre textile

O PROGNOZĂ elaborată nu demult de specialiști din R.F.G. asupra evoluției consumului mondial de fibre textile arată că și în viitor rolul principal va reveni unui număr de patru fibre: bumbac, lână, fibre celulozice și sintetice (care în 1973 au reprezentat 80% din întregul consum). Se apreciază că, pe un locuitor, acest consum va crește de la 5 kg/an în 1960 și 5,8 kg în 1970 la 6,9 kg în 1980 și la minimum 8 kg în anul 2000. Corespunzător, consumul global al principalelor patru fibre textile menționate va spori după cum urmează:

	(milioane tone)		
Fibra textilă	1980	1990	2000
Bumbac	14,1	17,1	20,8
Lână (spălată)	1,6	2,1	2,6
Fibre celulozice	3,6	3,6	3,6
Fibre sintetice	11,5	17,9	25,0
Total	30,8	40,7	52,0

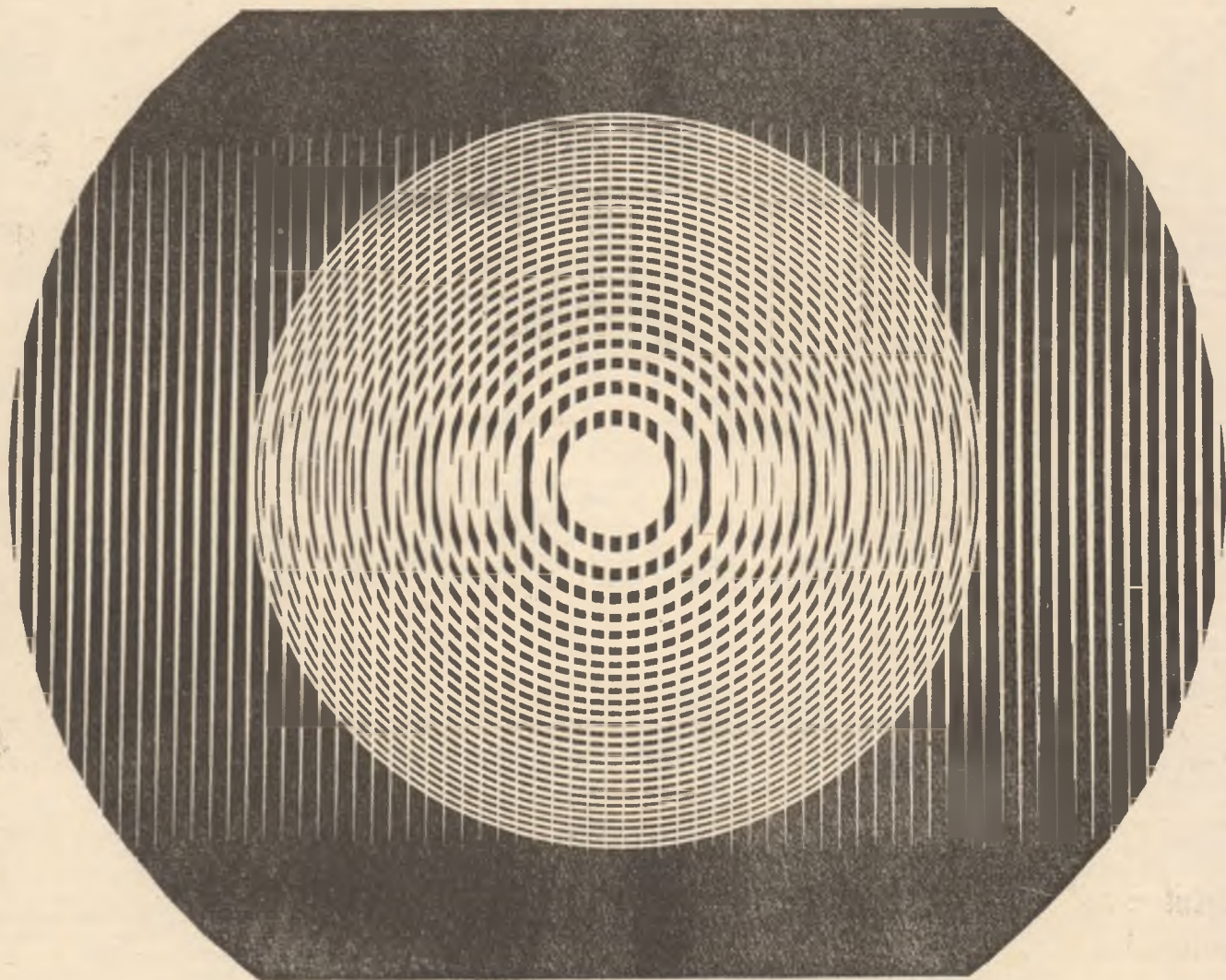
Raportat pe locuitor, consumul de bumbac și lână se va menține constant până în anul 2000, cel de fibre celulozice se va reduce sensibil, iar de fibre sintetice va crește simțitor, evoluția având în perspectivă un caracter puternic diferențiat pe zone geografice și țări.

Siderurgia latino-americană

CONFORM prognozei Institutului latino-american pentru siderurgie (I.L.A.F.A.), țările Americii Latine, care în prezent realizează 6% din producția mondială și 34% din exporturile mondiale de minereu de fier, vor produce în anul 1980 un volum de 230 milioane tone de minereu de fier (comparativ cu 132 milioane tone în 1974) și vor efectua un export de 160 milioane tone (105 milioane tone în 1974). Proiectele de expansiune a industriei siderurgice aprobat până în prezent de guvernele țărilor latino-americane vor asigura realizarea în 1980 a unei producții de 55 milioane tone de oțel, ceea ce reprezintă o triplare față de nivelul producției de 17,5 milioane tone de oțel înregistrat de acest grup de țări în anul 1974.

**OR
WO**

**Bandă magnetică ORWO pentru calculatoare
...elaborată special pentru instalația dv.
de prelucrare automată a datelor**

Densitatea de immaginare pînă la 32 Fw/mm, respectiv 800 bpi, productivitate ridicată și durată mare de serviciu sînt trăsăturile caracteristice ale benzilor magnetice ORWO pentru calculatoare tip 410 – un produs de calitate pentru calculatoarele numerice.

VEB MAGNETBANDFABRIK DESSAU
Kombinatsbetrieb des
VEB Filmfabrik Wolfen

Aveți posibilitatea să vă convingeți singuri cu privire la acest produs de calitate din R.D.G., procurîndu-vă :

BANDA DE CALCULATOR ORWO – partener al prelucrării automate a datelor.

Exportator :
Kamera Film Export-Import
Întreprindere de Stat pentru Comerțul Exterior din R.D.G.
1055 Berlin/DDR

Storkower Strasse 120

PIATA MONETARA INTERNATIONALA

CURSURI

Cursul central	Curs la 28.12.73	20.10.75	24.10.75	Abateri în cursurile valutei în ziua de 24.10.75 față de:		Abateri în cursul dolarului față de diversele valute în perioada 28.12.73 - 24.10.75	
				Cursul central	Nivelul din 28.12.73		
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,5750	2,5580	+ 4,34	+ 5,51	- 5,22
Francul elvețian	3,3655	3,2500	2,6530	2,6310	+ 28,08	+ 23,53	+ 19,05
Francul francez	4,60414	4,7025	4,3850	4,3630	+ 5,53	+ 7,78	- 7,22
Yenul japonez	308,0	280,2	302,40	301,50	+ 2,16	- 7,06	+ 7,80
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,6460	2,6280	+ 5,83	+ 7,53	- 7,01
Francul belgian	40,334	41,10	38,85	38,60	+ 4,49	+ 6,48	- 6,08
Lira italiană	623,50	607,00	676,60	674,30	- 22,36	- 9,98	- 11,09
Lira sterlină ²⁾	2,8952	2,3250	2,0535	2,0690	- 28,54	- 11,01	+ 12,37
Prețul aurului la Londra ³⁾		103,87	143,75	143,50			

1) Revalorizare (apreciere de fapt) - Devalorizare (depreciere de fapt) 2) Dolari SUA pentru o liră sterlină 3) Preț aurului în dolari SUA/uncie, primul fixat.

SAPTĂMINA 20—24 octombrie 1975 a fost caracterizată printr-o scădere a cursului dolarului S.U.A. față de celelalte devize occidentale.

Rezolvarea temporară, în mod favorabil, a situației financiare a orașului New York, publicarea la Washington în ziua de 20 octombrie a.c. a produsului național brut pe trimestrul III a.c. (vezi rubrica Tendințe — conjuncturi), intervențiile băncilor centrale europene pe piețele monetare pentru susținerea cursului dolarului S.U.A., ar fi trebuit în mod normal să influențeze favorabil evoluția cursului dolarului S.U.A. față de celelalte devize occidentale.

Dați cifrele majorate ale balanței comerciale a R.F. Germania pe luna septembrie în raport cu luna august a.c., estimările efectuate de cinci institute de cercetări din R.F. Germania pentru economia

vest-germană a anului 1976, reducerea dobinzii preferențiale („prime rate“), de către două mari bănci americane, Bank of America International, New York și First National City Bank, New York, la 7³/₄% de la 8%, neclarificarea totală a situației financiare a orașului și statului New York, precum și continuarea scăderii dobinzilor la depozitele în dolari, au condus la scăderea dolarului S.U.A. față de celelalte devize occidentale, de la 2,5750 mărci vest-germane și 2,6530 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A. la începutul perioadei, la 2,5580 mărci vest-germane, respectiv 2,6310 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A. la sfârșitul perioadei.

Cursul lirei sterline a atins în perioada analizată nivelul de 2,0790 dolari S.U.A. pentru o liră sterlină, cel mai ridicat nivel înregistrat în ultimele 7 săptămâni, la aceasta contribuind pe lângă factorii care au influențat în mod nefavorabil evoluția cursului dolarului S.U.A. și știrea potrivit căreia Anglia va beneficia de un im-

VALUTA	Termen	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 %
DOLARUL S.U.A.	1 lună						5,6250		6,3750			
	3 luni							6,3750		6,9375		
	6 luni								7,1250		7,7500	
FRANCUL ELVEȚIAN	1 lună		1,3750		2,000							
	3 luni				3,000		3,4375					
	6 luni				3,6250		4,000					
MARCA VEST-GERMANA	1 lună				3,4375		4,000					
	3 luni				3,7500		4,2500					
	6 luni				4,1875		4,6250					

prumut de circa 500 milioane de lire sterline de la Arabia Saudită.

Dobinzile la depozitele în eurodolari au continuat să scadă cu circa 1,80% la o lună și 5,16% la 3 și 6 luni, la aceasta contribuind și politica de credite dusă de Sistemul federal de rezervă pentru asigurarea unui ritm de creștere susținut dar neinflaționist al economiei americane.

Dobinzile la depozitele în euromarca vest-germană și eurofrancul elvețian au manifestat o tendință de scădere la o lună cu circa 1/80%, la 3 și 6 luni menținându-se în general neschimbat față de săptămîna trecută.

Prețul aurului nu a înregistrat modificări prea mari față de săptămîna trecută, menținându-se în general la același nivel, de cca 143 de dolari unci.

Taxele scontului nu au suferit nici o modificare față de cele comunicate în numărul anterior.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Construcțiile navale în țările nesocialiste

DATELE PUBLICATE de „Lloyd's Register of Shipping“ asupra evoluției construcțiilor navale din țările capitaliste dezvoltate și țările nesocialiste în curs de dezvoltare evidențiază că la sfârșitul semestrului I a.c. se aflau pe șantiere 2132 nave, cu un tonaj total de peste 32,6 mil. t.r.b., față de 2154 nave, cu peste 29 mil. t.r.b., la sfârșitul sem. I 1974. Ușoara reducere, în decurs de un an, a numărului navelor aflate pe șantier, a avut loc în condițiile sporirii tonajului mediu (de la 13,5 mii la 15,3 mii t.r.b.). Din tonajul global în construcție, petrolierele reprezentau circa 70%, mineralierele — peste 10%, navele pentru încărcături cu caracter general — peste 6%, metanierele — aproape 6% ș.a.m.d.

În perioada menționată progrese sensibile au înregistrat șantierele navale din Japonia (care se menține ferm pe primul loc în lume), Italia (care a trecut pe locul doi, în lumea nesocialistă, depășind Spania), Franța, Olanda, Brazilia, Portugalia etc., în timp ce pe șantier-

rele navale din Spania, Suedia, Norvegia și Danemarca a avut loc o reducere a tonajului navelor în construcție.

În ceea ce privește portofoliul de comenzi, volumul acestora s-a redus considerabil, respectiv de la 4900 nave, însumind 126,5 mil. t.r.b., la sfârșitul sem.

I 1974, la 4556 nave, cu 98,7 mil. t.r.b. la finele sem. I a.c. Micșorarea portofoliului comenzilor cu peste 28% într-un an a avut loc îndeosebi pe seama navelor de mare tonaj, în special a superantururilor petroliere. După cum rezultă din tabelul alăturat, nu toate țările au fost a-

fectate de această tendință: dacă reducerea portofoliului comenzilor a fost pronunțată în Japonia (specializată mai ales în construcția navelor de mare tonaj), în Suedia, R.F.G., Spania sau Anglia, în schimb țări constructoare de nave ca Brazilia, S.U.A., Portugalia ș.a. și-au îmbunătățit portofoliul. Totuși, Japonia menține un portofoliu de comenzi de peste trei ori mai mare decît tonajul navelor aflate în construcție, în timp ce în Norvegia acest raport a scăzut la 2,2, în Italia la 1,4, iar în Olanda la 1,2 ori.

Cît privește „destinatarii“ navelor aflate în construcție la sfârșitul sem. I a.c., 163 de unități (însumind 8,8 mil. t.r.b.) urmau să navigheze sub pavilion liberian, 160 de unități (cu 3,4 mil. t.r.b.) — sub pavilion norvegian, 166 (circa 3,2 mil. t.r.b.) — sub pavilion englez, 152 (2,6 mil. t.r.b.) — sub pavilion japonez, 78 (2,3 mil. t.r.b.) — sub pavilion italian, 149 (1,6 mil. t.r.b.) — sub pavilionul S.U.A., 215 (peste 1,2 mil. t.r.b.) — sub pavilion spaniol, 61 (1,2 mil. t.r.b.) — sub pavilion grec, 72 (1 mil. t.r.b.) — sub pavilionul Singapore-ului etc.

(la 30.VI.)

ȚARA	Nave în construcție în 1975 (de toate tipurile)		Portofoliu de comenzi (mil. t.r.b.)	
	unități	mii t.r.b.	1974	1975
Japonia	448	13541	59299	42538
Italia	91	2130	3819	3013
Spania	256	1994	7073	5307
Anglia	148	1976	6838	5391
Suedia	46	1975	10426	7180
Franța	66	1958	6138	5166
R.F.G.	104	1918	7870	6099
S.U.A.	160	1772	4778	5266
Olanda	131	1277	2245	1541
Norvegia	97	812	4813	1796
Brazilia	58	508	1661	3479
Finlanda	35	405	1323	1293
Danemarca	23	360	3274	2810
Portugalia	21	233	504	1040
Canada	34	230	551	801
Belgia	19	206	801	736

Sursa: B.I.K.I., nr. 109/1975.

N. POPOV

Irak: căile valorificării petrolului

BENEFICIIND de venituri de pe urma extracției și exportului de țiței evaluate la 6.8 miliarde dolari în 1974 și la circa 8 miliarde dolari în acest an, guvernul irakian promovează o politică de investiții menită să ridice gradul de valorificare a acestei bogății naturale în folosul țării. Astfel, se acordă o atenție susținută lucrărilor de prospecție a unor noi zăcăminte de țiței și gaze, pentru care a fost alocată suma de 1.5 miliarde dolari pe o perioadă de cinci ani și care se desfășoară sub controlul Companiei naționale a petrolului.

În scopul extinderii exportului de produse petroliere și gaze lichefiate, se proiectează extinderea capacităților de rafinare din țară de la 10 la 35 milioane de tone, în următorii cinci ani, precum și construirea unei uzine capabile să producă 3,8 mil. tone de gaze lichefiate pe an. Pe de altă parte, prin extinderea capacității de încărcare a instalațiilor portuare existente și construcția unui port nou, adânc, capacitatea finală de trafic ar urma să ajungă la circa 160 mil. tone pe an. Totodată, sînt în curs de realizare sau în proiect o serie de conducte petroliere, care vor permite livrarea unor cantități sporite de petrol și produse petroliere fie în porturi la Marea Mediterană, fie în alte porturi, în raport cu evoluția pieței. Pe aceeași linie se înscrie preocuparea pentru extinderea flotei irakiene de petroliere.

Realizarea acestui ansamblu de măsuri și proiecte ar permite, după opinia specialiștilor, ridicarea potențialului de export al Irakului la 215 mil. tone în 1977, consolidarea poziției sale printre principalii exportatori de petrol din lume.

U.R.S.S.: lărgirea și diversificarea legăturilor de colaborare

INTENSIFICAREA participării Uniunii Sovietice la procesele diviziunii internaționale a muncii, extinderea colaborării industriale, tehnico-științifice, comerciale și financiare directe între organizațiile corespunzătoare din U.R.S.S. și din străinătate a necesitat dezvoltarea unor variate forme de relații de afaceri — sublinia recent revista *Ekonomiceskaia gazete* (nr. 42/1975).

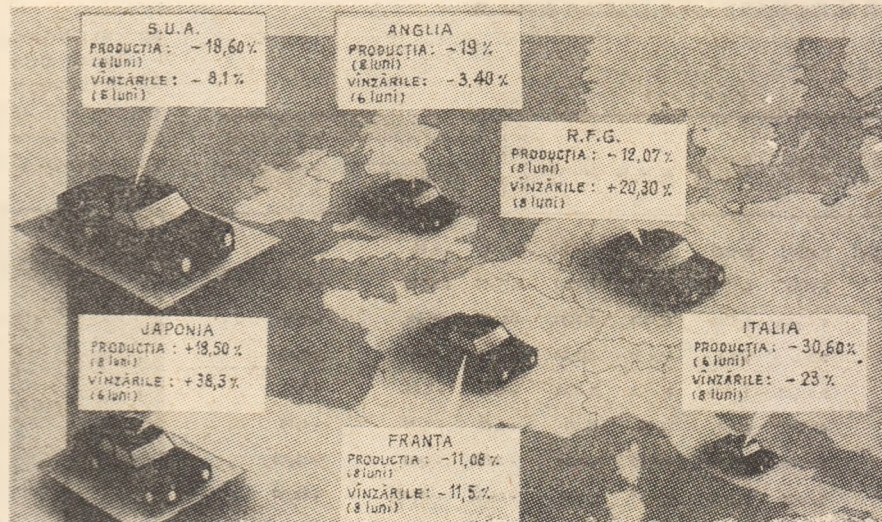
În ultimul deceniu, o expansiune susținută au cunoscut societățile mixte, înființate în diferite țări capitaliste dezvoltate și țări nesocialiste în curs de dezvoltare, cum sînt Anglia, Belgia, Canada, Etiopia, Finlanda, Franța, Iran, Italia, Nigeria, Norvegia, Olanda, S.U.A., Suedia ș.a. Cele peste 40 de firme comerciale, create pînă în prezent, cu participarea sovietică, sînt profilate pe desfacerea în străinătate a mărfurilor sovietice, asigurarea serviciului pentru mașinile și utilajele exportate din U.R.S.S., deservirea navelor maritime comerciale, desfășurarea activității bancare etc.

Pe de altă parte, la lărgirea colaborării economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase contribuie și reprezentanțele societăților străine, deschise în Uniunea Sovietică (numai pe lângă Ministerul Comerțului Exterior al U.R.S.S. funcționează

Automobilul: relaxarea declinului

ÎN PRIMUL SEMESTRU al acestui an, principalele șase țări capitaliste producătoare de automobile au fabricat, în total, 9,3 milioane de automobile, față de 13 milioane în perioada corespunzătoare a a-

nului 1973. Totuși — semnalează revista *L'Express* — ritmul scăderii producției s-a încetinit intruciva în raport cu 1974, iar în Japonia se manifestă chiar o inversare a tendinței (vezi harta de mai jos, cu repartiția geografică, dimensionată, a producției de automobile din acest an).

ză în prezent peste 70 de asemenea reprezentanțe). Printre firmele care au deschis reprezentanțe se numără mari societăți ca: „Occidental Petroleum Corp.” (S.U.A.), „Fiat” și „E.N.I.” (Italia), „Mannesmann” și „Hoechst” (R.F.G.), „I.C.L.” (Anglia), „Mitsubishi”, „Mitsui” etc. (Japonia), „Renault” (Franța) ș.a.

De asemenea, pe lângă Banca de Stat a U.R.S.S. au fost acreditate reprezentanțele unor mari bănci ca „Barclays” și „Westminster Bank” (Anglia), „Deutsche Bank” (R.F.G.), „Crédit Lyonnais” (Franța), „Bank of America” și „Chase Manhattan Bank” (S.U.A.) etc.

Japonia: 75 la sută autonomie alimentară

ÎN JAPONIA a fost adoptat un program care vizează sporirea producției interne de produse alimentare și crearea unor rezerve alimentare. Pînă în anul 1980 se proiectează extinderea suprafețelor cultivate cu griu, soia-boabe și cereale furajere, urmînd să fie create rezerve de orez, soia-boabe și cereale furajere. Se consideră că prin aplicarea unor asemenea măsuri gradul de asigurare a necesităților alimentare ale țării din resurse interne va crește de la 71% în prezent la 75% în 1985.

Concurență și armament

S.U.A. sînt, de departe, cel mai mare exportator de armament dintre țările capitaliste dezvoltate (valoarea acestor exporturi fiind evaluată la 8,3 miliarde dolari); ele sînt urmate de Franța (cu 4 miliarde), Italia (240 milioane de dolari) și R.F.G. (100 milioane). Sub presiunea recesiunii economice și din dorința de a impulsiona exporturile, autoritățile din R.F.G. intenționează să liberalizeze vânzările de armament în străinătate.

Revista *L'Usine Nouvelle*, care publică știrea de mai sus, menționează că stimularea exporturilor vest-germane de armament va duce la accentuarea concurenței pe această piață, în primul rînd pentru producătorii francezi de echipament militar terestru și naval, în timp ce în domeniul

echipamentului aeronautic cu caracter militar între societățile producătoare din cele două țări există o strînsă cooperare.

Piața Comună a... berei

DUPĂ CUM RELATEAZĂ revista „Ero-rofood”, anul trecut producția de bere a celor nouă țări membre ale Pieței Comune a rămas aproape la același nivel (226,4 mil. hl) ca în 1973 (225,2 mil. hl), ca și consumul mediu pe locuitor de altfel (86,4 litri în 1974, față de 86,3 litri în 1973). Cel mai de seamă producător și totodată consumator este R.F.G., urmată de Anglia, care este și principalul importator din cadrul Pieței Comune. Ca volum al exportului, însă, pe primele locuri se situează țările mici — Danemarca, Irlanda și Belgia-Luxemburg.

Cifra de afaceri a librarilor

RECENTUL tîrg internațional de carte de la Frankfurt pe Main a scos în evidență că în ciuda crizei economice, vânzările de cărți au continuat să progreseze destul de rapid pe unele piețe. „Vest-germanii cumpără mai multe cărți, sau poate mai mulți vest-germani cumpără cărți”, scrie spre exemplu *The Economist* (18 octombrie) comentînd faptul că cifra de afaceri a librarilor din R.F.G. a crescut cu 12% în primul semestru al acestui an față de aceeași perioadă a anului trecut. De remarcă că această creștere s-a produs în condițiile în care prețul mediu al unei cărți a scăzut cu peste 2 mărci, rămînd totuși foarte ridicat (20,90 mărci, adică circa 8 dolari);

Anul trecut în R.F.G. s-au publicat 49761 de titluri, cel mai mare număr din istoria țării și care o situează pe locul trei în lume, după S.U.A. și U.R.S.S. Această clasificare nu ține seama de tiraje, căci dacă de exemplu în Anglia s-au tipărit numai 32194 de titluri, tirajul lor a fost mult mai mare din cauza răspîndirii utilizării limbii engleze pe glob.

Tîrgul de carte de la Frankfurt pe Main a relevat de asemenea ponderea crescîndă a coeditărilor ca un mijloc de reducere a prețului de cost al cărților publicate.

Concorde

Aurel Bozan, Ghimbav

1) Conform deciziei guvernurilor celor două țări constructoare, Anglia și Franța, zborurile regulate ale avionului supersonic Concorde vor începe în aceeași zi și anume la 21 ianuarie 1976, pe rutele Londra—Bahrein și Paris—Rio de Janeiro. Durata zborului între Londra și Bahrein (peste 5.800 km) cu acest avion va fi de patru ore, iar între Paris și Rio de Janeiro de 7 ore.

Pentru moment autoritățile de resort americane refuză avionului Concorde accesul pe aeroportul Kennedy din New York, argumentând că acest avion depășește cu 10 decibeli limita de zgomot permisă pe aeroportul amintit. În același sens, un raport englez constatat recent că la decolare Concorde este de șase ori mai zgomotos decât noua generație de reactoare (ca de exemplu Lockheed Tristar) și de trei ori mai zgomotos decât „veterantul” Boeing 707. La aterizare diferențele de zgomot sînt mai reduse. Experții consideră că deschiderea rutei spre New York este esențială pentru recuperarea cheltuielilor prilejuite de construcția acestui avion, estimate pînă acum la peste miliarde de dolari. Pentru a depăși acest obstacol, societatea constructoare franceză s-a adresat unei firme de relații publice, „Edelman International”, care să convingă presa americană și prin aceasta opinia publică din S.U.A. că avionul Concorde nu este chiar un monstru...

2) Prețul avionului Concorde este stabilit la 55 milioane de dolari. Costul călătoriei de la Londra în Bahrein cu acest avion supersonic este de 338 de lire sterline. Biletele pentru primele curse s-au vîndut în Anglia în baza unei liste de pasageri a cărei completare a început acum 11 ani. Între timp în Franța societatea Air France pune la dispoziție avionul Concorde pentru zboruri charter.

3) Compania British Airways a comandat ferm cinci avioane Concorde, iar Air France patru. Ambele companii aparțin statului.

UNCITRAL

Ion Bănică, Găești — Comisia Națiunilor Unite pentru dreptul comercial

internațional (UNCITRAL) a fost creată de Adunarea Generală a O.N.U. la 17 decembrie 1966, pentru a înlătura sau reduce obstacolele juridice din calea fluxurilor comerciale internaționale, prin armonizarea progresivă și unificarea legislațiilor în acest domeniu. Printre sarcinile Comisiei amintite se numără coordonarea activității organizațiilor internaționale cu preocupări în domeniul dreptului comercial internațional, promovarea unei participări mai largi la convențiile internaționale existente și pregătirea unor noi convenții internaționale. Sesiunile anuale ale UNCITRAL au loc alternativ la New York și la Geneva; în timpul anului grupuri de lucru alcătuite dintre membrii Comisiei (în total 36 de state) au întâlniri pe teme bine definite.

Atenția principală a Comisiei s-a îndreptat pînă acum spre pregătirea unor reglementări uniforme în următoarele domenii: vînzarea internațională de bunuri, plățile internaționale, arbitrajul comercial internațional și legislația internațională privind expedierea mărfurilor.

Vechimea unor organizații internaționale

Rodica Bungărzan, Aiud — Observația dv. este corectă, dar nu este vorba de nici o greșeală. După cum rezultă din schema prezentată în nr. 43 al revistei noastre, cîteva organisme specializate ale Organizației Națiunilor Unite sînt cu mult mai vechi decît O.N.U. Astfel, Uniunea internațională de telecomunicații (ITU) a fost fondată în 1865 la Paris sub numele de Uniunea telegrafică internațională. Numele său actual datează din 1934 cînd locul convențiilor existente pînă atunci privind telegrafia și radiotelegrafia l-a luat Convenția internațională privind telecomunicațiile, adoptată la Madrid în 1932. Reorganizată în 1947, ITU a încheiat un acord cu O.N.U., prin care a fost recunoscută ca organism specializat al acesteia pentru colaborarea în domeniul telecomunicațiilor de toate tipurile.

Alte organisme internaționale cu mare vechime sînt Uniunea poștală uni-

versală, creată prin Tratatul de la Berna din 9 octombrie 1874, intrat în vigoare la 1 iulie 1875, și Organizația internațională a muncii (O.I.M. sau I.L.O. după denumirea în limba engleză). Aceasta a fost creată la 11 aprilie 1919, cînd statutul său a fost adoptat ca partea a XIII-a a Tratatului de la Versailles. În 1946 O.I.M. a devenit primul organism specializat al O.N.U.

Limbi oficiale la O. N. U.

Doina Marinescu, Suceava — 1) Limbile oficiale la O.N.U. sînt araba, chineza, engleza, franceza, rusa și spaniola. 2) Primul secretar general al O.N.U. a fost Trygve Lie (Norvegia), pînă în 1953. El a fost urmat de Dag Hammarskjöld (Suedia), pînă în 1961 cînd a murit într-un accident de avion în Africa. Succesorul lui în această funcție a fost U Thant (Birmania), căruia în 1972 i-a urmat actualul secretar general Kurt Waldheim (Austria). 3) În privința anului de creare și a locului în care se află sediile diferitelor organisme specializate din sistemul O.N.U., probabil că ați remarcat între timp că le-am prezentat în nr. 43 din 24 octombrie a.c. al revistei noastre, chiar la această rubrică. 4) Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) cuprinde pe lîngă toate statele membre ale O.N.U. și state care, fără a fi membre ale O.N.U., sînt membre ale unuia sau mai multora dintre organismele sale specializate.

Indicele INSCIN

Marian Grigoriu, Vișeu — Amănunte privind modul de calcul și structura indicelui INSCIN, ca indice sintetic al evoluției preturilor internaționale (cotații la bursă, prețuri de licitații, prețuri de listă de export etc.) construit pe baza structurii comerțului exterior al României cu produse de bază, găsiți în nr. 9 din 28 februarie 1975 al revistei noastre, la rubrica „Tendințe-conjuncturi”.

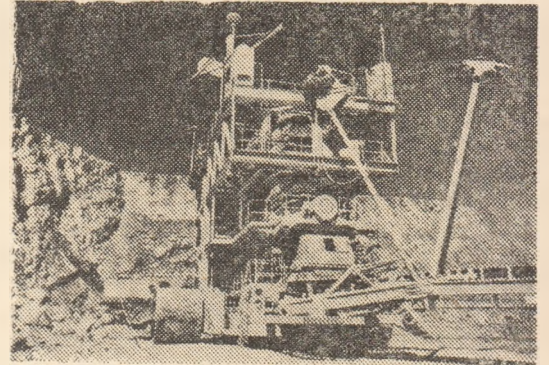
Indicele INSCIN cuprinde în calcul un număr de 66 de produse (inclusiv sortimente). Acestea reprezintă o pondere de circa 78% în exportul și 66% în importul țării noastre cu produse de bază.

Comerț și cooperare

Gheorghe Soare, Făgăraș — România întretine în prezent relații comerciale cu circa 130 de țări ale lumii, față de 29 în 1950. Conform Anuarului statistic al R. S. România pe 1975, totalul acestor schimburi s-a ridicat anul trecut la 49.789,2 milioane lei valută (24.225,8 milioane reprezentînd export, iar 25.563,4 milioane import). Schimburile comer-

ciale cu țările socialiste au reprezentat în 1974 peste 41% din comerțul nostru exterior; schimburile cu țările socialiste europene au format 36,5%, iar cele cu țările vecine — peste 22,4% din totalul schimburilor comerciale ale României. Cel mai important partener comercial al României continuă să fie U.R.S.S. cu 7.842,3 milioane lei valută.

În prezent peste 20% din producția noastră industrială este destinată exportului.

Această modernă instalație de conecare este rezultatul cooperării unor întreprinderi constructoare de mașini grele din țara noastră și din R.D.G. Imaginea o surprinde în funcțiune într-o carieră de calcar a Combinatului de ciment Rübéländer din R.D.G.

A apărut:

„Almanahul satelor — 1976”

Prin largă arie tematică și bogăția informației și a ilustrației, prin calitățile publicistice, almanahul editat de revista **Agricultura socialistă** constituie o lectură plăcută, instructivă, suscitînd interesul unui public mult mai larg decît locuitorii satelor. În ordinea succesiunii, cîteva spicuri din sumar: „Alesul întregii națiuni; Apa vie a îndemnului comunist; În slujba păcii, colaborării și prieteniei între popoare; Neprețuita zestre — a omenirii — natura; Sintem de milenii ai acestui pămînt; Românii în avangarda luptei împotriva cancerului; Seurt dicționar etic; Precursori ai științei agricole românești; La ce școli ale cooperăției de consum vă puteți înscrie; Bioindustriile și belșugul; Din enigmatul lumii vii; Direcții-cheie în creșterea producției de sfeclă de zahăr; Cerealele — problema numărului unu etc. Cititorul găsește, de asemenea, un bogat mozaic informațional, documentar, referitor la: soiurile, altoirea și încrucșarea plantelor, speciile de animale și eficiența producției zootehnice, poluarea și protecția mediului inconjurător, la activitatea unor asociații economice intercooperatiste, relația agricultură — demografie — nutriție, începuturile cărții și revistei agricole românești, note privind unele experimente agricole, concursuri agricole, noutăți în domeniul termoterapiei și vaccinării plantelor, folosirea plantelor medicinale, teste, sfaturi, rețete, un util calendar cinegetic și piscicol.

la învățămîntul politico-ideologic de partid

Răspunzînd cererilor unui mare număr de cititori față de consultațiile publicate pe temele învățămîntului politico-ideologic de partid, REVISTA ECONOMICĂ începe să publice o nouă serie de consultații cu bibliografia și materiale documentare pentru seminariile pe teme politico-ideologice: „PROBLEME ALE POLITICII ECONOMICE INTERNE ȘI INTERNAȚIONALE ALE PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU“. Astfel în numărul 46 din 14 noiembrie 1975 REVISTA ECONOMICĂ va publica o consultație cu tema:

„Principiile conducerii economiei socialiste unitare: perfecționarea continuă a conducerii activității economico-sociale. Politica partidului de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, asigurarea dezvoltării proporționale a tuturor județelor țării — temele a ridicării gradului de civilizație materială a întregului popor“.

Publicarea consultațiilor următoare se va face astfel:
 tema III în nr. 48 din 28 XI 1975; tema VI în nr. 6 din 20 II 1976;
 tema IV în nr. 51 din 19 XII 1975; tema VII în nr. 12 din 19 III 1976;
 tema V în nr. 4 din 23 I 1976; tema VIII în nr. 14 din 2 IV 1976.

De asemenea, REVISTA ECONOMICĂ va publica, în continuare, consultații pentru „Cursul de studiere a politicii economice interne și internaționale a P.C.R.“ pe teme specifice pentru cursanții care lucrează în industrie. Astfel, în nr. 45 din 7 noiembrie 1975 va fi publicată tema nr. IV din programul cursului, celelalte consultații urmînd să apară în REVISTA ECONOMICĂ în conformitate cu graficul anunțat în revista „Munca de partid“ nr. 9 1975.

REVISTA ECONOMICĂ publică în fiecare număr un bogat DOCUMENTAR ECONOMIC:

- grafice, diagrame, scheme și ilustrații pe teme ale dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1970—1990,

- consultații pentru propagandiștii și cursanții la învățămîntul politico-ideologic de partid pe teme de politică economică internă și internațională a partidului și statului nostru, cu indicații bibliografice și întrebări de bază pentru fiecare temă,

- noțiuni și categorii economice, pentru completarea bazei de documentare a cursanților.

REVISTA ECONOMICĂ apare în fiecare vineri, și este un mijloc de informare selectivă și documentată asupra vieții economice a țării și a lumii!

Abonați-vă la REVISTA ECONOMICĂ — revista omului bine informat!

ASIGURAȚI-VĂ ABONAMENTUL

LA „REVISTA ECONOMICĂ“ PE ANUL 1976!

Abonîndu-vă la REVISTA ECONOMICĂ pe anul 1976, vă asigurați primirea ei și a Suplimentului economico-legislativ cu regularitate. Prețul unui abonament este: 260 lei pe an, 130 lei pe semestru, 65 lei pe trimestru.

- Abonamentele personale se primesc la Oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa redacției („Revista economică“ — București, Calea Dorobanților nr. 11—25, Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 301 52 — B.N.R.S.R. filiala sector 1 București).

- Unitățile socialiste se pot abona la oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa revistei. Dar pentru mai multă operativitate acestea pot decupa și expedia neîntîrziat redacției noastre formularul de comandă de mai jos.

Către REVISTA ECONOMICĂ
 Calea Dorobanților nr. 11—25
 București

În baza ofertei dv. nr. 1500/1975 dorim să încheiem abonamente la „Revista economică“ pe anul 1976. Numărul de abonamente x 260 lei = lei.

Facem precizarea că acceptăm plata din contul nostru nr. prin dispoziție de încasare.

Abonamentele vor fi expediate pe adresa (denumirea unității) :

(localitatea) (codul) (strada) (nr.) (județul)

(L.S.)

Director,

Contabil șef,

revista economics

editată de

CONSILIUL SUPREM
 AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
 ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
 Economice

Sumarul numărului 44 din 31 octombrie
 1975

— Ziua recoltei — prilej de dialog rodnic cu lucrătorii ogoarelor (I. Manea)	1
— Al. X-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist. Tineretul țării forță activă și creatoare (Bucur Tomniuc).	2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Pregătirea temeinică a producției anului 1976 în întreprinderile industriale. În ce stadiu se află acțiunea de încheiere a contractelor economice de aprovizionare? (L. Țintea, V. Ilie).	4
— Probleme actuale ale aprovizionării prin bazele județene (lector univ. Teodor Roșca).	6
— Un domeniu de perspectivă pentru dezvoltarea exportului românesc: Instalațiile petroliere marine (Iulian Dănescu).	9

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Experiențe în actualitate: Soluții de optimizare a instruirii practice a elevilor și ucenicilor în întreprinderi (ec. Al. Blaga, ing. Gh. Zmeu).	11
— Metode, tehnici: Determinarea duratei eficiente de funcționare a fondurilor fixe (asistent Ion Vasilescu).	13
— Cum conducem: A ști să lucrezi cu oamenii (C. Cojocaru).	14

TEORII-IDEI

— Dezvoltarea agriculturii în condițiile creșterii interdependenței cu celelalte ramuri ale economiei naționale (Constantin Grigorescu).	15
— Cercetarea științifică — organic integrată realizării programului din domeniul apelor (II) (dr. ing. Constantin Pirvulescu, ing. D. I. Ovidiu Popescu).	17
— Școli ● curente ● economiști: La izvoarele teoriei valorii-muncă (IV) (I. Nicolae Văleanu).	20
— Convorbiri economice cu Mihaly Simai. (Ioan Georgescu).	22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru o nouă ordine economică internațională. Formarea cadrelor naționale și strategia lichidării subdezvoltării (Steliana Perț)	23
— Documentar: Transporturile în perioada postbelică (II) (Constantin Făciu).	26

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ioniță Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

**VIZITATI UNITĂȚILE
COOPERĂȚIEI DE CONSUM
DIN JUDEȚUL VILCEA!**

În orașul Drăgășani se află elegantul hotel „RUSIDAVA“ : camere cu confort modern și încălzire centrală, restaurant, crămă, terasă acoperită, cofetărie.

Pe Valea Oltului, la 5 km de Căciulata, pe șoseaua București—Rm. Vilcea—Sibiu, într-un peisaj montan incântător, vă așteaptă, în orice anotimp : MOTELUL LOTRIȘOR — camere elegante, încălzire centrală, restaurant.

Lingă localitatea Milcoiu, pe D.N. Pitești—Rm. Vilcea, la 16 km de Rm. Vilcea, se află MOTELUL TOPOLOGUL : camere confortabile, încălzire centrală, restaurant.

50 DE MAGAZINE ÎN UNUL SINGUR!

Vizitați noul și modernul magazin
universal din Craiova

MERCUR

cea mai importantă unitate comercială de acest
gen din județ, deschisă în piața centrală a
orașului

- complexul alimentar cu autoservire
- mercerie, ceasuri, bijuterii
- articole pentru copii
- confecții pentru femei și bărbați
- articole de menaj și electrocasnice, elec-
tronice și electrice
- articole foto-sport-muzică-turism
- articole de decor
- restaurant — braserie

Deschis : 6—22.

Duminica : 8—12.

MERCUR concentrează într-un singur magazin
toată gama de mărfuri existente în comerț !